

Vergaderjaar 2012–2013

33 400 A

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Infrastructuurfonds voor het jaar 2013

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

Het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt, omdat het zonder meer instemmend luidt/uitsluitend opmerkingen van redactionele aard bevat (artikel 26, vijfde lid, van de Wet op de Raad van State).

Inhoudsopgave

	Blz.
A. ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE WETSARTIKELN	2
Wetsartikel 1	2
B. BEGROTINGSTOELICHTING	3
1 Leeswijzer	3
2 De Infrastructuuragenda	8
3 De productartikelen	13
4 Bijlagen:	88
1. Voeding van het Infrastructuurfonds en begrotingstaat per productartikelonderdeel	88
2. Verdiepingsbijlage	92
3. Uitwerking van het Begrotingsakkoord in het Infrastructuurfonds	140
4. Overzichtsconstructie Kustwacht Nieuwe Stijl	142
5. Effecten versoberingmaatregelen Beheer en onderhoud	144
6. Bijlage naar aanleiding van het Rapport van de Algemene Rekenkamer bij het Jaarverslag 2011 Infrastructuurfonds (Kamerstukken II, 2011/2012, 33 240 A, nr. 2).	151
7. Afkortingenlijst	158

A. ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSWETS- VOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk jaar afzonderlijk bij de wet vastgesteld. Het wetsvoorstel strekt ertoe om de onderhavige begrotingsstaat voor het aangegeven jaar vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor dat jaar. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en ontvangsten vastgesteld. De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Infrastructuur en Milieu,

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. LEESWIJZER

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) stelt de begroting van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (Begroting hoofdstuk XII) op van de Rijksbegroting en een begroting van het Infrastructuurfonds en het Deltafonds.

Voor u ligt de begroting van het Infrastructuurfonds.

Door een apart fonds voor infrastructuur kan beter invulling worden gegeven aan de doelstellingen zoals genoemd in de wet op het Infrastructuurfonds, te weten het bevorderen van een integrale afweging van prioriteiten en het bevorderen van continuïteit van middelen voor infrastructuur. Zo mag het fonds jaarlijkse saldi (meer of minder uitgaven in enig jaar) overhevelen – in tegenstelling tot de Begroting hoofdstuk XII van IenM – waardoor (kasmatige) vertragingen en versnellingen van projecten niet hoeven te leiden tot budgettaire knelpunten.

Het Infrastructuurfonds wordt voor het grootste deel gevoed door een bijdrage uit de Begroting hoofdstuk XII (artikel 26 Bijdrage Investeringsfondsen). Daarnaast worden voor een aantal projecten uitgaven doorberekend aan derden, zoals andere ministeries, lagere overheden, buitenlandse overheidsinstanties en de Europese Unie (EU)

De begroting bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Infrastructuuragenda, waarin de mijlpalen in het lopende infrastructuurprogramma worden gepresenteerd.
2. Productartikelen, waarin per investeringsdomein de begrotingcijfers worden gepresenteerd. Hierin zijn ook de projectoverzichten opgenomen. Een nadere toelichting op deze en alle overige infrastructuurprojecten is te vinden in het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT)-projectenboek 2013.
3. Bijlagen; de volgende bijlagen zijn opgenomen in deze begroting:
  - a. Voeding van het Infrastructuurfonds en begrotingstaat per productartikelonderdeel
  - b. Verdiepingsbijlage; hierin wordt de opbouw van de beschikbare bedragen per productartikel uiteengezet.
  - c. Verwerking Begrotingsakkoord
  - d. Overzichtsconstructie Kustwacht Nederland Nieuwe Stijl
  - e. Begroting Beheer en Onderhoud
  - f. Bijlage naar aanleiding van het Rapport van de Algemene Rekenkamer bij het Jaarverslag 2011 Infrastructuurfonds (Kamerstukken II, 2011/2012, 33 240 A, nr. 2). In de bestuurlijke reactie heeft de minister van IenM toegezegd inzichtelijk te maken hoe de onderbestedingen in de periode 2005–2010 alsnog ten gunste van het spoor komen.
  - g. Lijst met afkortingen.

Groeiparaagraaf: wat is nieuw in deze begroting

De begroting is dit jaar gewijzigd door invoering van een nieuwe begrotingsstructuur, verdere doorvoering van het «verantwoord begroten» en maatregelen om meer transparantie te bieden.

Transparantie

In begrotingsonderzoeken en tijdens begrotingsbehandelingen is geconstateerd dat meer transparantie van de begrotingen van lenM wenselijk is. Recent heeft de Tweede Kamer naar aanleiding van het rapport van de Tijdelijke Commissie Onderhoud en Innovatie Spoor deze wens nog eens herhaald.

In de kabinetsreactie op het rapport van de Tijdelijke Commissie Onderhoud en Innovatie spoor (Kamerstukken II, 2011/2012, 32 707, nr. 16) is een pakket maatregelen aangekondigd om de informatievoorziening naar de Tweede Kamer beter en transparanter te maken. De maatregelen zijn – voor zover van toepassing op de begroting – in deze begroting doorgevoerd. Het betreft onder andere het inzichtelijk maken van significante kasschuiven en begrotingsmutaties over een langere periode (tot en met 2028) dan de reguliere meerjarenramingen (t+4).

Verder heeft de vaste Kamercommissie lenM geconstateerd dat met het toedelen van de bijdrage aan het Infrastructuurfonds aan de verschillende beleidsartikelen, veel sterker de inhoudelijke relatie gelegd kan worden tussen beleidsdoelstellingen, de ministeriële verantwoordelijkheid en het geld dat via het Infrastructuurfonds besteed wordt. Hiertoe is een nieuw beleidsartikel, artikel 26 Bijdrage Investeringsfondsen, geïntroduceerd. In de brief van lenM (Kamerstukken II, 2011/2012, 31 865, nr. 42) is verder aangegeven hoe lenM deze relatie wil versterken. In deze begroting is die lijn doorgevoerd.

Deze ontwikkelingen hebben hun uitwerking op de diverse onderdelen van de begroting van het Infrastructuurfonds. De volgende zaken zijn concreet gewijzigd ten opzichte van de begroting van het Infrastructuurfonds van 2012:

- In de bijlage zijn de uitgaven per modaliteit weergegeven. Daarbij is het verschil met artikel 26 Bijdrage Investeringsfondsen van de Begroting hoofdstuk XII uitgewerkt. Dit verschil betreft voornamelijk de overige ontvangsten van het fonds.
- De opzet en terminologie van de verschillende artikelen in het Infrastructuurfonds en Deltafonds is conform de brief van lenM (Kamerstukken II, 2011/2012, 31 865, nr. 42) aangepast om meer uniformiteit te brengen in de artikelen. De vernieuwde opzet van de artikelen heeft als gevolg dat het Spoorartikel en de «Rijkswaterstaat-artikelen» wegen en hoofdvaarwegen nu vergelijkbaar van opzet zijn. De in de vorige begrotingen opgenomen projecten en budgetten onder Verkenningen en Planuitwerkingen zijn met ingang van deze begroting ondergebracht onder Aanleg.
- Op de productartikelen van het Infrastructuurfonds worden onder de desbetreffende tabel «budgettaire gevolgen van de uitvoering» na de begrotingsperiode extracomptabel de budgetten op het niveau van artikelonderdeel weergegeven voor de looptijd tot en met 2028.
- Mutaties op de beschikbare budgetten worden in de verdiepingsbijlage op hetzelfde detailniveau (artikelonderdeel) tot en met 2028 toegelicht.
- In deze begroting wordt de nog niet aan sectoren toebedeelde investeringsruimte voor deze en volgende kabinetten tot en met 2028 op artikel 18 Overige uitgaven en ontvangsten van het Infrastructuurfonds geraamd, zodat deze voor de Tweede Kamer zichtbaar en navolgbaar wordt. Dit is ook zichtbaar onder de «extracomptabele» tabellen behorend bij artikel 26 Bijdrage Investeringsfondsen van de Begroting hoofdstuk XII . Zie voor een nadere toelichting op de

- investeringsruimte de brief over de Structuurvisie Infrastructuur en Milieu (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 A, nr. 83)
- De Infrastructuurfonds-artikelen 11 Hoofdwatersystemen en 16 Megaprojecten niet Verkeer en Vervoer, met uitzondering van Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR)), zijn geconverteerd naar het Deltafonds en de Begroting hoofdstuk XII. In deze Infrastructuurfonds-begroting worden productartikel 11 Hoofdwatersystemen en de artikelonderdelen 16.02 tot en met 16.05 nog tot en met het jaar 2012 weergegeven. In de verdiepingsbijlage is beschreven hoe de conversie heeft plaatsgevonden.
  - Het inzicht in de budgetten van de planuitwerkingen/verkenningenprogramma's tot en met 2028 wordt verhoogd door de nieuwe tabellen planuitwerking/verkenning in het Infrastructuurfonds en het Deltafonds (zie toelichting hieronder).
  - Significante kasschuiven en begrotingsmutaties worden inzichtelijk en traceerbaar gemaakt in de verdiepingsbijlage. Aangegeven wordt welke artikelen betrokken zijn bij mutaties en de effecten in de tijd worden weergegeven. Dit is voor alle productartikelen van het Infrastructuurfonds gedaan. Naast de financiële toelichting wordt ook een inhoudelijke toelichting gegeven op deze kasschuiven en begrotingsmutaties.
  - Conform de aanbeveling van de Tijdelijke Commissie Onderhoud en Innovatie Spoor worden alle mutaties in de begroting boven een bedrag van € 5 miljoen toegelicht.

Specifiek voor artikel 13 Spoorwegen zijn voorts de volgende wijzigingen doorgevoerd naar aanleiding van de aanbevelingen van de Tijdelijke Commissie Onderhoud en Innovatie Spoor:

- Voor Beheer, onderhoud en vervanging spoor (artikelonderdeel 13.02) is een meer uitgebreide inhoudelijke toelichting opgenomen op de aanwending van de bijdrage aan ProRail. In deze begroting is een specificatie van de uitgaven opgenomen, die is gelijk getrokken met de specificatie zoals die is opgenomen in het beheerplan en het jaarrekening van ProRail.
- De onderverdeling van het artikel van het Infrastructuurfonds voor Beheer, onderhoud en vervanging spoor (artikelonderdeel 13.02) is aangepast, zodat dit beter vergelijkbaar is met de gegevens in het beheerplan en de jaarrekening van ProRail.
- Er is een zichtbare aansluiting gemaakt tussen de uitgaven op het Infrastructuurfonds en de uitgaven van ProRail. Dit is gedaan door de middelen voor ProRail apart zichtbaar te maken bij artikelonderdeel Aanleg (artikel 13.03) en door het opnemen van het grafische schema met financiële stromen spoorinfrastructuur.
- Conform de Kabinetsreactie op het rapport van de Tijdelijke Commissie Onderhoud en Innovatie Spoor is duidelijk aangegeven hoe de forfaitaire planningscorrectie op het aanlegprogramma wordt verwerkt.

Tabel planuitwerking/verkenningen

Deze begroting bevat nieuwe tabellen voor programma's/projecten die zich bevinden in de fase van planuitwerking/verkenning en voor het eerst informatie over de mate van verplichting van het budget. Dit leidt tot meer inzicht in planuitwerking en verkenning, waarmee tevens invulling wordt gegeven aan de toezegging om de budgetflexibiliteit voor de periode tot en met 2028 inzichtelijk te maken. Het hele programma is daartoe per modaliteit ingedeeld in drie categorieën, te weten:

A: «Verplicht»

Hieronder vallen alle projecten/programma's waar met (bestuurlijke) partijen concrete afspraken over zijn gemaakt over scope/tijd/geld/risico's met het oog op de realisatie. Doorgaans worden deze neergelegd in bestuursovereenkomsten of convenanten. Daarnaast vallen projecten onder deze categorie, die onvermijdelijk zijn om aan wettelijke normen te kunnen voldoen zijn.

B: «Gebonden»

Deze categorie is voor projecten die niet onder (A) vallen, maar waarbij taakstellende projectbudgetten zijn vastgesteld en extern gecommuniceerd (bijvoorbeeld bij Voorkeursbeslissing), moties/amendementen erover zijn aanvaard en/of globale intentie/procesovereenkomsten zijn gesloten.

C: «Bestemd»

De overige projecten, programma's, planuitwerkingen, verkenningen, niet zijnde (A) of (B), die geacht worden bij te dragen aan de geformuleerde beleidsdoelen vallen onder deze categorie. Ook bekende risico's, zoals gemeld in correspondentie richting de Tweede Kamer kunnen hier opgenomen worden. Kenmerkend is dat nog geen politiek vastgestelde budgetten per project beschikbaar zijn. Indien beschikbaar wordt een kostenindicatie/bandbreedte opgenomen.

Deze aanpak is een groeiproces en wordt in de loop van het jaar geëvalueerd en indien nodig in de ontwerpbegroting 2014 aangepast.

Prestatieafspraken Beheer en Onderhoud

Het verkeersmanagement en beheer en onderhoud van het hoofdwegennet (artikel 12) en de hoofdvaarwegen (artikel 15) wordt door Rijkswaterstaat uitgevoerd op basis met de beleidsdiensten gemaakte prestatieafspraken. Voor de periode 2013–2016 zijn met Rijkswaterstaat nieuwe prestatieafspraken gemaakt. Tevens zijn nieuwe indicatoren opgesteld. Deze nieuwe indicatoren sluiten beter aan op de beleidsdoelen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de indicatoren zoals opgenomen bij de genoemde artikelen.

Toelichting bij Verdiepingsbijlage

Naar aanleiding van Cie. Kuiken is aan uw Kamer toegezegd dat de significante begrotingsmutaties en kasverschuivingen in de jaarlijkse begrotingscyclus beter inzichtelijk en traceerbaar worden gemaakt. Als invulling van deze toezegging zijn in de begroting 2013 van het Infrastructuurfonds voor het eerst de bijgaande tabellen en toelichtingen opgenomen die dit inzicht beogen te verschaffen. De tabellen geven inzicht in de begrotingsmutaties en kasschuiven over de gehele planperiode tot en met 2028. De majeure en politiek relevante mutaties worden vervolgens nader toegelicht. In de verdiepingsbijlage 2 zijn de jaren 2012 t/m 2017 opgenomen conform de Rijksbegrotingsvoorschriften. In verdiepingsbijlage 8 zijn de mutaties in de periode t/m 2028 opgenomen conform mijn toezeggingen.

Ter verduidelijking een toelichting op de in te tabellen gehanteerde termen/labelling:

- Intensivering: de mutatie betreft een verhoging van de uitgaven op het artikel(onderdeel)vanuit een ander artikel (bijv. overboeking) of van buiten het fonds (bijv. verhoging fonds uit algemene middelen)

- Extensivering: de mutatie betreft een verlaging van de uitgaven op het artikel(onderdeel) ten gunste van een ander artikel (bijv. overboeking) of naar buiten het fonds (bijv. taakstelling).
- Neutraal: de mutatie is op artikelniveau per jaar budgettair neutraal, het betreft een verschuiving tussen artikelonderdelen
- Inter-temporeel / kasschuif: de mutatie is binnen het artikelonderdeel meerjarig budgettair neutraal, er is sprake van een verschuiving tussen jaren
- Technisch: de mutatie is financieel-technisch van aard en is budgettair en produktieneutraal (bijv. begrotingsconversie)

De begrotingen van lenM zijn ook digitaal beschikbaar op www.rijksbegroting.nl/.

Als bijstuk bij de begroting van het Infrastructuurfonds wordt ook jaarlijks het MIRT-projectenboek (www.mirtprojectenboek.nl) meegestuurd.

2. INFRASTRUCTUURAGENDA

De infrastructuuragenda beperkt zich tot het presenteren van de agenda op projectniveau, met aandacht voor de mijlpalen in het lopende infrastructuurprogramma. Zo wordt inzichtelijk gemaakt welke projecten in 2013 worden opgeleverd en bij welke projecten de uitvoering in 2013 begint.

A. Mijlpalen en resultaten 2013

Beheer, onderhoud en vervanging

In 2013 wil lenM onder meer de volgende activiteiten in het kader van beheer, onderhoud en vervanging uitvoeren:

Mijlpaal	Project
Hoofdweegen	<ul style="list-style-type: none"> – Verkeersmanagement (o.a. inzet wegininspecteurs bij incidenten, het op alle bemeten wegvakken inwinnen van betrouwbare reis en route-informatie en deze informatie tijdig aan de serviceproviders leveren). – Regulier Beheer en Onderhoud (o.a. verhardingsonderhoud, onderhoud kunstwerken en Dynamisch Verkeersmanagement (DVM) systemen en gladheidbestrijding) – Vervanging (aanpakken levensduurproblematiek stalen bruggen)
Hoofdvaarwegen	<ul style="list-style-type: none"> – Verkeersmanagement (o.a. activiteiten in het kader van verkeersbegeleiding, bediening van objecten en vaarwegmarkering) – Regulier Beheer en Onderhoud (o.a. maatregelen om de breedte en diepte van de vaarweg te handhaven en maatregelen om de kunstwerken (sluizen en bruggen) en verkeersvoorzieningen te laten functioneren) – Vervanging (NOMO achterstallig onderhoud vaarwegen programma «NOMO AOV» en het resterend deel uit het plan van aanpak Beheer en Onderhoud (impuls)
Spoorwegen	<ul style="list-style-type: none"> – Verkeersleiding en capaciteitsmanagement – Regulier beheer en onderhoud, waaronder het inspecteren en schouwen van de infrastructuur, functieherstel bij verstoringen, het saneren van geluidsschermen en het onderhouden en schoonmaken van stations – Groot onderhoud, waaronder het slijpen van spoorstaven en het seizoenbestendig houden van de sporen – Het vervangen van spoorstaven (ca. 100 kilometer), dwarsliggers (ca. 40 kilometer) en wissels (ca. 200) en de vervanging van andere systemen, zoals energie, transfer en treinbeheersing.

Voor een nadere toelichting op de stand van zaken van beheer, onderhoud en vervanging wordt verwezen naar de toelichting op de productartikelen en naar het MIRT-projectenboek-2013.

Aanleg

Hieronder volgen de mijlpalen die lenM in 2013 wil halen per sector.

Hoofdwegennet

Mijlpaal	Project
Oplevering	A2 Den Bosch-Eindhoven ¹ A28 Utrecht-Amersfoort ¹ A10 Tweede Coentunnel/A5 Westrandweg/N200 Halfweg A73 Koninginnelaan
Start realisatie	N11 Leiden/Zoeterwoude-Alphen a/d Rijn N33 Assen (zuid)-Zuidbroek A9 Omlegging Badhoevedorp

¹ spoedaanpak

Hoofdvaarwegennet

Mijlpaal	Project
Oplevering	– Verdieping vaarweg Harlingen-Kornwerderzand (Boontjes); – Amendement ligplaatsen; – Diverse projecten in het kader van Quick-win regeling binnenhavens.
Start realisatie	– De Zaan (Wilhelminasluis). – Verbreding Wilhelminakanaal bij Tilburg. – Ombouw sluis bij Zwartsluis.

Spoorwegen

Mijlpaal	Project
Oplevering	– Rotterdam Centraal (t.b.v. NSP)
Start realisatie	– Vervanging Dieze brug Den Bosch – Voorinvestering DSSU – Punctualiteits-/capaciteitsknelpunten tweede fase Herstelplan Spoor – Toegankelijkheid spoor – Fietsparkeren bij stations – Project Reistijdverbetering – Programma Kleine Functiewijzigingen

Voor een nadere toelichting over de stand van zaken voor het lopende programma wordt verwezen naar de toelichting op de productartikelen en naar het MIRT-projectenboek 2013.

Regionale/lokale infrastructuur (> € 112,5/€ 225 miljoen)

Voor de grote regionale en lokale infrastructuurprojecten (kosten van de meest kosteneffectieve oplossing hoger dan € 112,5 respectievelijk € 225 miljoen) ligt de verantwoordelijkheid voor voorbereiding, aanleg, beheer en onderhoud en exploitatie bij de betreffende regionale of lokale overheid. IenM kan een bijdrage leveren in de aanlegkosten van zo'n project als nut en noodzaak zijn aangetoond en het project van (boven)regionaal belang is. Voorbeelden van grote regionale/lokale infrastructuurprojecten zijn: N201, Noord-Zuidlijn en Rijn-Gouwe lijn. In artikelonderdeel 14.01 van het Infrastructuurfonds van de Rijksbegroting zijn de grote regionale /lokale projecten nader aangeduid.

B. Invulling Begrotingsakkoord

In de Begroting hoofdstuk XII is aangegeven hoe de taakstelling Begrotingsakkoord is toegerekend. In onderstaande tabel is aangegeven hoe de taakstelling is doorvertaald naar de verschillende productartikelen.

Over de feitelijke invulling van de taakstelling voor 2014 en volgende jaren heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. Dat is aan het nieuwe kabinet. In deze begroting zijn de taakstellingen cijfermatig verwerkt op verkenningen en planuitwerkingsprogramma.

Invulling taakstelling Infrastructuurfonds Begrotingsakkoord (x € 1 000)		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Artikel 12	Hoofdwegen	- 327 530	- 40 146	- 23 948	- 151 093	- 126 974	- 130 119	- 172 123	- 187 017
Artikel 13	Spoorwegen	- 66 883	- 57 512	- 81 175	- 72 835	- 92 333	- 86 693	- 80 824	- 77 021
Artikel 14	Regionale/lokale infra	- 9 264	- 17 824	- 13 529	- 14 580	- 25 319	- 36 333	- 18 167	- 6 964
Artikel 15	Hoofdvaarwegen	- 105 884	- 1 260	- 13 421	- 17 412	- 18 450	- 17 434	- 12 658	- 10 258
Artikel 17	Grote projecten	- 803	- 250	- 77	- 47	- 30	- 27	- 14	- 4
Artikel 18	Overige uitgaven	- 1 110	- 970	- 1 100	- 944	- 1 006	- 1 030	- 1 036	- 1 028
Totaal Infrastructuurfonds		- 511 474	- 117 960	- 133 251	- 256 911	- 264 112	- 271 635	- 284 823	- 282 292

(vervolg) Invulling taakstelling Infrastructuurfonds Begrotingsakkoord (x € 1 000)		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Som
Artikel 12	Hoofdwegen	- 171 008	- 172 254	- 172 076	0	0	0	0	0	- 1 674 288
Artikel 13	Spoorwegen	- 72 044	- 72 432	- 72 376	0	0	0	0	0	- 832 128
Artikel 14	Regionale/lokale infra	- 6 460	- 6 499	- 6 494	0	0	0	0	0	- 161 433
Artikel 15	Hoofdvaarwegen	- 9 867	- 9 897	- 9 893	0	0	0	0	0	- 226 434
Artikel 17	Grote projecten	- 4	- 4	- 4	0	0	0	0	0	- 1 265
Artikel 18	Overige uitgaven	- 1 028	- 1 028	- 1 028	- 260 368	- 259 594	- 259 883	- 259 894	- 259 883	- 1 310 931
Totaal Infrastructuurfonds		- 260 411	- 262 114	- 261 871	- 260 368	- 259 594	- 259 883	- 259 894	- 259 883	- 4 206 478

C. Begroting op hoofdlijnen

De onderstaande tabel geeft de belangrijkste wijzigingen in de uitgaven en inkomsten aan ten opzichte van de eerste suppletore begroting 2012.

	art	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Stand ontwerp-begroting 2012		7 986 678	8 112 818	8 432 147	7 374 136	8 389 115	7 908 773
Mutaties 1e suppletoire wet 2012		55 982	- 281 206	- 53 783	87 793	- 124 762	- 117 637
Stand Voorjaarsnota 2012		8 042 660	7 831 612	8 378 364	7 461 929	8 264 353	7 791 136
I Belangrijkste mutaties Infrastructuurfonds		- 132 016	- 1 597 141	- 1 505 695	- 1 522 865	- 1 715 408	- 1 444 532
1 Taakstellingen Begrotingsakkoord	Div.		- 98 787	- 103 336	- 99 744	- 102 945	- 101 489
2 Taakstelling Begrotingsakkoord (aanleg)	Div.		- 200 000	- 200 000	- 200 000	- 200 000	- 200 000
3 Taakstelling Begrotingsakkoord (aanleg - kasschuif)	Div.		- 230 000	130 000	100 000		
4 Van/naar BDU	Div.	- 67 908	- 4 044	- 2 966	- 2 966	- 2 966	12 452
5 BTW compensatie Zuid-As	12						20 000
6 Taakstelling apparaat	13		- 8 604	- 23 052	- 31 818	- 33 604	- 35 390
7 Bijdrage van HXII tbv Dynamax	12	3 500	3 000	7 900			
8 Bijdrage van HXII tbv geluidsprogramma	13	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	7 010
9 Loonbijstelling	Div.	6 817	6 673	6 318	6 003	6 016	6 051
10 Kaderrichtlijn water naar HXII	11		- 95 164	- 95 841	- 47 626	- 2 375	- 9 455
11 Overboeking naar Deltafonds	Div.		- 972 563	- 1 204 393	- 1 257 852	- 1 367 409	- 1 120 211
12 Desalderingen	Div.	- 77 925	- 1 153	- 23 825	7 638	- 15 625	- 23 500
Diversen		- 945	19	- 138	1 893	1 135	207
Totale mutaties		- 132 961	- 1 597 122	- 1 505 833	- 1 520 972	- 1 714 273	- 1 444 325
Stand ontwerp-begroting 2012		7 909 699	6 234 490	6 872 531	5 940 957	6 550 080	6 346 811

Een volledig overzicht van de mutaties is terug te vinden in de bijlagen.

Ad 1. In het Begrotingsakkoord wordt het Infrastructuurfonds structureel verlaagd met € 200 miljoen. Conform het Begrotingsakkoord is deze taakstelling in 2013 verwerkt op de aanlegbudgetten van Wegen en Vaarwegen. Vanaf 2014 is de taakstelling verdeeld over alle aanlegbudgetten binnen de investeringsfondsen.

Ad 2. Conform het Begrotingsakkoord is een kasschuif op het aanlegprogramma van het Infrastructuurfonds aangebracht in de jaren 2013 tot en met 2015. In lijn met het Begrotingsakkoord is deze voor € 200 miljoen verwerkt op wegen en vaarwegen, en de overige € 30 miljoen op spoor en regionaal, lokale infrastructuur.

Ad 3. Naast de specifieke bezuinigingen (zie ad 2 en 3) dragen het Infrastructuurfonds, Deltafonds en de Begroting hoofdstuk XII samen voor € 136 miljoen bij aan de generieke bezuinigingen uit het Begrotingsakkoord. Een substantieel deel hiervan (te weten circa € 99 miljoen) komt ten laste van het Infrastructuurfonds.

Ad 4. Het gaat om de overboeking van verschillende projecten, waarvan de betaalbaarstelling via de Brede Doeluitkering (BDU) zal verlopen. Met betrekking tot het spoorwegenprogramma betreft dit met name het regionale project sneltram Maastricht-Lanaken-Hasselt en het project Quicksan gedecentraliseerd spoor (Gelderland/SAN). Vanuit het hoofdwegenprogramma wordt een bedrag van € 45 miljoen met betrekking tot het programma Beter Benutten overgeboekt en vanuit het regionaal lokale infrastructuurprogramma gaat het om het project

Quickwins Rotterdam en naar Actieplan Regionaal OV met betrekking tot de provincie Flevoland (€ 23 miljoen).

Ad 5. Betreft de uitwerking van de BTW compensatie € 40 miljoen in de jaren 2017 en 2018 (bijdrage van het ministerie van Financiën) conform eerdere afspraak uit 2005 over het verlagen van de BTW-druk op het project (Handelingen 2004–2005, 29 800 XI, nr. 102).

Ad 6. Deze mutatie betreft de taakstelling apparaat uit het Regeerakkoord welke, in afwachting van de invulling hiervan, nog geparkeerd was op de Begroting hoofdstuk XII. De invulling heeft ertoe geleid dat de uitgaven van ProRail met € 37,5 miljoen worden verlaagd vanaf 2018, met een ingroei vanaf 2013. Deze definitieve invulling was reeds verwerkt in het Beheerplan 2012 van ProRail en is nu ook verwerkt in de begroting Infrastructuurfonds.

Ad 7. Dit betreft een technische mutatie van hoofdstuk XII naar het Infrastructuurfonds waarmee een deel van de programma's Meer Veilig 3 en de kritische ontwerpelementen verkeersveiligheid (AKOE) worden bekostigd. Deze hangen samen met de invoering van de dynamische maximumsnelheden op de diverse trajecten. Dit is eerder gemeld aan de Tweede Kamer.

Ad 8. Betreft een bijdrage van DG Ruimte voor het geluidsprogramma tot en met 2023 in aanvulling op eerdere bijdragen uit het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) tot en met 2020.

Ad 9. Betreft de toevoeging van de loonbijstelling 2012.

Ad 10. De Tweede Kamer heeft bij de behandeling van de Deltawet het amendement Lucas (Kamerstukken II 2011–2011, 32 304, nr. 29) aangenomen. Hierin wordt bepaald dat geen uitgaven voor aanlegprojecten waterkwaliteit en de Kaderrichtlijn Water (KRW) uit het Deltafonds gedaan mogen worden. Deze uitgaven moeten na in werking treden van de Deltawet verantwoord worden op de Begroting hoofdstuk XII.

Ad 11. In de Deltawet is opgenomen dat een Deltafonds wordt ingezet dat zorg draagt voor de financiering en bekostiging van maatregelen en voorzieningen op het gebied van waterveiligheid en zoetwatervoorziening. Uitgaande van de Deltawet zijn de artikelen 11 (Hoofdwatersystemen) en 16 (Megaprojecten wat betreft Maaswerken en Ruimte voor de Rivier) van het Infrastructuurfonds, geconverteerd naar het Deltafonds en de Begroting hoofdstuk XII (zie ook ad 12).

Ad 12. Dit bestaat enerzijds uit de verwerking van de bijdragen van derden op de verschillende aanleg projecten, met name op hoofdweg- en spoorwegenprogramma. Anderzijds betreft dit het afboeken van de geraamde tolopbrengsten in de jaren 2013–2017 op het project A12/15 bereikbaarheid regio Arnhem-Noord (€ 283 miljoen).

3. DE PRODUCTARTIKELEN

Artikel 11 Hoofdwatersystemen

Uitgaande van de Deltawet zijn de artikelen 11 Hoofdwatersystemen en 16 Megaprojecten niet Verkeer en Vervoer, met uitzondering van het PMR) van het Infrastructuurfonds, geconverteerd naar het Deltafonds en de Begroting hoofdstuk XII.

In bijlage 5a bij de begroting van het Deltafonds is een conversietabel opgenomen met de doorgevoerde omzettingen. Maatregelen op het gebied van waterkwaliteit die niet verbonden zijn aan waterveiligheid en zoetwatervoorziening zijn als gevolg van de bij de behandeling van het wetsvoorstel Deltawet aangenomen amendement Lucas (Kamerstukken II, 2011/2011, 32 304, nr. 29) niet in het Deltafonds opgenomen en worden verantwoord op de begroting van hoofdstuk XII.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art. 11 Hoofdwatersystemen (x € 1 000)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	552 419	724 140					
Uitgaven	834 723	651 989	0	0	0	0	0
<i>11.01 Watermanagement</i>	<i>14 803</i>	<i>12 700</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
11.01.01 Basispakket watermanagement	14 803	12 700					
<i>11.02 Beheer en onderhoud</i>	<i>143 410</i>	<i>142 752</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
11.02.01 Basispakket B&O waterkeren	108 463	107 820					
11.02.05 Basispakket B&O integraal waterbeheeren	27 045	25 299					
11.02.08 Groot variabel onderhoud waterbeheer	7 902	9 633					
<i>11.03 Aanleg</i>	<i>406 045</i>	<i>234 897</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
11.03.01 Realisatieprogramma waterkeren	278 185	114 107					
11.03.02 Realisatieprogramma waterbeheeren	127 860	120 790					
<i>11.05 Verkenning en planuitwerking</i>	<i>27 615</i>	<i>25 003</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
11.05.01 Verkenningenprogramma hoofdwatersystemen	18 913	15 030					
11.05.02 Planuitwerkingsprogramma waterkeren	2 159	6 599					
11.05.03 Planuitwerkingsprogramma waterbeheer	6 543	3 374					
<i>11.06 Staf Deltacommissaris</i>	<i>4 420</i>	<i>2 832</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
11.06.01 Staf Deltacommissaris	4 420	2 832					
<i>11.07 Netwerkgebonden kosten HWS</i>	<i>238 430</i>	<i>233 805</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
11.07.01 Apparaatskosten RWS	189 151	185 002					
11.07.02 Overige netwerkgebonden kosten	49 279	48 803					
11.09 Ontvangsten	39 763	40 746					

Artikel 12 Hoofdwegennet

Omschrijving van de samenhang in het beleid

Op dit artikel worden de producten op het gebied van Rijkswegen verantwoord. Betreft de onderdelen verkeersmanagement, beheer, onderhoud en vervanging, aanleg, GIV/PPS en netwerkgebonden kosten.

Artikel 12 Hoofdwegennet op het Infrastructuurfonds is gerelateerd aan beleidsartikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid en artikel 22 Externe veiligheid en risico's op de Begroting hoofdstuk XII.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art. 12 Hoofdwegennet (x € 1 000)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	2 274 880	4 156 690	2 634 014	2 382 450	4 018 467	2 515 608	1 427 346
Uitgaven	2 577 371	2 550 529	2 728 863	3 072 135	2 157 605	2 871 423	2 466 135
waarvan juridisch verplicht			100%				
<i>12.01 Verkeersmanagement</i>	50 137	30 768	22 072	18 733	20 539	20 412	19 700
12.01.01 Verkeersmanagement	50 137	30 768	22 072	18 733	20 539	20 412	19 700
<i>12.02 Beheer, onderhoud en vervanging</i>	322 966	349 482	413 384	494 537	350 416	361 701	475 925
12.02.01 Beheer en onderhoud	178 572	270 356	339 249	318 959	271 907	361 701	475 925
12.02.02 Servicepakket B&O	72 016	56 993					
12.02.04 Vervanging	72 378	22 133	74 135	175 578	78 509		
<i>12.03 Aanleg</i>	1 340 525	1 121 815	1 451 135	1 595 469	895 245	1 858 548	1 405 260
12.03.01 Realisatie	1 340 525	1 121 815	1 042 578	787 803	399 526	234 862	250 710
12.03.02 Verkenningen en planuitwerkingen			408 557	807 666	495 719	1 623 686	1 154 550
12.04.01 GIV/PPS	374 846	306 506	420 256	566 737	508 980	251 390	188 606
<i>12.05 Verkenningen en planuitwerkingen voor tracèbesluit</i>	42 027	302 246					
12.05.01 Verkenningen	10 758	16 678					
12.05.02 Planuitwerking voor tracèbesluit	31 269	285 568					
<i>12.06 Netwerkgebonden kosten HWN</i>	446 870	439 712	422 016	396 659	382 425	379 372	376 644
12.06.01 Apparaatskosten RWS	387 073	383 570	367 678	344 180	330 516	327 354	324 668
12.06.02 Overige netwerkgebonden kosten	59 797	56 142	54 338	52 479	51 909	52 018	51 976
12.09 Ontvangsten	98 380	273 817	262 105	182 021	57 577	490 329	112 698

Onderstaand zijn de beschikbare budgetten tot en met 2028 per jaar gepresenteerd op artikelonderdeelniveau. De mutaties zijn in de verdiepingsbijlage bij de begroting op hetzelfde detailniveau tot en met 2028 toegelicht.

Bedragen x € 1 000									
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
12 Hoofdwegen	uitgaven	2 728 863	3 072 135	2 157 605	2 871 423	2 466 135	2 266 296	2 900 973	3 282 342
12.01	Verkeersmanagement	22 072	18 733	20 539	20 412	19 700	19 700	19 701	19 700
12.02	Beheer, onderhoud en vervanging	413 384	494 537	350 416	361 701	475 925	472 235	468 503	471 333
12.03	Aanleg	1 451 135	1 595 469	895 245	1 858 548	1 405 260	1 223 702	1 861 594	2 239 198
12.04	GIV/PPS	420 256	566 737	508 980	251 390	188 606	176 441	177 205	178 213
12.06	Netwerkgebonden kosten HWN	422 016	396 659	382 425	379 372	376 644	374 218	373 970	373 898
12.09	Ontvangsten	262 105	182 021	57 577	490 329	112 698	33 050	33 050	
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)	2 466 758	2 890 114	2 100 028	2 381 094	2 353 437	2 233 246	2 867 923	3 282 342

(vervolg) Bedragen x € 1 000

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
12	Hoofdwegen	uitgaven	2 200 462	2 308 124	1 949 571	1 768 654	1 298 333	1 238 570	1 177 854	1 167 362
12.01	Verkeersmanagement		19 701	19 701	19 701	22 290	22 290	22 290	22 290	22 290
12.02	Beheer, onderhoud en vervanging		438 022	523 691	523 692	522 636	522 638	522 636	522 636	534 812
12.03	Aanleg		1 193 710	1 239 224	822 631	675 887	205 970	148 541	146 211	123 543
12.04	GIV/PPS		174 459	150 938	208 977	172 637	172 231	169 899	111 513	111 513
12.06	Netwerkgebonden kosten HWN		374 570	374 570	374 570	375 204	375 204	375 204	375 204	375 204
12.09	Ontvangsten	Ontvangsten								
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)		2 200 462	2 308 124	1 949 571	1 768 654	1 298 333	1 238 570	1 177 854	1 167 362

12.01 Verkeersmanagement

Motivering

Met verkeersmanagement streeft lenM naar optimaal gebruik van informatie over de beschikbare infrastructuur en draagt lenM bij aan het bereiken van een voorspelbare en betrouwbare reistijd van deur tot deur. Daarmee worden de bereikbaarheid en verkeersveiligheid in Nederland, binnen de randvoorwaarden van duurzaamheid, bevorderd.

Voor de periode 2013–2016 zijn met Rijkswaterstaat ten behoeve van het Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud nieuwe prestatieafspraken gemaakt en zijn nieuwe indicatoren opgesteld. Deze nieuwe indicatoren sluiten beter aan op de beleidsdoelen.

Producten

Verkeersmanagement

Bij verkeersmanagement wordt onderscheid gemaakt in de volgende maatregelcategorieën:

- Verkeersgeleiding bij grote drukte, inclusief crisissituaties (onder andere weeralarm).
- Hulpverlening voor doorstroming en informatievoorziening bij pech en ongevallen (incidentmanagement).
- Maatregelen ter bevordering van gedisciplineerd en sociaal weggedrag, zoals bumperkleven en negeren van rode kruizen.
- Voorlichting over rijkswegen, zoals voorlichting over de gevolgen van wegwerkzaamheden.

Verkeersmanagementmaatregelen zijn onder andere de inzet van wegininspecteurs bij incidenten, toeritdoseringspanelen, spitsstroken, maar ook verkeersinformatie op panelen boven de weg. De meeste van deze maatregelen worden ingezet vanuit vijf regionale verkeerscentrales en een landelijke verkeerscentrale. Hierbij wordt het rijkswegennet steeds vaker in samenhang met het regionale wegennet beschouwd door gebiedsgericht verkeersmanagement waarbij wordt ingezet op regionale samenwerking. Dit krijgt ook vorm door verschillende initiatieven waarbij verkeersmanagement een rol speelt, zoals in het programma Beter Benutten. Hierin wordt samen met andere infrabeheerders, vervoersorganisaties en bedrijfsleven gewerkt aan regionale maatregelen om bestaande weg-, vaarweg-, spoor- en OV-verbindingen beter te benutten. Hetzelfde geldt ook voor de Praktijkproef Amsterdam, waarbij door middel van het gecoördineerd netwerkbreed inzetten van maatregelen een bijdrage wordt geleverd aan de beleidsdoelen zoals reistijd en bereikbaarheid in de regio Amsterdam. In deze proef zullen zowel wegwegkantsys-

temen als dynamische navigatiesystemen worden ingezet op het hoofd – en onderliggend wegennet in de regio Amsterdam.

Een onderdeel van het verkeersmanagement betreft de samenwerking van zeventien publieke wegbeheerders (landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal) in de Nationale Databank Wegverkeersgegevens (NDW), waarin zij de krachten bundelen om verkeersgegevens van goede kwaliteit te verzamelen en te distribueren. De actuele verkeersgegevens van de belangrijkste stroomwegen van het Hoofdwegennet en het Onderliggend wegennet in Nederland zijn in de databank opgenomen. In de databank is meer dan 5 850 strekkende kilometer weg van de 10 000 kilometer wegen die hiervoor in aanmerking komen opgenomen. De data worden beschikbaar gesteld aan marktpartijen die de data bewerken tot informatiediensten en -producten voor de reiziger.

De proeven met dynamische snelheden op de A1, A12 (Den Haag), A58 en A12 (Woerden) zijn afgerond en geëvalueerd. De resultaten van deze proeven zijn in februari 2011 aan de Tweede Kamer verzonden. Daarnaast is een proef gestart waarbij de snelheid in de 80 kilometer zone op de A20 Noordbaan wordt verhoogd naar 100 kilometer per uur aan de randen van de spits en in de avond en nacht. Naar aanleiding van de resultaten van dit experiment wordt voor de verbetering van de doorstroming de maximumsnelheid op de Noordbaan A20 Rotterdam in de randen van de spits naar 100 kilometer per uur verhoogd.

Specificatie bedieningsareaal:

Areaalomschrijving	Eenheid	2011	2012	2013
Verkeerssignalering op rijbanen	km	2 633	2 666	2 666
Verkeerscentrales	aantal	6	6	6
Spits- en plusstroken	km	306	318	308

Toelichting

De verwachte afname van het aantal kilometer spitsstroken eind 2013, heeft te maken met de aanleg- en reconstructieprojecten waardoor de spitsstroken als zodanig worden vervangen door reguliere rijstroken, bijvoorbeeld A50/A73 Ewijk-Valburg.

Streefwaarde	Eenheid	Streefwaarde 2013
Op alle bemeten wegvakken wordt betrouwbare reis en route-informatie ingewonnen en tijdig geleverd aan de serviceproviders.	% van bemeten rij baanlengte	88%

Toelichting

Deze indicator geeft aan in welke mate Rijkswaterstaat betrouwbare reis- en route-informatie op de Dynamische Route-Informatie Panelen (DRIPs) zet en die informatie beschikbaar stelt voor serviceproviders en in welke mate dit tijdig gebeurt.

In de vorige begroting waren twee indicatoren met betrekking tot de aanrijtijden bij incidenten in de spits opgenomen. Incidentmanagement draagt bij aan de beschikbaarheid van de infrastructuur. De beschikbaarheid is naar aanleiding van de nieuw gemaakte prestatieafspraken als indicator opgenomen bij het beheer en onderhoud.

12.02 Beheer, onderhoud en vervanging

Motivering

Het rijkswegennet (en de onmiddellijke omgeving daarvan) in een dusdanige staat houden dat het vervullen van de primaire functie gewaarborgd is: het faciliteren van vlot en veilig vervoer van personen en goederen onder de randvoorwaarde van een kwalitatief hoogwaardig milieu.

Voor de periode 2013–2016 zijn met Rijkswaterstaat ten behoeve van het beheer en onderhoud nieuwe prestatieafspraken gemaakt. Tevens zijn nieuwe indicatoren opgesteld. Deze nieuwe indicatoren sluiten beter aan op de beleidsdoelen.

Producten

Het beheer en onderhoud van rijkswegen omvat maatregelen aan verhardingen, bruggen, tunnels en viaducten, verkeersvoorzieningen, landschap en milieu en exploitatie.

In de begroting van 2012 (bijlage 4.2) is aangegeven dat onafhankelijk onderzoek heeft bevestigd dat de beschikbare middelen voor beheer en onderhoud en vervanging onvoldoende waren. Dat heeft in de begroting 2012 geresulteerd in een oplossing van de problematiek door een verhoging van het budget, efficiencymaatregelen en versoberingen van het onderhoudsniveau. In 2012 zijn deze versoberingen verder uitgewerkt. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar bijlage 5. Voor wat betreft de vervanging voert Rijkswaterstaat nader onderzoek uit waarmee steeds concreter wordt wanneer kunstwerken in aanmerking komen voor vervanging of renovatie en wat de precieze omvang van de problematiek is

Voor de volledigheid wordt ook verwezen naar artikelonderdeel 18.12 Overige uitgaven en ontvangsten, waaronder de middelen voor beheer en onderhoud en vervanging zijn bestemd, die nog niet aan netwerken kunnen worden toebedeeld.

12.02.01 Beheer en Onderhoud

Een voorwaarde voor optimaal gebruik van het wegennet is beschikbaarheid, betrouwbaarheid en veiligheid van de infrastructuur van wegen, bruggen, viaducten, tunnels, aquaducten, matrixborden, verkeerscentrales, verkeersvoorzieningen. Daarbij gelden de eisen ten aanzien van het landschap en het milieu rond de rijkswegen als randvoorwaarden. Deze kunnen het best worden gegarandeerd indien de infrastructuur zoveel mogelijk preventief beheerd en onderhouden wordt. Dit in tegenstelling tot correctief onderhoud, waarbij de beheerder geconfronteerd wordt met functieverlies en de gebruiker ongewild voor onaangename verrassingen wordt geplaagd. Zowel het preventief als het correctief onderhoud vallen onder het beheer en onderhoud.

De uitgaven voor het beheer en onderhoud bestaan in hoofdlijn uit:

- Uitgaven voor onderhoud van verhardingen waaronder het herstel van vorstschade en het zoveel mogelijk voorkomen daarvan.
- Uitgaven voor onderhoud van kunstwerken.
- Uitgaven voor onderhoud aan DVM-systemen.
- Klein variabel en vast onderhoud zoals onderhoud aan bermen, geleiderail, bewegwijzering, geluidsschermen en verlichting.

Hiernaast valt ook het nemen van geluidmaatregelen als gevolg van de naleving van geluidproductieplafonds (buiten de MIRT-projecten) onder Beheer en Onderhoud¹

12.02.02 Servicepakket B&O

De in de vorige begrotingen onder de term servicepakketten geormerkte projecten zijn met ingang van deze begroting onder gebracht onder het aanlegprogramma, omdat deze projecten naar hun aard meer overeenkomsten vertonen met aanlegprojecten dan met reguliere Beheer en Onderhoud projecten. Het meerjarenprogramma bodemsanering is ondergebracht binnen het programma regulier Beheer en Onderhoud en daarmee vervallen als servicepakket.

Het gaat om de onderstaande projecten/pakketten:

- Meer veilig-2
- Maatregelpakket Verzorgingsplaatsen
- Meer Kwaliteit Leefomgeving

12.02.04 Vervanging

Onder de categorie Vervanging² vallen uitgaven voor werkzaamheden die betrekking hebben op renovatie- en vervangingsinvesteringen. Door de veroudering van de infrastructuur en het veel intensievere gebruik dan bij ontwerp voorzien, zal geïnvesteerd moeten worden in de vervanging dan wel renovatie hiervan.

Het budget dat op dit artikelonderdeel in de huidige begrotingsperiode is opgenomen, is bestemd voor de werkzaamheden in verband met de levensduurproblematiek van de stalen kunstwerken. Van de 274 bruggen met een stalen rijdek in het hoofdwegennet is bij vooral oudere exemplaren in toenemende mate sprake van ernstige scheurvorming in de stalen rijdekken. Deze scheurvorming wordt veroorzaakt door een aanzienlijk hogere belasting met zwaar vrachtverkeer dan indertijd bij het ontwerp kon worden voorzien.

---

¹ Per 1 juli 2012 is de geluidwetgeving voor rijkswegen gewijzigd en opgenomen in de Wet milieubeheer (SWUNG-1, zie Staatsblad 2012, nr. 268). Als gevolg van deze wetswijziging moeten aanvullende beheer- en onderhoudskosten worden gemaakt om te kunnen blijven voldoen aan de vastgestelde geluidsproductieplafonds. De kosten voor deze naleving zullen worden gedekt door herprioritering binnen het Infrastructuurfonds. Het voorgenomen moment hiervoor is verplaatst naar Voorjaarsnota 2013 vanwege de benodigde tijd voor het nader vaststellen van de hoogte van de benodigde middelen voor naleving en de te verrekenen besparingen op geluidkosten bij aanlegprojecten.

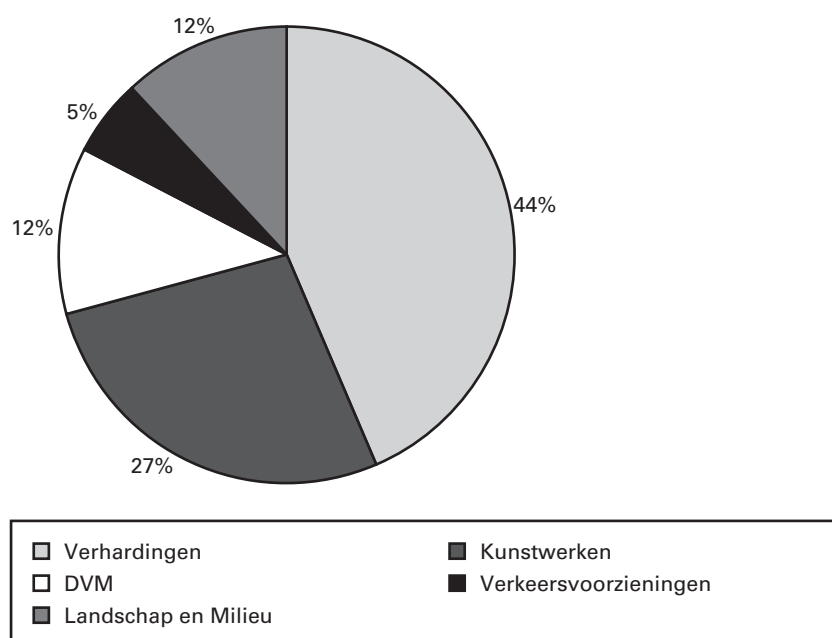
² De naam van het in de vorige begrotingen opgenomen hoofdproduct «Groot Variabel Onderhoud» is met ingang van deze begroting veranderd in «Vervanging». De Tweede Kamer is op 26 juni 2012 hierover geïnformeerd (Kamerstukken II, 2011/2012, 31 865).

De volgende stalen bruggen worden aangepakt:

Stalen Kunstwerken				
Vaste bruggen	in de programmering t/m 2014	Beweegbare bruggen	Afgerond	Geprogrammeerd na 2014
Galecopperbrug		Ketelbrug	Scharsterrijnbrug	Brienoordbrug (westelijke boog)
Ewijk		Kruiswaterbrug	Muiderbrug	Suurhoffbrug
Kreekrak			Gideonbrug	Wantybrug
Beek (Geleen)			Scharberg (Elsloo)	
			Calandbrug	

Meetbare gegevens

In onderstaande figuur is een verdeling gegeven van de beheer- en onderhoudskosten voor verhardingen, bruggen en viaducten (kunstwerken), systemen voor DVM, verkeersvoorzieningen, arealen voor landschap en milieu. Deze percentages zijn gebaseerd op een meerjarig gemiddelde: van jaar tot jaar kan het actueel uitgegeven percentage fluctueren.

Beheer en Onderhoud

Areaal rijkswegen		Eenheid	2011	2012	2013
Rijbaanlengte	Hoofdrijbaan	km	5 697	5 721	5 764
Rijbaanlengte	Verbindingswegen en op- en afritten	km	1 428	1 451	1 466
Areaal asfalt	Hoofdrijbaan	km ²	74	75	75
Areaal asfalt	Verbindingswegen en op- en afritten	km ²	12	12	13
Groen areaal		km ²	204	202	202

Omvang Areaal				
	Areaal	Eenheid	Omvang 2013	Budget x € 1 000 2013
Beheer, onderhoud en ontwikkeling	Oppervlakte wegdek	km2	88	339 249

Indicatoren BenO	
Indicator	streefwaarde 2013
De verhouding verstoringen door aanleg, beheer en onderhoud t.o.v. totale verstoringen.	10%
Tijdsduur (%) van het jaar dat de weg veilig beschikbaar is, zonder dat rijstroken zijn afgesloten of een snelheidsbeperking beperking is ingesteld door aanlegwerkzaamheden, onderhoudswerkzaamheden, door falen infra of falen verkeersmanagement.	90%
Voldoen aan norm voor verhardingen (stroefheid en spoorvorming) en gladheidsbestrijding en neemt binnen 24 uur, na constatering, maatregelen bij het (tijdelijk) niet voldoen van de norm bij wegen, viaducten, aquaducten, bruggen en tunnels (eenheid: % van de gevallen).	98%

Toelichting

Bij de nieuwe prestatieafspraken is gekozen voor indicatoren die beter aansluiten bij de beleidsdoelstellingen met betrekking tot de doorstroming, beschikbaarheid en veiligheid. Hiermee komen de indicatoren uit de voorgaande begrotingen, namelijk de indicator die de conditie van de wegen aangeeft en één die de kwaliteit van bruggen en viaducten in het rijkswegennet weergeeft te vervallen.

Voor de nieuwe indicatoren worden op basis van proefmetingen nieuwe streefwaarden vastgesteld. De streefwaarde voor 2013 is een eerste inschatting. Gedurende de komende jaren zal worden vastgesteld of een nadere bijstelling van de prestatieafspraken nodig is.

12.03 Aanleg

Motivering

Door middel van voorbereiding en uitvoering van infrastructuurprojecten wordt bereikt dat de noodzakelijke capaciteit beschikbaar is en komt om de verwachte verkeersgroei te faciliteren en een betrouwbaar netwerk te realiseren met voorspelbare reistijden. Daarbij wordt rekening gehouden met de kaders van veiligheid en leefbaarheid.

12.03.01 Realisatie

Producten

Dynamisch Verkeersmanagement

In 2007 heeft voormalig VenW een start gemaakt met een investeringsprogramma voor DVM. In de periode 2009–2012 wordt een bedrag van € 200 miljoen geïnvesteerd. Het gaat daarbij voornamelijk om een betere benutting van de wegen, vooral op de file top-50 en om het verbeteren van aansluitingen tussen de snelweg en regionale wegen. Bij dit investeringsprogramma houdt lenM ook rekening met het groot onderhoud om de hinder voor de weggebruiker te beperken.

Daarnaast voert lenM met het oog op de langere termijn een aantal proeven uit die het effect van meer innovatieve verkeersmaatregelen moeten aantonen. Zo wordt vanaf 2012 op de ring Amsterdam een proef met sturend verkeersmanagement opgezet gericht op een meer gecoördineerde inzet van maatregelen op het gebied van regionaal verkeersmanagement. Hiervoor is € 50 miljoen uitgetrokken.

Spoedaanpak Wegen/Fileplan ZSM

De wet Versnelling Besluitvorming Wegprojecten (Kamerstukken II, 2008/2009, 31 721, nr. A) maakt het mogelijk dertig wegprojecten met spoed op te pakken. Samen vormen deze projecten de Spoedaanpak Wegen. In de achterliggende meer dan tweeënhalf jaar is lenM erin geslaagd het uitdagende doel (30 schoppen in de grond, 10 lintjes) van het programma Spoedsaanpak Wegen te realiseren; binnen de afgesproken tijd en nagenoeg binnen het beschikbare budget. Bij alle projecten is de schop in de grond gezet en het merendeel van de projecten zijn opengesteld.

Overige realisatieprojecten

In 2013 wil lenM de volgende mijlpalen realiseren:

Tabel mijlpalen 2013

Mijlpaal	Project
Oplevering	A2 Den Bosch-Eindhoven ¹ A28 Utrecht-Amersfoort ¹ A5 Westrandweg A10 2e Coentunnel/A5 Westrandweg/N200 Halfweg A73 Koninginnelaan
Start realisatie	N11 Leiden/Zoeterwoude-Alphen a/d Rijn N33 Assen (zuid)-Zuidbroek A9 Omlegging Badhoevedorp

¹ spoedaanpak

Overige maatregelen

De in de vorige begrotingen onder de term servicepakketten BenO geormerkte projecten zijn met ingang van deze begroting onder gebracht onder het aanlegprogramma, omdat deze projecten naar hun aard meer overeenkomsten vertonen met aanlegprojecten dan met beheer en onderhoud projecten Deze worden hieronder toegelicht.

Meer veilig-2

Met dit pakket wordt een bijdrage geleverd aan het verder terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers door incidenten op het rijkswegennet. Uitvoering van de maatregelen is gepland tot en met 2014. Na 2014 wordt dit pakket opgevolgd door Meer veilig-3, waarvoor op dit moment de eisen en randvoorwaarden worden verkend. Voor 2013 is uitvoering van 34 maatregelen op diverse locaties gepland, waaronder:

Plaatsen of aanpassen van geleiderail;

- Reconstructie van rotondes en kruispunten;
- Installeren van filedetectie- en filewaarschuwingssystemen;
- Reconstructie van invoegers en uitvoegers;
- Aanpassen midden- en zijbermen (halfverharding, zichtafscherming).

Maatregelpakket Verzorgingsplaatsen

Dit pakket is gericht op het oplossen van de meest acute kwantitatieve en kwalitatieve knelpunten op verzorgingsplaatsen langs (inter-)nationale vrachtcorridors. Binnen dit pakket worden landelijk 300 extra parkeerplaatsen voor vrachtwagen gecreëerd en nog eens 400 parkeerplaatsen meerjarig gehuurd. Daarnaast wordt ingezet op een structurele kwaliteitsverbetering van naar verwachting 40 verzorgingsplaatsen. Voor het realiseren van sanitaire voorzieningen op solitaire verzorgingsplaatsen wordt onderzocht of commerciële exploitatie en onderhoud van de voorzieningen door marktpartijen mogelijk is.

Meer Kwaliteit Leefomgeving

Dit pakket betreft het Meerjarenprogramma Ontsnippering. De geplande werkzaamheden binnen het programma lopen door tot 2018. Een voorbeeld van een ontsnipperingsproject is het plaatsen van een ecoduct of een dassentunnel. Hierdoor worden twee gescheiden natuurgebieden met elkaar verbonden. In 2013 zullen onder andere werkzaamheden worden uitgevoerd aan het programma 9 ecoducten, ecoduct / natuurbrug Dwingelderveld (A28), ecoduct / natuurbrug Groote Heide (A2), Fauna-tunnel Braakman (N61) en ecoduct/natuurbrug Weerterbergen (A2).

Projectoverzicht behorende bij 12.03.01: Realisatieprogramma Hoofdwegenet

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln.							Openstelling		
	huidig	vorig	t/m 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	later	huidig	vorig	
Projecten Nationaal													
Dynamisch verkeersmanagement	165	165	108	21	19	17						2012	2012
Kleine projecten / Afronding projecten	93	173		20	35	28	3	7				nvt	nvt
Programma 130 km	89			23	13	13	10	10	10	10			
Programma aansluitingen	96	96	22	2	18	53	1					nvt	nvt
Quick Wins Wegen	44	45	9	28	6		1					2011	2011
ZSM 1+2 (spoedwet wegverbreding)	1 627	1 647	1 144	149	161	63	8	102				2014	2014
Projecten Noordwest-Nederland													
A10 Amsterdam praktijkproef FES	46	46	3	7	10	10	15	1				2011	2011
A9 Alkmaar – Uitgeest	53	53	46			7						2011	2012
N9 Koedijk – De Stolpen	66	66	43	5	10	8						2011	2011
N50 Ramspol – Ens	134	126	79	39	12	4						2013	2013
Projecten Utrecht													
A2 Holendrecht – Oudenrijn	1 199	1 199	1 112	66	21							2012	2012
A2 Oudenrijn – Everdingen	103	103	64	4	13	22						2011	2012
A28 Utrecht – Amersfoort	191	191	63	63	39	25	1					2013	2012
Projecten Zuidvleugel													
A4 Burgerveen – Leiden	580	588	332	84	77	46	30	2	2	7		2014	2014
A4 Delft – Schiedam	860	869	31	87	140	200	198	17	187			2015	2015
A12 Zoetermeer – Zoetermeer centrum	24	24	23	1								2011	2011
A15 Maasvlakte-Vaanplein ¹	0	1 185										2015	2015
Projecten Zuidwestelijke Delta													
N57 Veersedam – Middelburg	211	202	206	5								2011	2010/2011
Projecten Brabant													
A4 Dinteloord – Bergen op Zoom	269	269	78	61	65	42	23					2015	2013
N2 Meerenakkerweg (A2 zone)	6	6		4	2							2012	2012
Projecten Limburg													
A2 Maasbracht – Geleen, 1e fase	168	169	101	38	9	20						2011/2013	2011/2013

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln.							Openstelling	
	huidig	vorig	t/m 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	later	huidig	vorig
A2 Passage Maastricht A2/A76 Maatregelenpakket Limburg ²	564	565	230	87	87	99	36	25			2016	2016
A74 Venlo	108	108	36	1	52	6		13			2010/2015	2010/2015
Projecten Oost-Nederland	121	130	84	9	3	2	23				2012	2012
A2 Everdingen – Deil en Zaltbommel-Empel ³	414	424	407					6	1		2010/2011	2010
A50 Ewijk – Valburg	269	268	88	83	74	24					2014	2014
N34 Omleiding Ommen	39	42	37		2						2011	2011
N35 Zwolle – Almelo (traverse Nijverdal)	212	212	140	50	22						2014	2014
Projecten Noord-Nederland	179	179	17	39	62	38	19	3	1		2014	2014
N31 Leeuwarden (De Haak)												
Overige maatregelen												
Meer kwaliteit leefomgeving	265				2	1	19	15	19	209		
Meer veilig 2	29				29							
Verzorgingsplaatsen	23				3	20						
Afrondingen	2			2	1	1	-1		-1			
Totaal uitvoeringsprogramma	6 135		4 503	978	987	749	386	201	219	226		
Realisatieuitgaven op IF												
12.03.01 mbt planuitwerking				144	56	39	14	34	32	88		
Begroting (IF 12.03.01)				1 122	1 043	788	400	235	251	314		

¹ Inclusief aan- en ontsluitende infrastructuur mainport Rotterdam.

² Betreft amendement Van Hijum (29 800 A, nr. 8); aanleg spitsstrook A2 St.Joost-Urmond is opengesteld in 2010 en aanpassing aansluiting Nuth op A76 wordt opgeleverd in 2015.

³ Oplevering 2x3 in 2010; oplevering 2x4 Everdingen-Deil in 2011.

- 1) Inclusief aan- en ontsluitende infrastructuur mainport Rotterdam.
- 2) Betreft amendement Van Hijum (29 800 A, nr. 8); aanleg spitsstrook A2 St.Joost-Urmond is opengesteld in 2010 en aanpassing aansluiting Nuth op A76 wordt opgeleverd in 2015.
- 3) Oplevering 2x3 in 2010; oplevering 2x4 Everdingen-Deil in 2011.

Belangrijkste budgettaire aanpassingen van het realisatieprogramma:

- N50 Ramspol – Ens: Het taakstellend budget is verhoogd als gevolg van meerkosten, met name indexering en tijdbonussen.
- A4 Burgerveen – Leiden: De verlaging van het taakstellend budget komt door een bijstelling van de projectraming.
- A4 Delft – Schiedam: De verlaging van het budget betreft een overboeking naar het Gemeentefonds voor uitvoering van de Rijksverplichting zoals opgenomen in de Bestuurlijke Overeenkomst IODS 02-09-2010 (Integrale Ontwikkeling Delft-Schiedam).
- N57 Veersedam – Middelburg: Bij Tracébesluit is het taakstellend budget verhoogd met name door toevoegen van indexeringskosten.
- ZSM 1+2: Verlaging van het budget met € 20 miljoen, waarvan € 16 miljoen voor planuitwerking ZSM en € 4 miljoen van A4/A10 naar A9-Badhoevedorp voor geluidsmaatregelen.

12.03.02 Verkenningen en Planuitwerkingen

Hieronder treft u het overzicht aan met het Projectoverzicht behorende bij 12.03.02 Verkenningen en Planuitwerkingen

Bedragen x € 1 mln.	Budget	Raming		Planning								
		kosten		min.	max.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018–2028
Projectomschrijving	taakstellend											
Verplicht												
Realisatieuitgaven op IF12.03.01 mbt planuitwerkingsprojecten		- 764										
Projecten Nationaal												
Beter Benutten		528										
Geluidsaneringprogramma – weg		254										
Lucht – weg (NSL hoofdwegennet)		248										
Lucht – weg (NSL, overig)		110										
EPK Planuitwerking Hoofdwegennet		175										
Projecten Noordwest-Nederland												
A1/A6/A9 Schiphol/Almere		4 118										
A9 Badhoevedorp		326										
A10 Zuidas		629										UG
A10 Zuidas (Knopen)		320										UG
N23 Alkmaar-Zwolle		57										
Projecten Utrecht												
A12 Ring Utrecht		1 224						TB				UG
A27/A1 Utrecht Noord-knpt Eemnes-aansluiting Bunschoten		252						TB				UG
A28/A1 Knooppunt Hoevelaken		676								TB		UG
Projecten Zuidwestelijke Delta												
N57/N59 EuroRAP (verkeersveiligheid)		10										UG
N61 Hoek-Schoondijke		117										
Projecten Oost-Nederland												
A1 Beekbergen-Apeldoorn Zuid		35										
A12 Ede-Grijsoord		107						TB				UG
A12/A15 Bereikbaarheid regio Arnhem-Nijmegen (excl tologgave)		517										UG
N18 Varsseveld		308						TB				UG
N35 Zwolle-Wijthmen Risicoreservering tegenvallende tologbrengrsten A12/A15		46						TB		UG		
Projecten Noord-Nederland												
A7 Zuidelijke Ringweg Groningen, fase 2 ¹		522										UG
N33 Assen (zuid)-Zuidbroek ¹		176						TB		UG		
Gebonden												
Projecten Nationaal												
Programma Beter Benutten		50										
Reservering meerkosten tunnelveiligheid		100										
Reservering tologgave DBFM-aanbestedingen NWO, A13/A16 en A12/A15 ²		300										
Reserveringen voor LCC (o.a. Zuidas-knopen, Ring Utrecht en NWO)		208										

Bedragen x € 1 mln.	Budget	Raming kosten	Planning								
			min.	max.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018–2028
Projectomschrijving	taakstellend										
Projecten Noordwest-Nederland											
Stedelijke Bereikbaarheid Almere (VSBA)	25										
Projecten Zuidvleugel											
A4 Haaglanden (passage en poorten&inprikkers)	425										
A4/A44 Holland Rijnland-route	535										
A13/A16/A20 R'dam (excl. tologgave van € 245 mln.)	700										
Projecten Brabant											
A58 Tilburg – Eindhoven en Sint Annabosch-Galder	425										
Projecten Limburg											
A2 Maasbracht – Geleen 2e fase (structurele verbreding)	250										
A27 Houten – Hooipolder	695										
Projecten Oost-Nederland											
N35 Wierden – Nijverdal	40										
N35 Wijthmen – Nijverdal	5										
N50 Kampen – Kampen Zuid (N50 Hattermerbroek-Ramspol 2x2)	8										
Bestemd	2 086										
<i>Projecten in voorbereiding:</i>											
Projecten Noordwest-Nederland											
A7/A8/A10 Asterdam Noord, corridor											
Projecten Zuidvleugel											
A20 Nieuwerkerk-Gouwe Nieuwe Westelijke Oeververbinding (NWO)											
Projecten Brabant											
N65											
Projecten Limburg											
A67 Leenderheide-Geldrop											
A67 No – Regret Maatregelenpakket Limburg											
Projecten Oost-Nederland											
A1 Zone (Apeldoorn-Deventer-Azelo)											
N35 Wijthmen – Nijverdal											
Projecten Noord-Nederland											
A6 Aquaduct Scharsterrijnbrug											
– Overige projecten in voorbereiding											
<i>Gesignaleerde Risico's</i>											
Totaal programma planuitwerking en verkenning	15 903										
Nog niet met maatregelen belegde Taakstelling											
Aanleg uhv BA	– 1 383										
Begroting IF 12.03.02	14 519										
Art. 12.02: Nog niet met maatregelen belegde Taakstelling BenO uhv BA	– 117										

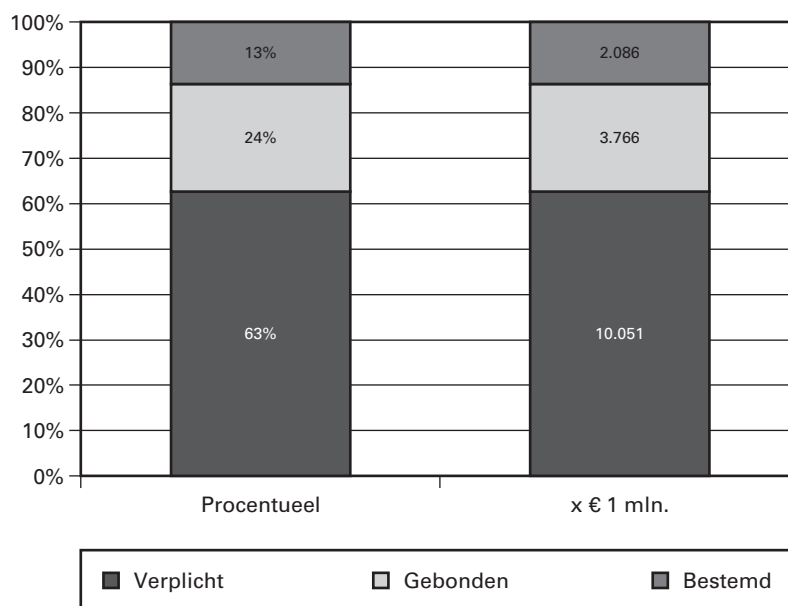
Bedragen x € 1 mln.	Budget	Raming kosten	Planning								
			min.	max.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018–2028
Projectomschrijving	taakstellend										

Legenda
 tb tracébesluit
 ug uitvoering gereed
 uhv BA uit hoofde van
 Begrotingsakkoord

¹ Dit beschikbare budget is excl. de middelen die op artikel 14 worden begroot (€ 53 mln.).

² Dit is de waarde op dit moment van topopbrengsten bij deze projecten in de toekomst (de contante waarde). Deze waarde correspondeert met de langjarige topontvangstenreeks, die u aantreft op productartikel 18 van de infrastructuurbegroting 2013.

Belangrijkste budgettaire aanpassingen verkenningen en planuitwer-

kingen:

- A1/6/9 Schiphol – Amsterdam – Almere: € 24 miljoen is overgeboekt vanuit het project Stedelijke Bereikbaarheid Almere, omdat dit deel van het project binnen A1/6/9 Schiphol – Amsterdam – Almere wordt uitgevoerd.
- A27 Houten – Hooipolder: taakstellend budget is vastgesteld op € 695 miljoen. De wegdeel A27 Lunetten – Houten is overgegaan naar het project Ring Utrecht.
- A2 Maasbracht – Geleen: Het betreft de kosten voor de structurele verbreding van de A2 tussen knooppunt Het Vonderen en Kerensheide naar 2x3 rijstroken. Van het totaalbedrag van € 250 miljoen draagt de regio € 35 miljoen aan het project bij (Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 A, nr. 71). De verwerking van de regionale bijdrage (verhoging ontvangsten) wordt bij Voorjaarsnota 2013 verwerkt.
- Ring Utrecht: het beschikbare budget is aangevuld met bedragen voor de wegvakken A12 Ouderijn-Lunetten en A27 Lunetten-Houten.
- Zuidelijke Ringweg Groningen: Voor het project A7 Zuidelijke Ringweg Groningen is het taakstellend budget exclusief voorbereidingskosten

- € 575 miljoen. Van dit budget is € 522 miljoen gedekt op artikel 12 en € 53 miljoen op artikel 14.
- A10 Zuidas verbreding: op de begroting is voor het wegendeel van de Zuidas (exclusief de knopen) € 629 miljoen gereserveerd. In combinatie met het spoordeel van de Zuidas ten bedrage van € 350 miljoen sluit dit op een totale rijksbijdrage van € 979 miljoen (Kamerstukken II, 2011/2012, 32 668, nr. 2)
  - A10 Zuidas knopen: op de begroting is voor de ontvlechting van de knooppunten Nieuwe Meer en Amstel € 320 miljoen gereserveerd. Op de begroting is een risicoreservering genomen voor tegenvallende tolopbrengsten op het project A12/A15 van € 60 miljoen
  - Het beschikbare budget voor de A12/A15 bedraagt € 517 miljoen, exclusief tolopbrengsten (€ 282,5 miljoen) en planuitwerkingskosten.
  - Op de begroting is een risicoreservering genomen voor tegenvallende tolopbrengsten op het project A12/A15 van € 60 miljoen.
  - Verkenning Haaglanden: een budget van € 425 miljoen is gereserveerd op de begroting voor aanpak A4 passage en N14.
  - As Leiden-Katwijk (integrale benadering Holland Rijnland) € 535 miljoen is gereserveerd voor de Rijkssubsidie aan het project As Leiden-Katwijk (A4-A44)
  - A58 Tilburg – Eindhoven en Annabosch – Galder: rijksbijdrage van € 425 miljoen (na 2020) is gereserveerd voor de twee aanlegprojecten op de A58.
  - N35 Nijverdal – Wierden: rijksbijdrage van € 40 miljoen is gereserveerd op de begroting.
  - Reservering tologgave Design, Build, Finance, Maintain (DBFM)-aanbesteding NWO, A13/16, A12/15: een reservering van € 300 miljoen is opgenomen voor de drie lopende tolprojecten (NWO, A13/16 en A12/15) voor het risico van het niet slagen van een of meerdere DBFM-aanbestedingen. Doel is dat bij een eventuele mislukte DBFM-aanbesteding een meer klassieke aanbesteding mogelijk blijft.
  - Reservering meerkosten tunnelveiligheid: een reservering van € 100 miljoen is opgenomen voor mogelijke tegenvallers bij tunnelprojecten.
  - Reservering beheer en onderhoud: een reservering van € 208 miljoen voor de toename van het beheer en onderhoudskosten na realisatie van onder andere A10 Zuidas-knopen, Ring Utrecht en NWO.
  - N50 Kampen – Kampen Zuid: rijksbijdrage van € 7 miljoen is gereserveerd op de begroting.
  - Om de doelstellingen van het programma Beter Benutten nog in deze kabinetsperiode te behalen, is gezocht naar mogelijkheden om binnen het MIRT-programma budgetten in de juiste kasjaren beschikbaar te krijgen. In totaal is ruim € 300 miljoen naar voren gehaald in de jaren 2012 tot en met 2015 op het Infrastructuurfonds.

12.04 Geïntegreerde contractvormen

Motivering

Bij infrastructuurprojecten waarbij sprake is van Publiek-private samenwerking (PPS) bestaat de betaling uit een geïntegreerd bedrag voor aanleg, onderhoud én financiering gedurende een langdurige periode. De meest toegepaste vorm is DBFM waarbij de overheid pas na oplevering betaalt voor een dienst (beschikbaarheid) in plaats van mijlpalen voor een product tijdens de bouwfase. Deze contractvorm garandeert een efficiënte en effectieve beschikbaarheid van de noodzakelijke capaciteit om, rekening houdend met de aspecten veiligheid en leefomgeving, een betrouwbaar netwerk te realiseren met voorspelbare reistijden. In bijlage 3 van de nota Prioritering Investerings Mobiliteit en Water is een lijst van

in totaal 32 potentiële DBFM-projecten opgenomen. In de Voortgangsrapportage DBFM(O) wordt hierover periodiek gerapporteerd.

Producten

De projecten A15 Maasvlakte Vaanplein en A12 Lunetten-Veenendaal verkeren in de bouwfase en kennen al een partiële beschikbaarheidsvergoeding voor zover het onderhoud van bestaand areaal is meegecontracteerd. Na oplevering zal de beschikbaarheidsbetaling conform afspraak oplopen. Voor het project N33 Assen-Zuidbroek loopt de aanbesteding in 2012. In het najaar van 2012 zal de aanbesteding van het tweede deelcontract van Schiphol-Amsterdam-Almere (A9 Gaasperdammerweg) en van de A12 Ede-Grijsoord starten.

De betalingen voor het provinciale DBFM-project A59 zijn in het najaar van 2011 afgekocht (zoals gemeld bij Najaarsnota) en daarom niet meer van toepassing.

Voor 2013/2014 wordt voorzien dat de volgende DBFM projecten in aanbesteding gaan:

- N18-Varssveld-Enschede;
- A13/A16 Rotterdam;
- ViA15;
- A27/A1 Utrecht Noord-Knooppunt Eemnes-Bunschoten;
- Derde deelproject Schiphol-Amsterdam-Almere (A9 Amstelveen).

Daarnaast zijn Public-private-comparator (PPC) -meerwaardetoetsen gepland voor de projecten:

- Driehoek A1-A28-A27;
- Ring Utrecht;
- A2 Maasbracht-Geleen;
- N35 Nijverdal-Wierden;
- A28/A1 Knooppunt Hoevelaken;
- A27 Lunetten Hooipolder;
- A58 Zuid-Net /St. Annabosch-Galder;
- A1 Apeldoorn-Azelo;
- Rotterdam vooruit;
- Amsterdam Zuidas.

Tabel Projectoverzicht behorende bij 12.04 geïntegreerde contractvormen Hoofdwegenet

Projectomschrijving	Totaal		Budget in € mln.								Oplevering	
	huidig	vorig	t/m 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	later	huidig	vorig
Projecten Noordwest-Nederland												
Aflossing tunnels ¹	1 195	1 194	333	52	52	53	54	55	57	539	-	-
A10 Tweede Coentunnel ²	2 016	2 016	481	95	238	50	50	50	49	550	2013-2014	2012
Projecten Utrecht												
A12 Lunetten-Veenendaal ³	608	606	42	92	63	63	19	19	19	291	2013	-
Projecten Brabant												
A59 Rosmalen-Geffen, PPS	279	283	261	1	8	1	1	1	1	5	2005	2005
Projecten Noord-Nederland												
N31 Leeuwarden-Drachten	145	146	96	5	6	5	6	6	5	16	2007	2007
Projecten Zuidvleugel												
A15 Maasvlakte-Vaanplein	1 983		164	61	54	394	379	120	57	754	2015	
Totaal	6 226		1 377	306	421	566	509	251	188			

¹ Aflossing tunnels: verplichting loopt t/m 2026.

² Verplichting loopt t/m 2037 en is incl. Westrandweg.

³ Na zomer 2012: oplevering extra rijstroken Bunnik - Veenendaal. Maart 2013: Oplevering totale project.

12.06 Netwerkgebonden kosten Hoofdwegennet

Motivering

Op dit artikelonderdeel worden de aan het netwerk te relateren apparaatskosten van Rijkswaterstaat en de overige netwerkgebonden kosten geraamd. Dit artikelonderdeel is in de Voorjaarsnota 2011 ingesteld als gevolg van de herstructurering van de bekostiging van Rijkswaterstaat per 1 januari 2011. De Tweede Kamer is op 10 januari 2011 en 3 maart 2011 over de herstructurering van de bekostiging nader geïnformeerd (Kamerstukken II, 30 119, nrs. 4 en 5).

Artikel 13 Spoorwegen

Omschrijving van de samenhang in het beleid

Op dit artikel worden de producten op het gebied van Spoorwegen verantwoord.

Het productartikel Spoorwegen is gerelateerd aan de beleidsdoelstellingen en beleidsinstrumenten zoals beschreven in de Begroting hoofdstuk XII over 2013 bij beleidsartikel 16 Spoor.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art. 13 Spoorwegen (x € 1 000)								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Verplichtingen	2 017 923	2 920 991	1 562 567	2 787 165	2 840 261	2 282 712	1 453 797	
Uitgaven	2 670 403	2 194 663	2 197 753	2 388 957	2 584 104	2 451 029	2 558 784	
waarvan juridisch verplicht			95%					
<i>13.02 Beheer, onderhoud en vervanging</i>	<i>1 797 911</i>	<i>1 480 321</i>	<i>1 324 516</i>	<i>1 236 385</i>	<i>1 236 800</i>	<i>1 111 748</i>	<i>1 210 582</i>	
13.02.01 Beheer, onderhoud en vervanging			1 324 516	1 236 385	1 236 800	1 111 748	1 210 582	
Regulier onderhoud	989 946	777 035						
13.02.02 Grote onderhoudsprojecten	398 608	404 600						
13.02.03 Rentelasten	146 956	37 919						
13.02.04 Betuweroute	59 262	54 149						
13.02.05 Kleine infra en overige proj.	203 139	206 618						
<i>13.03 Aanleg</i>	<i>719 050</i>	<i>521 950</i>	<i>706 311</i>	<i>986 382</i>	<i>1 181 055</i>	<i>1 172 551</i>	<i>1 181 262</i>	
13.03.01 Realisatieprogramma personenvervoer	701 011	509 501	595 685	763 964	824 079	671 851	565 839	
13.03.02 Realisatieprogramma goederenvervoer	18 039	12 449	51 061	114 066	99 147	70 341	51 045	
13.03.04 Verk. en planuitw. personenvervoer			56 931	99 729	240 329	413 547	551 451	
13.03.05 Verk. en planuitw. goederenvervoer			2 634	8 623	17 500	16 812	12 927	
<i>13.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS</i>	<i>125 768</i>	<i>136 854</i>	<i>148 776</i>	<i>148 040</i>	<i>148 099</i>	<i>148 580</i>	<i>148 790</i>	
<i>13.05 Verkenningen en planuitwerkingen</i>	<i>27 674</i>	<i>55 538</i>						
13.05.01 Planuitwerkingsprogramma personenvervoer	27 360	46 974						
13.05.02 Planuitwerkingsprogramma goederenvervoer	314	8 564						
<i>13.07 Rente en aflossing</i>			<i>18 150</i>	<i>18 150</i>	<i>18 150</i>	<i>18 150</i>	<i>18 150</i>	
13.09 Ontvangsten	144 781	90 729	60 000	59 999	237 999	181 999	194 208	

Onderstaand zijn de beschikbare budgetten tot en met 2028 per jaar gepresenteerd op artikelonderdeelniveau. De mutaties zijn in de verdiepingsbijlage bij de begroting op hetzelfde detailniveau tot en met 2028 toegelicht.

Bedragen x € 1 000										
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
13	Spoorwegen	uitgaven	2 197 753	2 388 957	2 584 104	2 451 029	2 558 784	2 492 614	2 121 293	2 030 590
13.02	Beheer, onderhoud en vervanging		1 324 516	1 236 385	1 236 800	1 111 748	1 210 582	1 221 869	1 130 098	1 284 238
13.03	Aanleg		706 311	986 382	1 181 055	1 172 551	1 181 262	1 103 173	820 467	566 848
13.04	GIV/PPS		148 776	148 040	148 099	148 580	148 790	149 422	152 578	161 354
13.07	Rente en aflossing		18 150	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150
13.09	Ontvangsten	Ontvangsten	60 000	59 999	237 999	181 999	194 208	195 315	199 492	203 541
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)		2 137 753	2 328 958	2 346 105	2 269 030	2 364 576	2 297 299	1 921 801	1 827 049

(vervolg) Bedragen x € 1 000

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
13 Spoorwegen	uitgaven	1 765 066	1 520 555	1 626 772	1 653 142	1 445 353	1 478 683	1 474 433	1 471 910
13.02	Beheer, onderhoud en vervanging	1 167 164	1 166 485	1 166 549	1 185 095	1 120 779	1 175 779	1 175 779	1 175 779
13.03	Aanleg	417 524	172 254	277 088	283 293	138 877	116 739	114 339	127 934
13.04	GIV/PPS	162 228	163 666	164 985	166 604	167 547	168 015	166 165	150 047
13.07	Rente en aflossing	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150
13.09	Ontvangsten	207 468	209 601	211 665	211 988	175 300	175 300	175 300	175 300
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)	1 557 598	1 310 954	1 415 107	1 441 154	1 270 053	1 303 383	1 299 133	1 296 610

Artikel 13.02 – Beheer, onderhoud en vervanging

Motivering

lenM is verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en vervanging van de hoofdspoorweginfrastructuur. Het bestaande spoornet vertegenwoordigt een groot maatschappelijk geïnvesteerd kapitaal. Instandhouding en waar nodig verbetering daarvan is noodzakelijk om de kwaliteit van het spoor verder te verbeteren en de kerntaak van het spoor te kunnen waarmaken.

Kerngegevens spoorinfrastructuur, op basis van de jaarcijfers (ProRail) 2011:

Netlengte – enkelsporig (km)	968
Netlengte – meersporig (km)	2 067
Totale spoorlengte (km)	7 000
Wissels (aantal)	7 352
Overwegen (aantal)	2 759
Seinen (aantal)	11 599
Beweegbare bruggen (aantal)	58
Tunnels (aantal)	15
Stations (aantal)	397
Stationsoppervlakte	1 802

Waarde van de infrastructuur, op basis van de jaarcijfers (ProRail) 2011:

Bedragen x € 1 mln.	Aanschafwaarde	Boekwaarde eind 2011
Dragen, geleiden, doorsnijden (1)	21 429	12 675
Energie	4 548	1 633
Beveiligen	2 818	1 097
Transfer	4 215	1 414
Beheersen en communicatie	1 284	490
Werken in constructie	1 996	1 996
Totaal (2)	36 290	19 305

(1) Terreinen, tunnels, bruggen, bovenbouw; (2) Exclusief de HSL-Zuid infrastructuur.

Het extra onderhoud van de nieuwe infrastructuur (zoals de Hanzelijn) en een aantal nieuwe stations die in 2012 en 2013 in gebruik worden genomen is onderdeel van de financiële reeks voor beheer en onderhoud.

Producten

De beheer-, onderhoud- en vervangingsactiviteiten zijn gericht op het realiseren van de in het Beheerplan opgenomen prestaties betreffende de in de Beheerconcessie vastgelegde zorgtaken van ProRail. Onderdeel hiervan zijn de activiteiten van ProRail die samenhangen met spoorverkeersleiding en activiteiten op het gebied van capaciteitsmanagement. ProRail ontvangt voor de uit te voeren activiteiten een bijdrage van het Rijk. Bij de vaststelling van de rijksbijdrage voor beheer, onderhoud en vervanging wordt rekening gehouden met de inkomsten van de gebruiksvergoeding. De door ProRail te ontvangen gebruiksvergoeding wordt in mindering gebracht op de door het Rijk te subsidiëren uitgaven. In de uitgaven wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds beheer en onderhoud en anderzijds vervanging.

Uitgaven

Uitgaven beheer en onderhoud op basis van het Beheerplan 2012, bedragen x € 1000:						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Beheer en calamiteitenorganisatie	176 675	200 565	196 649	193 855	185 295	187 354
Grootschalig onderhoud	160 633	157 254	156 103	122 832	122 620	122 700
Kleinschalig onderhoud	319 609	300 337	274 450	277 096	278 821	281 459
Onderhoud transfer	83 270	80 856	77 474	76 085	76 279	77 502
Onderhoud Betuweroute	33 583	28 681	26 767	24 387	22 007	19 627
Verkenning en innovatie	4 241	4 241	4 241	4 241	4 001	4 001
Uitbesteed werk	778 011	771 934	735 684	698 496	689 023	692 643
Bovenbouwvernieuwingen	163 537	182 046	227 993	218 533	207 090	228 833
Vervanging overige systemen	241 063	340 144	279 075	380 016	272 045	349 918
Vervangingsinvesteringen	404 600	522 190	507 068	598 549	479 135	578 751
Apparaatskosten	336 517	325 175	316 810	308 602	308 641	308 635
Taakstelling Begrotingsakkoord	0	0	- 18 850	- 23 473	- 17 545	- 18 021
Totaal uitgaven	1 519 128	1 619 299	1 540 712	1 582 174	1 459 254	1 562 008
Doorbelaste kosten aan derde-partijen	- 44 858	- 45 024	- 53 521	- 42 147	- 41 642	- 41 642
Gebruiksvergoeding vervoerders	- 238 486	- 249 759	- 250 806	- 303 227	- 305 864	- 309 784
Doorbelaste uitgaven	- 283 344	- 294 783	- 304 327	- 345 374	- 347 506	- 351 426
Rijksbijdrage	1 235 784	1 324 516	1 236 385	1 236 800	1 111 748	1 210 582

Uitbesteed werk

De activiteiten die worden uitgevoerd voor beheer en de calamiteitenorganisatie vormen de basis voor de prestaties die ProRail levert. Beheeractiviteiten die hieraan bijdragen zijn incidentenregie, beheer van netwerken, camera's en verbindingen, softwareonderhoud, energietransportcapaciteit en verzekeringen.

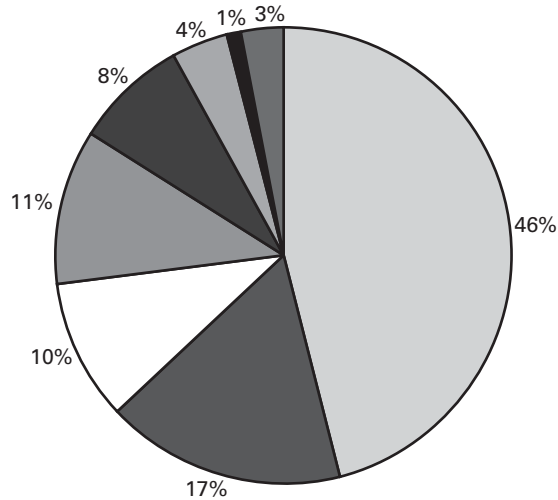
Grootschalig onderhoud omvat die activiteiten die nodig zijn om de kwaliteit van de infrastructuur te handhaven en de theoretische levensduur i.c. afschrijvingstermijn waar te maken. De activiteiten richten zich voornamelijk op het onderhouden en aanpassen van constructies, conserveren van objecten, slijpen van spoorstaven en het seizoenbestendig houden en maken van de sporen.

Kleinschalig onderhoud voorziet in de activiteiten die noodzakelijk zijn om de prestaties op het gebied van beschikbaarheid, betrouwbaarheid en veiligheid te realiseren. Het gaat zowel om cyclische als incidentele onderhoudsactiviteiten. Deze activiteiten zijn onder andere gericht op inspecties en schouw van de infrastructuur, correctie van spoorligging, vervangen van kleine componenten, functieherstel bij storingen, rolling

contact fatigue ofwel vermoeiingsschade van contactvlak tussen wiel en rail en sanering van geluidsschermen.
 Het onderhoud aan transfervoorzieningen realiseert in belangrijke mate de reizigerstevredenheid op het gebied van reinheid en sociale veiligheid. Onderhoud transfer omvat op hoofdlijnen schoonmaak, onderhoud energie, verzekeringen en onroerende zaak belasting.
 Onderhoud Betuweroute betreft de aan Keyrail te betalen vergoeding voor de exploitatie van de Betuweroute.
 Onder verkenning en innovatie vallen projecten en programma's voor onderzoek naar verbetering van het spoorstelsel.

Uitbesteed werk beheer en onderhoud verdeeld naar systemen (gebaseerd op realisatie 2011):

■ Baan	■ Stationscomplex
□ ICT Services	■ Energievoorziening
■ Beveiliging	■ Kunstwerken
■ Overwegen	■ Telecommunicatie

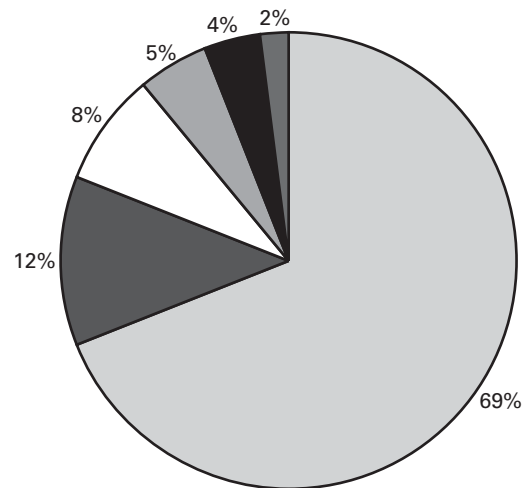
Vervangingsinvesteringen

Bovenbouwvernieuwing betreft voornamelijk het vervangen van spoorstaven, dwarsliggers, ballast en wissels. Onder de overige systemen vallen onder andere het treinbeveiligingssysteem, treinbeheersing- en communicatiesystemen, energievoorziening, transfersystemen en kunstwerken.

Vervangingen voorzien in 2012:

Spoorlengte / bovenbouw (km)	102
Lengte dwarsliggers / bovenbouw (km)	40
Wissels (aantal)	201

Vervangingsinvesteringen verdeeld naar systemen (gebaseerd op productieplan 2012):

Geleidingssysteem	Transfersysteem
Doorsnijdingssysteem	Treinbeveiligingssysteem
Communicatiesysteem	Energievoorzieningssysteem

Apparaatskosten

De apparaatskosten betreffen de lonen, salarissen, overige personeelskosten, inhuur en huisvestingskosten van ProRail.

Taakstellingen

De taakstellingen uit het Regeerakkoord zijn allemaal verwerkt in de uitgavenreeksen. Het gaat hierbij om de taakstelling spoorsector van € 160 miljoen vanaf 2015 (waarvan € 110 miljoen is verwerkt als lagere uitgaven ProRail en € 50 miljoen hogere ontvangsten Nederlandse Spoorwegen (NS)), de taakstelling gebruiksvergoeding van € 50 miljoen per jaar vanaf 2015 en de apparaatstaakstelling van € 37,5 miljoen per jaar vanaf 2018 (met een ingroei in de periode 2013–2017). De invulling van deze taakstellingen heeft geen beleidsmatige consequenties voor de spoorsector. De efficiencytaakstelling is al door ProRail ingevuld en verwerkt in de reeksen zoals opgenomen in het Beheerplan 2012. De activiteiten die ProRail heeft ingezet om tot kostenreductie te komen zijn onder andere optimalisaties in het onderhoudsrooster, het preventief slijpen van de rails, slimmer inkopen en het verbeteren van de interne efficiency.

Ten aanzien van de verwerking van de taakstellingen uit het Begrotingsakkoord wordt verwezen naar de beleidsagenda van de Begroting hoofdstuk XII.

Doorbelaste uitgaven

Een deel van de jaarlijkse beheer-, onderhoud- en vervangingskosten wordt doorbelast aan derden, met name decentrale overheden. Het gaat dan voornamelijk om het onderhoud van de zogenaamde omgevingswerken. Derden hebben ook de mogelijkheid om het onderhoud van omgevingswerken eeuwigdurend af te kopen. Deze gelden staan bij ProRail op de balans geparkeerd als «voorziening derdenwerken» en het jaarlijkse onderhoud hieraan wordt hierop in mindering gebracht.

Een deel van de beheer-, onderhoud- en vervangingskosten, de gebruiksafhankelijke kosten, wordt aan de vervoerders doorbelast als gebruiksvergoeding. De tarieven worden jaarlijks door ProRail vastgesteld en gepubliceerd in de Netverklaring. Bij het bepalen van de hoogte van de rijksbijdrage voor ProRail wordt de te ontvangen gebruiksvergoeding in mindering gebracht op de verwachte uitgaven.

Reisinformatie

Reisinformatie wordt in 2012 overgedragen door ProRail aan NS. De financiële gevolgen hiervan zijn voor lenM budgettair neutraal, maar zijn nog niet verwerkt in deze begroting.

Prestaties ProRail

Op grond van de Beheerconcessie worden met ProRail afspraken gemaakt over de invulling van haar zorgplichten voor de spoorinfrastructuur. Dit gebeurt door voor de verschillende zorggebieden kernprestatie indicatoren (KPI's) af te spreken met grens- en streefwaarden, zoals weergegeven in onderstaande tabel. In deze tabel zijn de KPI's en grens- en streefwaarden opgenomen uit het Beheerplan 2012. Eind 2012 worden de afspraken voor 2013 gemaakt.

		Realisatie 2011	Afspraken 2012	Prognose 2013
Reizigerstevredenheid over reinheid stations (NS)	Grenswaarde	58%	55%	55%
Reizigerstevredenheid over sociale veiligheid overdag (NS)	Grenswaarde	91%	90%	90%
Reizigerstevredenheid over sociale veiligheid 's avonds (NS)	Grenswaarde	60%	59%	59%
Toegankelijkheid	Grenswaarde	83%	88%	–
Geleverde treinpaden	Grenswaarde	98,7%	98,0%	98,0%
Punctualiteit Reizigersvervoer (alle vervoerders, <3 minuten *)	Proefjaar met streefwaarde	–	84,5%	84,5%
Punctualiteit decentrale lijnen	Proefjaar met streefwaarde	–	88,2%	88,2%
Top 5 minst presterende lijnen	Proefjaar met streefwaarde	–	82%	82%
Aankomstpunctualiteit goederenvervoerders	Proefjaar met streefwaarde	–	81%	–

*) NB: In het kader van het Vervoerplan 2012 gaat NS voor het Hoofdrailnet uit van punctualiteitsnorm van <5 minuten.

13.03 Aanleg Spoor

Motivering

lenM is verantwoordelijk voor de uitbreiding van de hoofdspoorweginfrastructuur. Deze wordt in belangrijke mate gefinancierd met middelen uit de Rijksbegroting. Op dit artikelonderdeel worden alle uitgaven begroot die noodzakelijk zijn voor:

- uitvoering van nieuwbouwprojecten spoor;
- voorbereiding van de uitvoering van deze projecten;
- door ProRail uit te voeren planuitwerkingen;
- door lenM uit te voeren planuitwerkingen.

13.03.01 Realisatieprogramma personenvervoer spoor

Nieuw opgenomen in het realisatieprogramma

Voormalige geormerkte projecten uit het programma Beheer en instandhouding

Een van de aanbevelingen van de Tijdelijke Commissie Onderhoud en Innovatie Spoor was de aansturing van ProRail minder diffuus te maken. In de Kabinetsreactie op het eindrapport is naar aanleiding hiervan ondermeer aangegeven dat met ingang van deze begroting de geormerkte projecten van beheer- en instandhouding worden overgebracht naar het aanlegprogramma, omdat deze projecten naar hun aard meer overeenkomsten vertonen met aanlegprojecten dan met beheer en instandhoudingsprojecten.

Het gaat om de onderstaande projecten/programma's:

- Toegankelijkheid;
- Programma Fietsparkeren bij Stations;
- Uitvoeringprogramma Geluid Emplacementen (UPGE);
- Reistijdverbetering;
- Punctualiteits- en capaciteitsknelpunten (2 fase herstelplan spoor);
- HotSpots;
- Programma Kleine Functiewijzigingen.

Binnen het programma HotSpots zijn nog twee projecten in uitvoering, overweg Den Dolder en spoorwegovergang Soestdijkseweg te Bilthoven. Besloten is dit programma niet als separaat programma op te nemen maar de gelden voor de overweg Den Dolder toe te voegen aan het aanlegprogramma Automatische Knipperlichtinstallaties-plan (AKI) en veiligheidsknelpunten en de gelden voor de spoorwegovergang Soestdijkseweg te Bilthoven aan het al bestaande aanlegproject met deze naam.

Regionale Lijnen

Hier worden de projecten opgenomen waarvan de planuitwerking is afgerond en waarvoor de realisatiebeschikking is afgegeven. De afgesproken quickscan-maatregelen zijn vooral gericht op verbeteren van de robuustheid van de dienstregeling en de verbetering van de punctualiteit in het belang van de reiziger. Het gaat daarbij veelal om extra of snellere wissels of om andere snelheidsverhogende maatregelen. In deze begroting zijn de voor de realisatie benodigde gelden voor het project perronverlengingen Arnhem-Winterswijk (incl. snelwissel Didam) overgeheveld van het planuitwerkingsprogramma naar het realisatieprogramma.

Afgesloten projecten

Onderstaande projecten zijn afgesloten en indien noodzakelijk zijn de resterende werkzaamheden toegevoegd aan het project Nazorg gereedgemaakte lijnen en halten:

- BB21;
- Innovatieprogramma Geluid;
- Integrale spooruitbreiding Amsterdam-Utrecht;
- Amsterdam Spoor 10/15;
- Station Maarheeze;
- Station Emmen Zuid.

Overige wijzigingen

Geluidsanering Spoorwegen

Het projectbudget is opgehoogd met de bijdrage ad € 70 miljoen van voorheen Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (voorheen VROM) dat beschikbaar was voor de bestaande saneringsoperatie van de Wet geluidhinder. Dit bedrag was eerder door voorheen VROM toegezegd en is nu verwerkt in het projectbudget. Daarnaast heeft een overboeking van € 129 miljoen plaatsgevonden vanuit het Wegenprogramma in het kader van herverdeling van budgetten voor het Meerjarenprogramma geluidsanering. Tevens is voor de afronding van de bouw van het geluidregister € 1,8 miljoen overgeboekt naar artikelonderdeel 13.02 Spoorwegen, Aanleg Spoor van het Infrastructuurfonds. Het geluidregister is op basis van het wetsvoorstel Swung noodzakelijk en bevat de brongegevens die ten grondslag liggen aan de hoogte van de geluidproductieplafonds. Dit geluidregister moet beheerd en actueel gehouden worden. Genoemde aanpassingen hebben geleid tot een bijstelling van het projectbudget met € 197 miljoen.

PHS

Het doorstroomstation Utrecht (DSSU) is een essentiële maatregel in het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS). Ten aanzien van het station en het emplacement zijn diverse maatregelen voorzien onder de noemer DSSU. Deze maatregelen zorgen voor een vergroting van de capaciteit en voor meer betrouwbaarheid van de dienstregeling op dit belangrijke spoorwegknooppunt. Vooruitlopend op de realisatie van DSSU is behoefte aan aanpassing van de geluidmaatregelen in het project Vleugel/RSS, voorbereidingen voor het 8e perron, de aanpassing van de bovenleidingdraagconstructie onder de stationshal en het verstevigen van een keerwand bij de eindsporen aan de centrumkant (de zogenaamde «buurtsporen»). Deze voorinvesteringen zijn onafhankelijk van de uiteindelijke variantkeuze voor DSSU. De voor de uitvoering van deze werkzaamheden benodigde gelden ad € 3,9 miljoen zijn overgeboekt van het planuitwerkingsbudget PHS naar het realisatiebudget PHS.

Kleine stations

De stations Emmen Zuid en Maarheeze zijn gereed. De hiermee samenhangende uitgaven ad € 3,6 miljoen maken om die reden geen onderdeel meer uit van het totale projectbudget Kleine stations.

AKI-Plan en veiligheidsknelpunten

Naar aanleiding van het advies van de Tijdelijke commissie onderhoud en innovatie spoor zijn de nog uit te voeren werkzaamheden met betrekking tot de overweg Den Dolder toegevoegd aan de scope van AKI-plan en veiligheidsknelpunten en zijn de vanaf 2013 nog te realiseren uitgaven ad € 5,7 miljoen voor deze overweg (onderdeel van het programma HotSpots) overgeboekt van 13.02.05 en toegevoegd aan dit programma. Daarnaast is in overleg met de Regio € 7 miljoen vanuit het projectbudget Vleuten-Geldermalsen toegevoegd voor de financiering van de overweg Leijenseweg.

Nazorg gereedgekomen lijnen/haltes

Onder deze post worden de gerealiseerde uitgaven over het afgelopen jaar evenals de geprognosticeerde uitgaven over het lopende en de komende jaren gepresenteerd. Bij Najaarsnota 2011 is het projectbudget al met € 0,6 miljoen verlaagd als gevolg van meevallende kosten bij het project Baarn. Daarnaast bleek het, na nadere inventarisatie van de

resterende werkzaamheden, mogelijk het projectbudget met € 3,1 miljoen verder te verlagen en zijn met ingang van deze begroting de restwerkzaamheden van de projecten station Emmen Zuid, integrale spoorverdubbeling Amsterdam – Utrecht en BB21 onder deze post opgenomen. Genoemde aanpassingen hebben per saldo geleid tot een toename van het projectbudget met € 8 miljoen.

OV Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad (SAAL) Korte Termijn

OV SAAL kent meerdere onderdelen die bovendien in een ander stadium van planontwikkeling zijn. Het is feitelijk meer een programma dan een project. Dit betekent dat met regelmaat wijzigingen zijn in scope, tijd en geld van onderdelen van OV SAAL. In de begroting 2012 is voor OV SAAL een realisatiebudget opgenomen van € 634 miljoen, in de begroting 2013 € 817 miljoen. Deze mutatie van € 182,7 miljoen bestaat uit twee toevoegingen aan het budget en twee verlagingen.

De toevoegingen aan het budget betreffen OV SAAL Korte Termijn (KT) cluster a (Flevolijn). Voor dit onderdeel van OV SAAL is in februari 2012 een beschikking verleend voor geluidsmaatregelen in Weesp, Muiderberg en Almere Poort; deze geluidmaatregelen worden met voorrang uitgevoerd in verband met de indienststelling van de Hanzelijn. In 2012 is voor het project als geheel een uitvoeringsbesluit genomen en is aan Prorail een beschikking verleend. Het benodigde budget (in totaal € 232,5 miljoen) is daarom overgeheveld van het planuitwerkings- naar het realisatieprogramma. Daarnaast is de planuitwerking voor cluster a afgerond en is het resterende budget (€ 0,7 miljoen) toegevoegd aan het realisatiebudget voor cluster a.

Voor OV SAAL KT cluster c (Zuidtak in Amsterdam) is het budget verlaagd met € 45,9 miljoen, omdat de scope van het project is vereenvoudigd. Van dit bedrag is € 24,2 miljoen overgeheveld naar het project Zuidas. Het toekomstperspectief van het project Zuidas is veranderd; een dokvariant wordt niet gerealiseerd. Dit betekent dat geen voorinvesteringen meer nodig zijn om het project Zuidas sneller en goedkoper te kunnen realiseren. Tenslotte is de planuitwerking voor OV SAAL KT cluster b (kleine benuttingsmaatregelen) afgesloten met de constatering dat binnen het beschikbare budget geen zinvolle en betaalbare maatregelen mogelijk waren. Het budget (€ 4,6 miljoen) is samen met de vrijgevallen middelen van cluster c (na verrekening met het project Zuidas € 21,7 miljoen) toegevoegd aan het in het planuitwerkingsprogramma opgenomen project OV SAAL MLT ter compensatie van de op dit project verwerkte taakstelling van € 45 miljoen in het kader van het vorige Regeerakkoord.

Vleuten-Geldermalsen

Zie de toelichting onder AKI-plan en veiligheidsknelpunten.

OV Terminal stationsgebied Utrecht/NSP Rotterdam

De voor ProRail beschikbare PEAT/AK dekking voor de Nieuwe Sleutel Projecten (NSP) is tot dusverre op basis van standaard bepalingen berekend. De in april 2009 door Verkeer en Waterstaat en ProRail ingestelde Commissie NSP's heeft vastgesteld dat dit voor NSP projecten niet toereikend is en gaf de aanbeveling het PEAT/AK tekort aan te zuiveren. Deze aanbeveling is overgenomen. De extra benodigde PEAT-bedragen (€ 15,7 miljoen voor OV Terminal stationsgebied Utrecht en € 5,3 miljoen voor NSP Rotterdam) zijn toegevoegd aan de specifieke projectbudgetten.

Spoorwegovergang Soestdijkseweg te Bilthoven

Naar aanleiding van het advies van de Tijdelijke commissie onderhoud en innovatie spoor zijn de vanaf 2013 nog te realiseren uitgaven ad € 3,7 miljoen voor de overweg welke onderdeel waren van het programma HotSpots overgeboekt van 13.02.05 en toegevoegd aan dit project.

Den Haag CS: terugbouwen sporen 11/12

Oorspronkelijke verwachting was een indienststelling van de sporen 11/12 in 2013. In 2012 worden de mogelijkheden gezien om het ontwerp te vereenvoudigen, met een betrouwbaardere dienstregeling als resultaat. Voorsnog wordt uitgegaan van een vertraging van het project met twee jaar.

Rijswijk -Schiedam

Op dit project is sprake van een kostenoverschrijding van € 77 miljoen veroorzaakt door een drietal hoofdoorzaken:

- de kosten van het wijzigen van het uitlopen van de planning;
- het financieringstekort in het PEAT-budget;
- gevolgen van gewijzigde inzichten in de Delftse grondwaterstanden.

NSP Breda

Het projectbudget is als gevolg van een gerealiseerde aanbestedingsmeervaller neerwaarts bijgesteld met € 4,8 miljoen.

NSP Arnhem (onderdeel tijdelijke voorzieningen)

De tijdelijke traverse/station zijn langer in gebruik geweest dan vooraf aangenomen en de sloop van deze traverse is duurder uitgevallen dan geraamd. Als gevolg hiervan is het projectbudget verhoogd met € 0,8 miljoen.

Sporen in Arnhem

De toegevoegde indexering aan projectbudgetten op basis van IBOI kan afwijken van de werkelijk gehanteerde indexeringssystematiek in de aannemingscontracten. Hierdoor ontstane indexeringsverschillen worden in 1^e instantie gedekt uit het projectbudget. Het resterende projectbudget van onderhavig project is echter onvoldoende om deze verschillen te kunnen oplossen en is om die reden opgehoogd met € 6,5 miljoen.

Traject Oost Convenant DMB (Driebergen-Maasbergen-Bunnik)

De stijging van het projectbudget met € 24 miljoen wordt verklaard doordat hogere spoorgerelateerde eisen aan de spoorconstructie worden gesteld ter beperking van gevolgen van stoptonendsein passages ofwel STS passages (zgn. veiligheidskopjes). Daarnaast is sprake van gestegen planuitwerkingskosten omdat meer tijd nodig bleek om tot een breed gedragen ontwerp te komen en een algemene kostenstijging.

Hanzelijn

Binnen het project is sprake van relatief weinig verstoringen en tegenvallers waardoor het op basis van de huidige stand van het project en ingeschatte risico's mogelijk bleek € 41,7 miljoen vrij te laten vallen uit het budget «onvoorzien». Deze vrijval is gebruikt om de overige problematiek binnen het spoorprogramma deels op te lossen waaronder de projecten Rijswijk-Schiedam en Sporen in Arnhem.

Projectomschrijving	Totaal MIRT			Budget in € mln. incl BTW						Oplevering		
	huidig	orig	t/m 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017/2018–2028	huidig	orig	
ProRail Projecten												
Uitgaven mbt planuitwerkingen op IF 13.03.04				- 2								
Projecten nationaal Benutten												
ERTMS-pilot Amsterdam-Utrecht										2012/2013/2014		2013
en ERTMS expertisecentrum ¹	47	47		9	19	19				369	divers	divers
Geluidsanering Spoorwegen	614	417	18	2	1	10	46	85	83		divers	divers
UPGE	22				4	7	3	7			divers	divers
Programma Hoogfrequent Spoorvervoer												
Vervanging Dieze brug Den Bosch	2	2			1	1					2014	2014
Voorinvestering DSSU	4	0	2	0	0	2					2012	
Stations en stationsaanpassingen												
Kleine stations	76	80	7	14	7	5	12	12	12	7	divers	divers
Overige projecten/programma's /lijndelen etc.												
AKI-plan en veiligheidsknelpunten	378	366	300	8	15	26	20	9	1		divers	divers
Fietsparkeren bij stations ²	211				13	19	18	18	18	125	divers	divers
Nazorg gereedgekomen lijnen/haltes	32	24	1	7	5	5	5	5	4		divers	divers
Ontsnippering	82	82	10	9	8	9	11	11	11	13	divers	divers
Programma Kleine Functiewijzigingen	565				37	88	166	104	45	126	divers	divers
Punctualiteits-/capaciteitsknelpunten	332				47	79	54	42	43	67		
Reistijdverbetering	6				4	3					2013	0
Toegankelijkheid stations	497				34	52	49	51	50	262	divers	divers
Projecten Noordwest Nederland												
Amsterdam-Almere-Lelystad												
OV SAAL korte termijn	817	634	28	32	50	104	113	113	117	261	2016	2016
Stations en stationsaanpassingen												
Amsterdam CS, Cuypershal	37	37	3	2	4	13	12	3	1	2014/2015/2016	2013/2015	
Amsterdam CS, Fietsenstalling	34	34	2	1	4	5	8	7	6	2	2013/2018	2013/17
Overige projecten/lijndelen etc.												
Regionet (inclusief verkeersmaatregelen Schiphol)	182	182	101	21	23	13	11	3	10	1	divers	divers
Projecten Utrecht												
Vleuten – Geldermalsen 4/6 sporen (incl. RSS)	956	963	540	71	30	52	58	46	36	123	2005 e.v.	2005 e.v.
Stations en stationsaanpassingen												
OV-terminal stationsgebied Utrecht (VINEX/NSP)	338	322	92	50	55	58	46	22	16		2016	2016
Overige projecten/lijndelen etc.												
Spoorwegovergang Soestdijkseweg te Bilthoven	33	29	11	3	2	2	6	5	3		2013/2015	2013
Projecten Zuidvleugel												
Den Haag CS (t.b.v. NSP)	115	115	46	30	28	12					2014	2014
Den Haag CS: perronsporen 11 en 12	37	37	2	0	0	6	11	11	4	3	2015	2013
Rotterdam Centraal (t.b.v. NSP)	265	260	180	40	32	14					2013	2013
Overige projecten/lijndelen etc.												
Rijswijk – Schiedam incl. spoorcorridor Delft	531	453	284	57	54	36	54	30	13	3	2015/2017	2015
Projecten Brabant												
Stations en stationsaanpassingen												

Projectomschrijving	Totaal MIRT			Budget in € mln. incl BTW							Oplevering	
	huidig	orig	t/m 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018–2028	huidig	orig
Breda Centraal (t.b.v. NSP)	55	59	20	9	13	5	4	3	0		2015	2015
Projecten Oost Nederland												
Utrecht-Arnhem-Zevenaar												
Arnhem Centraal (t.b.v. NSP)	107	106	73	13	11	6	6				2011/2014	2011/2013
Sporen in Arnhem	281	275	254	26	2						2011	2011
Traject Oost uitv. convenant DMB ³	236	205	6	5	15	26	38	29	37	79	div. tot	div. tot
Overige projecten/lijdelen etc.												
Hanzelijn	1 038	1 080	856	74	42	6	12	12	28	10	2012	2012
Regionale lijnen Gelderland	3	0		2	1							
Projecten Noord Nederland												
Partiële spooruitbreiding Groningen-Leeuwarden	5	5	1	1	1	1	1					
Sporendriehoek Noord-Nederland	172	170	14	11	14	35	33	24	17	25	div	div
Totaal ProRail Projecten	8 111		2 651	493	572	718	796	651	551	1 477		
Overige (niet ProRail) Projecten												
Afdekking risico's spoorprogramma's	39	39		5	15	15	2		2		n.v.t.	n.v.t.
Intensivering Spoor in steden (I)	245	245	173	11	9	13	13	13	13		divers	divers
Spoorzone Ede	41	41	2			19	13	8			n.v.t.	n.v.t.
Totaal Overige (niet ProRail) Projecten	324		175	16	24	46	28	21	15	0		
Begroting (IF 13.03.01)				509	596	764	824	672	566	1 477		

¹ Van het totale budget zal ca € 6 mln aan ProRail worden beschikt. De overige kosten zullen met name aan NS worden beschikt voornamelijk tbv ombouw materieel, opleidingskosten en de ontwikkeling van een referentiesysteem.

² De gereserveerde middelen voor het programma Fietsparkeren bij stations zijn inclusief de gereserveerde gelden voor stationstallingen tbv PHS (€ 96 mln.) en OV SAAL (€ 11 mln.)

³ Inclusief uitgaven mbt planuitwerking verantwoord op IF 13.05.01

13.03.02 Realisatieprogramma goederenvervoer

Nazorg gereedgekomen projecten

Onder deze post worden de gerealiseerde uitgaven over het afgelopen jaar evenals de geprognosticeerde uitgaven over het lopende en de komende jaren gepresenteerd. Na een nadere inventarisatie van de resterende werkzaamheden bleek het mogelijk het budget met € 4,5 miljoen te verlagen.

Forfaitaire Aftrek

Projectorganisaties binnen ProRail maken voor de projecten een meerjarenplanning waarbij planningsrisico's en beheersmaatregelen die genomen worden om de kans van het optreden van dit risico te reduceren worden meegewogen.

De ervaring leert dat daarnaast altijd risico's zijn waarvan de kans op optreden klein is maar indien ze zich voordoen wel een groot effect hebben op de financiële planning. Voorbeelden hiervan zijn het niet verlenen van benodigde vergunningen, het niet verkrijgen van aangevraagde buitendienststellingen of het wijzigen van bestuurlijke afspraken. Elk jaar doet zich bij een of meerdere projecten een zodanig risico daadwerkelijk voor. Het is echter niet te voorspellen bij welke projecten. Om rekening te houden met dit soort risico's hanteert ProRail een forfaitaire planningscorrectie op het totale aanlegprogramma. Met behulp

van de forfaitaire planningscorrectie wordt de trefzekerheid van de begroting voor het totale aanlegprogramma vergroot.

In de huidige situatie wordt de door ProRail opgegeven forfaitaire planningscorrectie door IenM verwerkt in de planning door het verwerken van een kasschuif op één of meer financieel omvangrijke projecten. Het toedelen naar projecten is een arbitraire keuze waarbij voornamelijk de omvang van de totale kasraming per jaar bepalend is, omdat op die manier de forfaitaire aftrek op een beperkt aantal projecten kan worden verwerkt.

De bovenbeschreven werkwijze leidt ertoe dat de in het MIRT-projectenboek gepubliceerde getallen voor de betreffende projecten niet meer aansluiten op de werkelijke voortgang van de projecten en de rapportages van ProRail. De Commissie Kuiken heeft geconstateerd dat het werken met de forfaitaire planningscorrectie het inzicht van de Tweede Kamer vertroebelt en beveelt aan expliciet aan te geven hoe deze in de begroting wordt verwerkt. Onderstaand overzicht geeft aan voor welke bedragen en op welke projecten de forfaitaire aftrek in de begroting 2013 is verwerkt.

Toedeling forfaitaire aftrek							
bedragen x € 1 mln.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 e.v.
OV Saal Cluster C		- 25,0	- 19,5	- 24,5	- 26,5	10,0	85,5
Vleuten-Geldermalsen	- 20,0	- 7,0				2,5	24,5
Hanzelijn	- 10,0	- 10,0	- 7,5			17,5	10,0
Goederenroute Elst-Deventer-Twente	- 1,7	- 7,0	- 2,0			3,5	7,2
Rotterdam-Genua	- 2,0		2,0				

Bezien wordt of in de toekomst de verwerking van de forfaitaire planningscorrectie op een betere wijze kan worden verwerkt.

Financiële inpassingen 2013

Naast het feit dat de financiële meerjarenreeksen zijn aangepast op basis van een actualisering van ProRail, zijn naar aanleiding van het Begrotingsakkoord 2012 twee taakstellingen en een kasschuif verwerkt op het aanlegprogramma Personenvervoer. Voor het kasjaar 2013 gaat het om een generieke taakstelling van € 9,3 miljoen, een inkoopstaakstelling van € 4 miljoen en een verlaging van € 25,1 miljoen naar aanleiding van de kasschuif in de periode 2013–2015.

Gezien de omvang van de taakstelling 2013 bleek het mogelijk deze te dekken door projecten te temporiseren en gebruik te maken van de beperkte vrije ruimte tot en met 2020. Besloten is om vooralsnog geen projecten daadwerkelijk te vertragen.

Op onderstaande projecten zijn daarvoor kasschuiven verwerkt:

- AKI-plan en veiligheidsknelpunten;
- Punctualiteits-/capaciteitsknelpunten;
- Amsterdam Zuidas WTC;
- PHS;
- Programma Toegankelijkheid;
- European Rail Traffic Management System (ERTMS) pilot Amsterdam-Utrecht en expertisecentrum ERTMS;
- NSP Utrecht.

Er is voor gekozen de kasschuiven voornamelijk te verwerken op die projecten waar de raming enige flexibiliteit bood en waarvoor nog geen juridische verplichting is aangegaan.

Spoorwegen Goederenvervoer Realisatie IF 13.03.02

Projectomschrijving	Totaal MIRT			Budget in € mln incl. BTW							Oplevering	
	huidig	vorig	t/m 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018-2028	huidig	vorig
ProRail Projecten												
Uitgaven mbt planuitwerking op IF 13.03.05				- 6	- 3	- 3	- 2	- 2	- 5	- 8		
Projecten nationaal												
PAGE risico reductie	18	18	7	1	1	2	3	3	1	0	divers	divers
Optimalisering Goederen-corrridor Rotterdam-Genua ¹	154	127	5	9	15	35	52	23	7	8	2013 e.v.	2013 e.v.
Projecten Oost Nederland												
Uitv.progr Goederenroute Elst-Deventer-Twente (NaNov) ¹	151	146	34	6	6	16	17	17	21	33	divers	divers
Projecten Zuidwestelijke delta												
Geluidmaatregelen Zeeuwse lijn	18	18	9	0	1	2	4	2			2011/2014	2011/pm
Spooraansluiting 2e Maasvlakte achterlandverbinding ¹	212	212		2	30	60	26	28	28	39		
Overige projecten												
Nazorg gereedgekomen projecten	4	9	1	1	1	1					divers	divers
Totaal ProRail Projecten	527		56	12	51	114	99	70	52	72	0	0
Overige (niet ProRail) Projecten												
Totaal Overige (niet ProRail) Projecten												
Begroting (IF 13.03.02)				12	51	114	99	70	52	72		

¹ Inclusief uitgaven mbt planstudies verantwoord op IF 13.03.05

13.03.04 Planuitwerkingsprogramma personenvervoer
Amsterdam Zuidas WTC

Zie voor een toelichting op de wijziging van het projectbudget de toelichting bij OV SAAL onder 13.03.01

Regionale Lijnen

Naast de overheveling naar het realisatie programma van € 3,3 miljoen voor Arnhem – Winterswijk is een bedrag van € 1,6 miljoen overgeboekt naar de Begroting hoofdstuk XII voor de BDU. Daarnaast is in het kader van het Programma Beter Benutten € 90 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de aanpak van mogelijke capaciteitsknelpunten in de periode tot 2020. De vervolganalyse naar de in de Nationale Markt- en Capaciteitsanalyse geïndiceerde toekomstige, mogelijke knelpunten en de mogelijk daarvoor te treffen maatregelen is begin 2012 gestart. Daarbij worden zowel de betrokken decentrale overheden en vervoerders als ProRail betrokken. Het streven is om over de financiering van de maatregelen op basis van cofinanciering uiterlijk in het najaar van 2012 afspraken te maken met de decentrale overheden.

Reservering mogelijke compensatie NS

Bij de afspraken over de integrale concessie voor het hoofdrailnet inclusief Hogesnelheidslijn (HSL)-Zuid is met NS afgesproken dat zij € 176 miljoen betaalt onder de voorwaarde dat zij op deze activiteiten rendement behaalt dat gemiddeld hoger ligt dan vier procent (Kamerstukken II, 2011/2012, 33280A, nr. 3). Aangezien dit een voorwaardelijke afspraak betreft, bestaat het risico dat IenM NS in de toekomst hiervoor moet compenseren. IenM heeft een reservering opgenomen voor het maximale bedrag waarop NS aanspraak zou kunnen maken indien de resultaten tegenvallen; dat is € 144 miljoen. Als de resultaten van NS zich ontwikkelen zoals gepland, dan valt deze reservering vrij.

PHS

Zoals aangegeven in de begroting Infrastructuurfonds 2009 en in de brief aan de Tweede Kamer inzake het deelnemingenbeleid Rijksoverheid (Kamerstukken II, 2009/2010, 28 165, nr. 105) zal een deel van de financiering van PHS plaatsvinden vanuit de leenfaciliteit PHS. Het exacte bedrag van deze leenfaciliteit is inmiddels bepaald op € 874,6 miljoen. Dit bedrag is in mindering gebracht op het totale projectbudget. Deze mutatie heeft geen effect op de voor PHS beschikbare middelen.

De binnen PHS gereserveerde gelden voor het programma ruimte voor de fiets ad € 96 miljoen zijn toegevoegd aan het separaat in het MIRT-projectenboek opgenomen programma Ruimte voor de Fiets. Zie voor de overige toelichting op de wijziging van het projectbudget de toelichting onder 13.03.01.

OV SAAL

Bij artikelonderdeel 13.03 Spoorwegen, Aanleg Spoor is toegelicht dat door overheveling van het project OV SAAL KT cluster a van planuitwerking naar realisatie het planuitwerkingsbudget is verlaagd met € 233,2 miljoen. Daarnaast is een bedrag van € 11 miljoen dat binnen het project OV SAAL MLT was gereserveerd voor fietsvoorzieningen overgeheveld naar het programma Ruimte voor de Fiets. € 26,3 miljoen is van realisatie overgeheveld naar planuitwerking (zie voor toelichting artikelonderdeel 13.03 Spoorwegen, Aanleg Spoor). Het resultaat is een verlaging van het planuitwerkingsbudget voor OV SAAL met € 217,9 miljoen.

Grensoverschrijdend Spoorvervoer

Via amendement Koopmans/Cramer (Kamerstukken II, 2008/2009, 31 700 A, nr. 71) is € 6 miljoen toegevoegd aan de BDU en beschikbaar gesteld voor het regionale project Maastricht – Lanaken (-Hasselt). Met deze € 6 miljoen is de financiering van dit project aan Nederlandse zijde rond. De € 6 miljoen maakt ook deel uit van de overeenkomst met de provincie Limburg inzake het OV-pakket. Beoogde exploitatiestart van de sneltramverbinding is 2017. Het Kabinet heeft aanvullend € 50 miljoen beschikbaar gesteld ter verwezenlijking van de ambitie uit het Regeerakkoord om het spoorvervoer over de landsgrenzen heen een impuls te geven. Dit budget is bestemd voor grensoverschrijdend personenvervoer per spoor waaronder de verbindingen naar de HSL en ICE stations net over de landsgrenzen zoals de stations van Aken en Luik.

Projecten in voorbereiding

In 2012 is een aantal projecten aangekondigd, zoals het programma Winterhard Spoor, een overkoepelende veiligheidsaanpak, aanvullende maatregelen om stoptonend seinpassages (STS) tegen te gaan en de

implementatie van het nieuwe beveiligingssysteem ERTMS om de veiligheid op het spoor te garanderen. Deze projecten ondersteunen de aangekondigde overkoepelende «Lange Termijn Spooragenda». Onderdeel hiervan is een principebesluit voor de implementatie van ERTMS, waarvoor in 2013 voorbereidende werkzaamheden worden uitgevoerd.

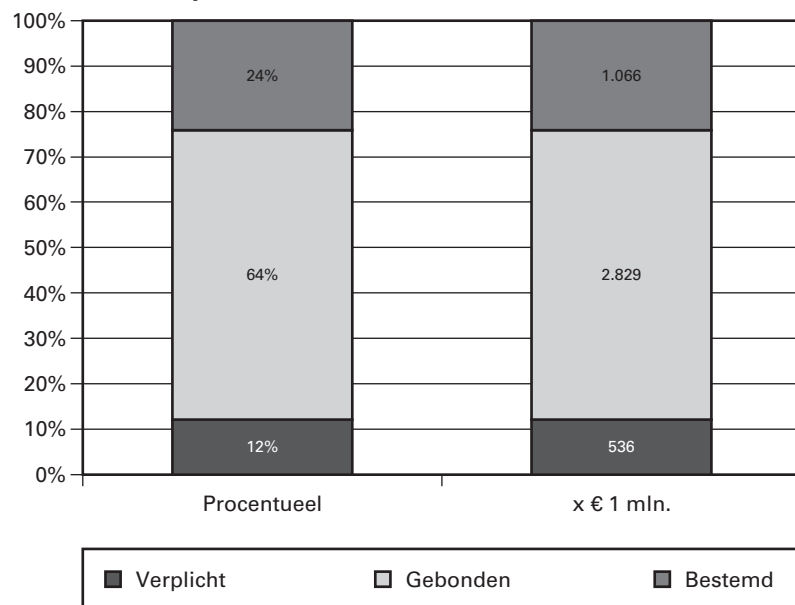
Bedrag x € 1 mln.										
Projectomschrijving	Budget taakstellend	Raming kosten		Planning						
		min.	max.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018–2028
Verplicht										
Planuitwerkingskosten op realisatieprogramma IF 13.03.01	2									
Projecten Nationaal										
Kleine projecten Personenvervoer	5									
Reservering opbouw compensatie NS	144									UG
Projecten Noordwest-Nederland										
Amsterdam Zuidas station (NSP)	231									UG
Amsterdam Zuidas WTC/4-sporen	119									UG
Projecten Oost-Nederland										
Quick scan decentraal spoor Gelderland	27									UG
Traject Oost (convenant DMB)	8			UG						
Gebonden										
Projecten Nationaal										
Grensoverschrijdend Spoorvervoer	37									UG
Quick scan decentraal spoor, fase 2 (NMCA)	91									
Grensoverschrijdend Spoorvervoer, fase 2	51									UG
Programma Hoogfrequent Spoor (PHS)	1 866									UG
Reservering Business case NSP	12							UG		
Projecten Noordwest-Nederland										
OV Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad	771									UG
Bestemd	1 066									
<i>Projecten in voorbereiding:</i>										
Projecten Nationaal										
– Roadmap ERTMS										UG
– Winterhard spoor										
– Overige projecten in voorbereiding										
<i>Gesignaleerde risico's</i>										
Totaal planuitwerkingsprogramma	4 430									
Nog niet met maatregelen belegde Taakstelling										
Aanleg uhv BA	– 601									
Begroting (IF 13.03.04)	3 829									

Projectomschrijving	Budget taakstellend	Raming kosten min.	Planning max.	Planning						
				2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018-2028

Art.13.02: Nog niet met
maatregelen belegde
Taakstelling BenO uhv BA - 190

Legenda
ug uitvoering gereed
uhv uit hoofde van
Begrotingsakkoord

Verk./Planuitw. Spoor (Periode 2012-2028)

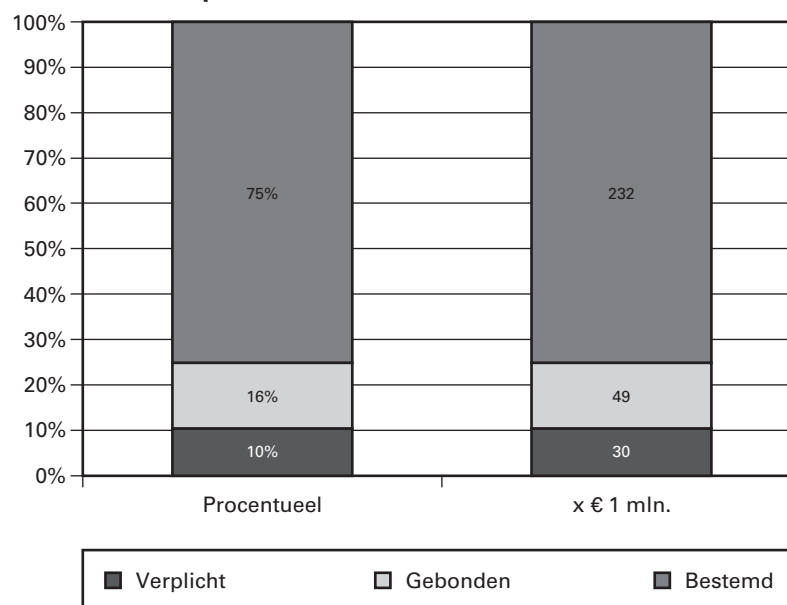

13.03.05 Planuitwerkingsprogramma goederenvervoer

Bedrag x € 1 mln.	Budget	Raming kosten	Planning									
			min.	max.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018–2028	
Projectomschrijving	taakstellend											
Verplicht												
Planuitwerking op realisatieprogramma IF 13.03.02	30											
Gebonden												
Projecten Nationaal												
Aslastencluster III Europese ERMTS verbindingen	38								UG			
Kleine project Goederenvervoer	6						UG					
Bestemd	5											
	232											
<i>Projecten in voorbereiding:</i>												
– Overige projecten in voorbereiding												
<i>Gesignaleerde Risico's:</i>												
	311											
Begroting (IF 13.03.05)	311											

legenda
ug uitvoering gereed

Planstudie/verk. Spoor (Periode 2012-2028)

13.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS

Motivering

De Staat betaalt voor de beschikbaarheid van de HSL-infrastructuur, zoals deze door het consortium Infrasppeed is ontworpen, gebouwd (enkel de bovenbouw) en wordt onderhouden (onder- en bovenbouw), conform de contractuele overeenkomst tussen beide partijen. Het contractbeheer wordt uitgevoerd door ProRail, onder regie van lenM.

Producten

Het kabinet heeft in januari 1999 ingestemd met het model voor privatisering van de HSL-Zuid. De PPS is bij de onderdelen infraprovider, vervoer en stations elk op afzonderlijke wijze tot stand gekomen. Eind 2001 zijn de contracten met de infraprovider en de vervoerder getekend. Vanaf augustus 2004 is de infraprovider begonnen met het werk aan de bovenbouw. Voor de onderbouw gold dat de HSL-Zuid onderdelen gefaseerd werden opgeleverd voor de start van de werkzaamheden van de infraprovider. Op het zuidelijke deel was de eerste oplevering augustus 2004. De laatste oplevering op het noordelijke deel was in december 2005. De bovenbouw van het zuidelijke deel is opgeleverd in juli 2006 en het noordelijke deel in december 2006.

Projectomschrijving	Totaal MIRT			Budget x € 1 mln.							Oplevering	
	huidig	vorig	t/m 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	later	huidig	vorig
Projecten Nationaal												
Beschikbaarheidsvergoeding HSL-Zuid (infraprovider) *)	3 563	3 563	720	137	149	148	148	149	149	1 963	2007	2007
Totaal	3 563		720	137	149	148	148	149	149	1 963		
Begroting IF 13.04				137	149	148	148	149	149			

*) In de voortgangsrapportage HSL-Zuid (tabel 6) is voor de infraprovider een totaal bedrag genoemd van € 2 996 miljoen. Dit bedrag is echter exclusief BTW. Inclusief BTW bedragen de totale uitgaven € 3 563 miljoen.

13.07 Rente en Aflossing

Motivering

Onder deze categorie uitgaven vallen de rente en aflossing van de bij ProRail uitstaande leningen, waarmee in het verleden spoorinfrastructuur gefinancierd is en in de toekomst gefinancierd wordt.

Producten

Bestaande leningen

In de periode 2005–2011 is voor € 1,8 miljard aan leningen bij ProRail afgelost. Het grootste deel hiervan is gefinancierd met het in 2009/2010 uitgekeerde Superdividend van de NS. Deze schuldreducties hebben geleid tot een verlaging van de rentelasten van € 130 miljoen in 2005 tot € 18 miljoen in 2013. Het uitstaand saldo van de leningen per eind 2011 bedroeg nog € 345 miljoen. Hiervan moet ProRail in 2012 € 32 miljoen en in 2017 € 166 miljoen aflossen. Nog niet is besloten of tot herfinanciering of schuldreductie wordt overgegaan. Om deze reden zijn voor de aflossing van deze leningen nog geen bedragen in de begroting opgenomen.

Nieuwe leningen

Een deel van het PHS zal worden gefinancierd met een leenfaciliteit (TK 28 165, nr. 105, 26-11-2009) van € 875 miljoen. De huidige planning is dat in 2017 het eerste deel van deze leenfaciliteit (€ 146 miljoen) benodigd zal zijn. Rente en aflossing van de eerste € 675 miljoen van de leenfaciliteit zullen door het ministerie van Financiën worden gedragen en van de resterende € 200 miljoen door lenM. Naar verwachting zal deze € 200 miljoen rond 2020 worden opgenomen. De rente en aflossing van deze leningen zijn nog niet opgenomen in de meerjarencijfers.

13.09 Ontvangsten

Motivering

Op dit artikelonderdeel worden de bijdragen van derde-partijen voor spooruitgaven verantwoord.

De gebruiksvergoeding die vervoerders betalen wordt door ProRail vastgesteld en geïnd (zie artikelonderdeel 13.02 Spoorwegen, Aanleg Spoor) en wordt daarom gesaldeerd met de uitgaven opgenomen in de begroting.

Producten

Concessievergoeding

Betreft de concessievergoeding die NS betaalt voor het vervoer over het Hoofdrailnet en HSA over de HSL-Zuid.

Bijdragen van derden

Betreft de bijdragen van derden aan (MIRT)projecten die niet rechtstreeks aan ProRail worden betaald, maar via lenM lopen.

Afrekeningen ProRail

Wanneer subsidie-afrekeningen tussen ProRail en lenM (zowel aanleg als beheer, onderhoud en vervanging) leiden tot een terugbetaling door ProRail en betrekking heeft op een afgesloten begrotingsjaar, worden deze verantwoord onder de ontvangsten.

Overige ontvangsten

Onder deze categorie worden onder andere de door ProRail en NS betaalde boetes en dwangsommen verantwoord. Daarnaast zal in 2015 € 56 miljoen van NS worden ontvangen in verband met een correctie op de energiekosten in het kader van de nieuwe vervoersconcessie.

Specificatie ontvangsten, bedragen x € 1 000

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Concessievergoeding NS	75 000	60 000	60 000	182 000	182 000	189 207
Bijdragen van derden	13 729					5 000
Afrekeningen ProRail						
Overige ontvangsten	2 000			56 000		
13.09 Ontvangsten	90 729	60 000	60 000	238 000	182 000	194 207

Ontvangsten en uitgaven ProRail

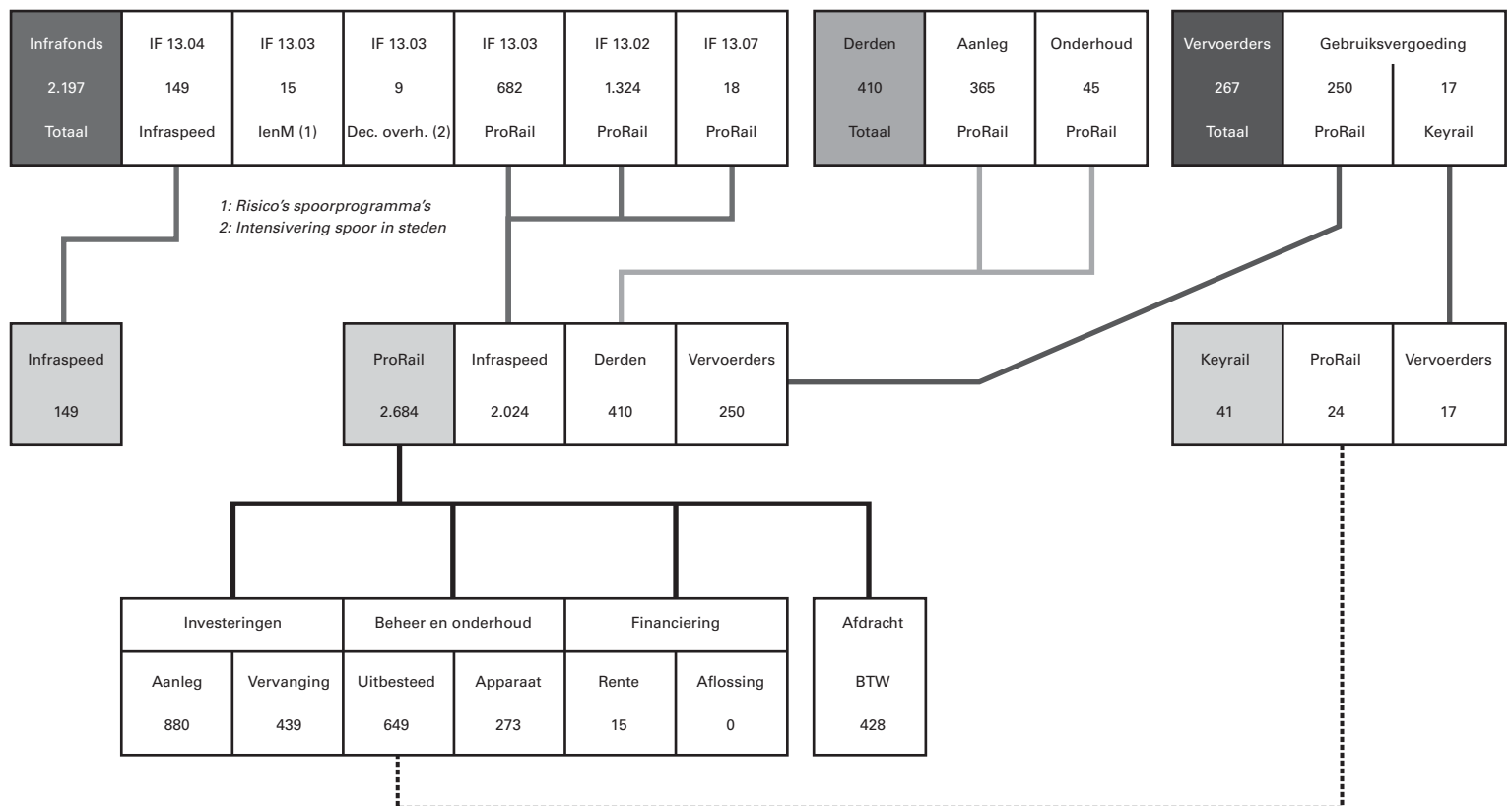
Naast de rijksbijdragen voor beheer, onderhoud en vervanging, aanlegprojecten (MIRT) en rente en aflossing ontvangt ProRail ook gebruiksvergoeding van vervoerders en bijdragen van derden voor omgevingswerken (zowel aanleg als onderhoud). In onderstaande tabel is het totaaloverzicht opgenomen van de verwachte ontvangsten en uitgaven van ProRail. Hierbij is verondersteld dat alle planuitwerkingsbudgetten via ProRail zullen worden besteed.

Bedragen x € 1mln., incl. BTW	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rijksbijdrage beheer, onderhoud en vervanging	1 236	1 324	1 236	1 237	1 112	1 211
Onderhoudsbijdragen derden	45	45	54	42	42	42
Gebruiksvergoeding vervoerders	239	250	251	303	305	309
Rijksbijdrage aanlegprojecten	768	682	940	1 153	1 152	1 166
Leenfaciliteit PHS	0	0	0	0	0	146
Bijdragen aanlegprojecten derden	301	365	364	308	264	227
Rijksbijdrage rente en aflossing	38	18	18	18	18	18

Bedragen x € 1mln., incl. BTW	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal inkomsten ProRail	2 627	2 684	2 863	3 061	2 893	3 119
Uitbesteed werk beheer en onderhoud	778	772	736	698	689	692
Vervangingsinvesteringen	405	522	507	598	479	579
Apparaatskosten	337	325	317	309	309	309
Aanlegprojecten	1 069	1 047	1 304	1 461	1 416	1 539
Rente en aflossing	38	18	18	18	18	18
Totaal uitgaven ProRail	2 627	2 684	2 882	3 084	2 911	3 137
Nog in te vullen taakstelling	0	0	- 19	- 23	- 18	- 18
De begrote bedragen op het Infrastructuurfonds zijn inclusief BTW, welke door ProRail wordt afgedragen aan de fiscus en daardoor niet zichtbaar zijn in jaarrekeningen, beheerplannen, enzovoort. Voor de aansluiting tussen de bedragen op het Infrastructuurfonds en de getallen van ProRail is bovenstaande tabel hieronder nogmaals opgenomen, maar dan exclusief BTW. De gearceerde bedragen zijn vervolgens terug te vinden in het schema met de financiële stromen spoorinfrastructuur, aan het einde van dit hoofdstuk.						
<i>Bedragen x € 1mln., excl. BTW</i>	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rijksbijdrage beheer, onderhoud en vervanging	1 000	1 073	999	990	886	969
Onderhoudsbijdragen derden	38	38	45	35	35	35
Gebruiksvergoeding vervoerders	239	250	251	303	305	309
Rijksbijdrage aanlegprojecten	645	573	790	969	968	980
Leenfaciliteit PHS	0	0	0	0	0	146
Bijdragen aanlegprojecten derden	253	307	306	259	222	191
Rijksbijdrage rente en aflossing	32	15	15	15	15	15
Totaal inkomsten ProRail	2 207	2 256	2 406	2 571	2 431	2 645
Uitbesteed werk beheer en onderhoud	654	649	618	586	579	582
Vervangingsinvesteringen	340	439	426	503	403	487
Apparaatskosten	283	273	266	260	260	260
Aanlegprojecten	898	880	1 097	1 227	1 189	1 316
Rente en aflossing	32	15	15	15	15	15
Totaal uitgaven ProRail	2 207	2 256	2 422	2 591	2 446	2 660
Nog in te vullen taakstelling	0	0	- 16	- 20	- 15	- 15
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
BTW-compensatie aan ProRail	420	428	457	490	462	474

In de figuur hieronder is het schema financiële stromen spoorinfrastructuur voor 2013 opgenomen.

Bedragen in miljoenen euro's

Artikel 14 Regionaal, lokale infrastructuur

Omschrijving van de samenhang in het beleid

Op dit artikel worden de producten op het gebied van regionale/lokale infrastructuur, de impulsen inzake de Regionale Mobiliteitsfondsen en het Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn (RSP-ZZL) toegelicht.

De producten van dit artikel zijn gerelateerd aan de beleidsdoelstellingen en beleidsinstrumenten zoals beschreven in de Begroting hoofdstuk XII 2012 bij beleidsartikel 15 Openbaar vervoer.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art. 14 Regionaal, lokale infrastructuur (x € 1 000)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen 1)	164 588	215 869	231 724	230 076	96 747	212 129	347 984
Uitgaven	338 572	422 729	135 983	261 729	153 352	256 606	398 887
waarvan juridisch verplicht			94%				
<i>14.01 Grote regionaal/lokale projecten</i>	<i>138 107</i>	<i>277 298</i>	<i>60 771</i>	<i>104 830</i>	<i>99 343</i>	<i>44 156</i>	<i>235 601</i>
14.01.02 Planst. Progr. Reg/lok	69	49 177	8 135	14 910	36 317	9 921	209 852
14.01.03 Realistieprogr reg/lok	138 038	228 121	52 636	89 920	63 026	34 235	25 749
<i>14.02 Regionale Mob. Fondsen</i>	<i>30 592</i>	<i>36 658</i>	<i>30 257</i>	<i>12 750</i>			
<i>14.03 RSP – ZZL: Pakket Bereikbaarheid</i>	<i>169 873</i>	<i>108 773</i>	<i>44 955</i>	<i>144 149</i>	<i>54 009</i>	<i>212 450</i>	<i>163 286</i>
14.03.01 RSP – ZZL: RB projecten	9 873	42 139	29 049	128 243	38 103	137 535	95 377
14.03.02 RSP – ZZL: RB mob fondsen	160 000	51 968				59 008	52 004
14.03.03 RSP – ZZL: REP		14 666	15 906	15 906	15 906	15 906	15 905
14.09 Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0
1) Met uitzondering van de nog niet in uitvoering genomen aanlegprojecten worden de budgetten in 2013 als juridisch verplicht beschouwd op de peildatum 1 januari 2013. Voor de mate van verplichting van het verkenningen en planuitwerkingsprogramma tot en met 2018 wordt verwezen naar het betreffende projectoverzicht							

Bedragen x € 1 000								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
14 Regionaal, lokale infrastructuur	135 983	261 729	153 352	256 606	398 887	355 235	233 456	78 822
14.01 Grote regionaal/lokale projecten	60 771	104 830	99 343	44 156	235 601	218 604	116 825	39 129
14.02 Regionale mobiliteitsfondsen	30 257	12 750						
14.03 RSP-ZZL: pakket bereikbaarheid	44 955	144 149	54 009	212 450	163 286	136 631	116 631	39 693
Bijdrage van hfdst XII (art 26)	135 983	261 729	153 352	256 606	398 887	355 235	233 456	78 822

(vervolg) Bedragen x € 1 000

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
14 Regionaal, lokale infrastructuur	143 539	143 500	143 506	0	0	0	0	0
14.01 Grote regionaal/lokale projecten	143 539	143 500	143 506					
14.02 Regionale mobiliteitsfondsen								
14.03 RSP-ZZL: pakket bereikbaarheid								
Bijdrage van hfdst XII (art 26)	143 539	143 500	143 506					

14.01 Grote regionale/lokale projecten

Motivering

Binnen dit artikel zijn de budgetten opgenomen voor de aanlegprojecten waarvoor een aparte projectsubsidie wordt of is verleend. Om in aanmerking te komen voor een aparte projectsubsidie moeten de kosten van de meest kosteneffectieve oplossing hoger zijn dan de grenswaarden in de BDU voor de ontvangers buiten de G3 en voor de G3 (respectievelijk € 112,5 miljoen en € 225 miljoen) en moet het project passen binnen de beleidsdoelstellingen voor regionale bereikbaarheid zoals verwoord in de Begroting hoofdstuk XII 2013 bij beleidsartikel 15 Openbaar vervoer.

Producten

Algemeen

Reg/lok projecten worden uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van de regionale overheid. IenM levert een bijdrage in de aanlegkosten van die projecten. Dit betekent ook dat de uitvoeringsperiode van een project niet gelijk hoeft te lopen met de periode waarin de rijksbijdrage beschikbaar komt in het MIRT.

Verkenningen

Voor regionale/lokale infrastructuurprojecten wordt geen apart verkenningsprogramma opgenomen in het MIRT. In de begroting zijn dan ook geen middelen voor dit product opgenomen. De verkenningen worden onder verantwoordelijkheid van de regionale overheid uitgevoerd en pas na toetsing al dan niet opgenomen in het planuitwerkingsprogramma.

Planuitwerkingsprogramma regionaal/lokaal

Van een project dat in de planuitwerkingstabel is opgenomen worden de kosten van de meest kosteneffectieve variant als basis voor de rijksbijdrage aangemerkt (onder aftrek van de eigen bijdrage van € 112,5 miljoen respectievelijk € 225 miljoen).

Wijzigingen in het planuitwerkingsprogramma:

- A12/A20 Parallelstructuur Gouweknoop: van planuitwerking naar realisatiefase.

Nieuw in het planuitwerkingsprogramma:

- Ombouw Amstelveenlijn. Voor de ombouw van de Amstelveenlijn is in het kader van de afspraken over de Zuidas een bijdrage van € 75 miljoen gereserveerd. Uitvoering 2015–2018.

Realisatieprogramma regionaal/lokaal

Hieronder vallen de uitgaven (subsidies) voor de realisatie van grote infrastructuurprojecten die door derden worden aangelegd.

Wijzigingen in het realisatieprogramma:

- Tilburg Noordwesttangent: laatste stuk wordt in 2013 opgeleverd in plaats van 2012. Oorzaak is de latere oplevering van de kruising met het kanaal;
- Beneluxmetro is (financieel) afgerond en daarom afgevoerd;
- Den Haag Scheveningen Boulevard; bijdrage loopt via het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties/Gemeentefonds; project afgevoerd.

Nieuw in het realisatieprogramma:

- HOV netwerk Zuid-Holland Noord. Dit is de samenvoeging van de eerder opgenomen projecten RijnGouwelijn Oost en RijnGouwelijn West. De bijdrage maakt onderdeel uit van het gebiedsbudget voor de Rijnlandroute en het HOV netwerk. De provincie heeft de scope van het project gewijzigd (Kamerstukken II, 2011/2012, 33 000-A, nr. 65);
- A12/A20 Parallelstructuur Gouweknoop.

Projectoverzicht bij 14.01.02 Regionale/lokale infrastructuur; planuitwerking

Bedrag x € 1 mln.	Budget	Raming kosten		Plan-ning						
		min.	max.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018–2028
Projectomschrijving	taakstel- lend									
Verplicht										
Projecten Zuidvleugel										
Haaglanden/Den Haag, Rotterdamsebaan	228				pb	uo				ug
Parallelstructuur A12/A20, Gouweknoop	109			pb	uo				ug	
Rijn-Gouwelijn West (onderdeel van HOV netwerk Zuid-Holland Noord) ¹	46			pb	uo				ug	
Projecten Brabant										
Eindhoven Helmond, voltooiing verkeersruit (T-structuur)	259				pb	uo				ug
Projecten Utrecht										
Utrecht, tram naar De Uithof	110									ug
Gebonden										
Projecten Noordwest-Nederland										
Ombouw Amstelveenlijn (reservering)	75				pb		uo			
Bestemd										
<i>Projecten in voorbereiding</i>										
Projecten Noordwest-Nederland – HOV Amstelveen										
– Overige projecten in voorbereiding			variabel							
<i>Gesignaleerde risico's:</i>										
Totaal programma planuitwerking en verkenning										
Nog niet met maatregelen belegde Taakstelling Aanleg uhv BA	– 157									
Begroting IF 14.01.02	1 060									

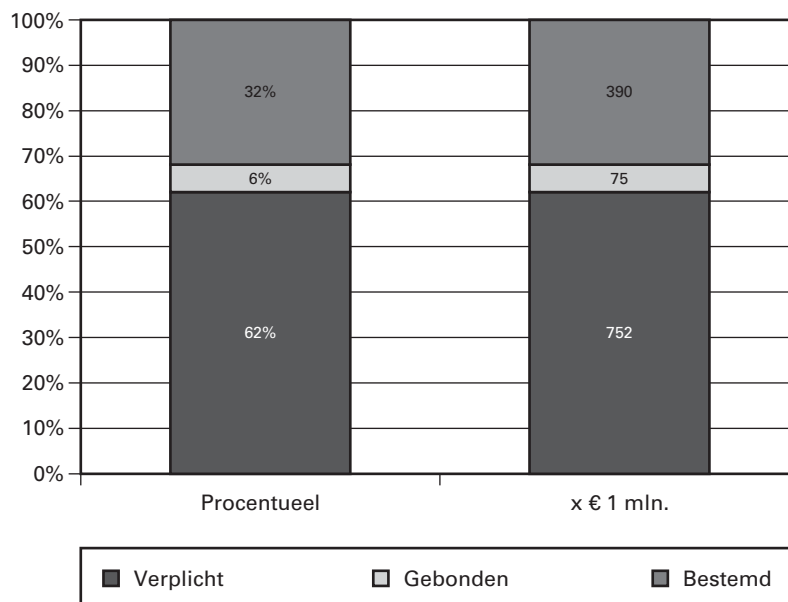
Legenda
 pb projectbesluit
 uo uitvoeringsopdracht (beschikking)
 ug uitvoering gereed
 uhv BA uit hoofde van Begrotingsakkoord

¹ zie voor het projectonderdeel Rijn-Gouwelijn Oost het realisatieprogramma

Voorstel is om onder Projecten in voorbereiding de volgende toelichting op te nemen: «De reservering van middelen onder het kopje bestemd is bedoeld voor bijdragen die lenM zal gaan verlenen voor grote regionale/lokale projecten die op initiatief van decentrale overheden worden voorbereid en uitgevoerd. Die projecten moeten een bijdrage leveren aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) die voor regionale bereikbaarheid zijn geformuleerd. Het betreft zowel weg als OV projecten. Omdat de aard en omvang van de meeste van die projecten op dit moment nog niet bekend zijn kan hieraan nog geen concrete invulling worden gegeven. Voorbeelden van potentiële projecten zijn de Zuidtangent Oost en West, de N201+, het HOV netwerk Metropoolregio Amsterdam (onder andere ontsluiting Zaan/IJ oevers), HOV netwerk Arnhem-Nijmegen, Zuidvleugelnet en OWN projecten. De HOV knoop Amstelveen geeft uitvoering aan

een Kamer motie (over de A9 en het OV in Amstelveen) en heeft samenhang met de ombouw van de Amstelveenlijn.

Verk/Planuitw. Reg./lok. (Periode 2012–2028)

Projectoverzicht bij 14.01.03 Regionale/lokale infrastructuur; realisatie

Projectoverzicht behorende bij 12.03.01: Realisatieprogramma Hoofdwegennet

Projectomschrijving	Totaal MIT/SNIP		t/m 2011	Budget in € mln.							Openstelling		
	huidig	vorig		2012	2013	2014	2015	2016	2017	later	huidig	vorig	
Projecten Nederland													
N201	178	178	147	147								2013	2012
Noord/Zuidlijn Noord-WTC ¹	1 173	1 168	879	56	29	90	63	34	22			2017	2017
Projecten Zuidvleugel													
Beneluxmetro (excl. Bodemsanering) ²	660	660	658	2								2010/2013	2010/2013
HOV netwerk Zuid-Holland Noord (voorheen Rijn-Gouwelijn Oost) ³	150	149	0	73					4	73		2016	2015
Randstadrail (incl. voorbereidingskosten) en aanlandign RR op Den Haag HSE ^{4 5}	890	888	854	36								2006/12/2006	2006/09/12
Projecten Oost-Nederland													
Nijmegen 2e stadsbrug	71	71	17	30	24							2013	2013
Totaal realisatieprogramma	3 123		2 556	228	53	90	63	34	26	73			
Begroting (IF 14.01.03)	3.123			228	53	90	63	34	26				

¹ Deels investeringsimpuls 1998.

² Deels investeringen 1994.

³ In het HOV netwerk Zuid-holland moet het onderdeel Rijn-Gouwelijn West (zie planuitwerkingsoverzicht) worden opgenomen.

⁴ Mijlpaal 2013 betreft aanlanding metro Den Haag CS.

⁵ Exclusief BTW en inclusief € 38 mln. HSE, € 1,6 mln. voor aanlanding HSL op Cen Haag Centraal en € 102 450,- voor evaluatie Rotterdam

14.02 Regionale mobiliteitsfondsen

Over heel Nederland worden verschillende Regionale Mobiliteitsfondsen (RMf) gebruikt. Deze fondsen zijn gevoed op basis van de volgende impulsen:

- Bereikbaarheidsoffensief Randstad;
- Amendement Dijsselbloem;
- Amendement Van der Staaij;
- Regionale bereikbaarheid (Kwartje van Kok);
- Amendement Van Hijum;
- Quick Wins NWA eerste en tweede tranche;
- Tunnel Sluiskil.

Motivering

Rijksbijdrage

De rijksmiddelen in het kader van het Bereikbaarheidsoffensief Randstad (BOR; inclusief de terugsluisopbrengsten), de amendementen Dijsselbloem, Van der Staaij en Van Hijum, Regionale bereikbaarheid en Quick Wins NWA zijn volledig uitgekeerd. In het kader van Tunnel Sluiskil worden ook in 2013 rijksmiddelen beschikbaar gesteld.

Tunnel Sluiskil

Op 18 mei 2009 is de bestuursovereenkomst betreffende een tunnel bij Sluiskil getekend. In overleg met de provincie Zeeland is besloten om de lenM-bijdrage via het (her)opgerichte RMf Zeeland te laten verlopen. Het totaal van € 135 miljoen komt beschikbaar in 2010–2014.

14.03 RSP Zuiderzeelijn, pakket Regionale Bereikbaarheid

Producten

Betreft het RSP-convenant Rijk-regio (Kamerstukken II, 2007/2008, 27 658, nr. 43)

Het pakket omvat projecten ter verbetering van de regionale bereikbaarheid (concrete bereikbaarheidsprojecten en regionaal mobiliteitsfonds) en een Ruimtelijk-economisch programma (REP).

Motivering

Binnen de projecten ter verbetering van de regionale bereikbaarheid gaat het in totaal om vijf concrete bereikbaarheidsprojecten, zie 14.03.01. De rijksbijdrage voor de A7 Zuidelijke Ringweg Groningen fase 2 is inclusief € 200 miljoen uit het MIRT.

In 2009 is het RMf RSP opgericht voor Noord-Nederland. De instelling van het RMf RSP volgt uit het Convenant RSP Zuiderzeelijn d.d. 23 juni 2008. Het totale budget RMf RSP is € 970 miljoen. Dit bestaat uit € 500 miljoen bijdrage van het Rijk en € 470 miljoen bijdrage van de regio. Binnen het RMf RSP is € 100 miljoen gereserveerd als bijdrage aan de concrete projecten. Zie 14.03.02. Deze bijdrage vervalt, indien na realisatie van de concrete projecten is gebleken dat deze bijdrage niet nodig is. De inzet van middelen uit het RMf RSP is een decentrale verantwoordelijkheid. Het RMf RSP is beschikbaar voor projecten, die in principe kunnen worden gerealiseerd vóór 2020.

Binnen het REP wordt onderscheid gemaakt tussen een rijksdeel en een regionaal deel. Zowel voor het rijksdeel als voor het regionaal deel is € 150 miljoen rijksbudget beschikbaar gesteld. Het rijksdeel valt onder regie van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

(EL&I). Het betreffende rijksbudget wordt verantwoord op de EL&I-begroting. Het regionale deel, in totaal € 250 miljoen, valt onder regie van de regio. De rijksbijdrage voor het regionale deel, € 150 miljoen, wordt verantwoord op de begroting Infrastructuurfonds, zie 14.03.03. Ook de regio heeft € 100 miljoen beschikbaar voor het regionale deel van het REP.

De voorwaarden voor het RSP zijn beschreven in het op 23 juni 2008 ondertekende convenant Rijk-regio (Kamerstukken II, 2008/2009, 31 700 A, nr. 19).

Over de voortgang wordt de Tweede Kamer jaarlijks door middel van een voortgangsrapportage (in het najaar) geïnformeerd.

Projectoverzicht Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn											
Projectomschrijving	Kosten	Totaal							Budget in € mln .		
		Totaal rijk	t/m 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 – 2020	Totaal regio ¹
Projecten Noord-Nederland											
14.03.01 Concrete bereikbaarheidsprojecten ^{2 3}	1 415	577	18	42	29	128	38	138	95	89	200
14.03.02 Regionaal Mobiliteitsfonds		531	212	52	0	0	0	59	52	156	370
14.03.03 Ruimtelijk economisch programma		142	0	15	16	16	16	16	16	47	100
Begroting (IF 14.03)		1 249	230	109	45	144	54	212	163	292	670
Overige afspraken											
LMCA Spoor: spoordriehoek ⁴		167	14	11	14	34	29	24	17	24	
Totaal rijksbijdrage Noord-Nederland		1 416	244	120	59	178	83	236	180	316	

¹ Bijdrage regio zijn pp2007.

² Het betreft de volgende projecten: A7 Zuidelijke Ringweg Groningen (ZRG) fase 2; Bereikbaarheid Leeuwarden; Bereikbaarheid Assen; N50 Ramspol-Ens en Openbaar vervoer/spoor. De totale rijksbijdrage is inclusief € 200 mln. uit het MIRT t.b.v de A7 ZRG fase 2.

³ Uit het regionaal mobiliteitsfonds wordt een bijdrage van € 100 mln. (prijspeil 2007) geleverd aan de concrete projecten. Deze bijdrage vervalt, indien na realisatie van de concrete projecten is gebleken dat deze bijdrage niet nodig is.

⁴ Betreft Pakket Noorden, hetgeen op artikel 13 is opgenomen.

Artikel 15 Hoofdvaarwegennet

Omschrijving van de samenhang in het beleid

Op dit artikel worden de producten op het gebied van Rijkswaerwegen verantwoord. Dit betreffen de onderdelen verkeersmanagement, beheer en onderhoud, aanleg en netwerkgebonden kosten.

De doelstellingen van het onderliggende beleid zijn terug te vinden in de Begroting hoofdstuk XII 2013 en vinden hun oorsprong in de SVIR en de Nota Mobiliteit (NOMO) (Kamerstukken II, 2004/2005, 29 644, nr. 6)

Het artikel Hoofdvaarwegennet op het Infrastructuurfonds is gerelateerd aan beleidsartikel 18 Scheepvaart en havens en artikel 22 Externe veiligheid en risico's op de Begroting hoofdstuk XII.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art.15 Hoofdvaarwegennet (x € 1 000)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	918 852	1 076 391	893 076	817 253	524 523	552 479	598 230
Uitgaven	829 016	943 090	844 120	871 802	787 228	730 026	666 502
Waarvan juridisch verplicht: 1)			98%				
<i>15.01 Verkeersmanagement</i>	23 366	19 525	12 770	13 336	11 803	12 652	12 651
15.01.01 Basispakket Verkeersmanagement	23 366	19 525	12 770	13 336	11 803	12 652	12 651
<i>15.02 Beheer, onderhoud en vervanging</i>	343 239	367 447	298 884	284 762	260 627	275 898	190 100
15.02.01 Beheer en onderhoud	202 585	136 650	180 453	154 814	142 807	163 625	183 191
15.02.02 Servicepakket B&O hoofdvaarwegen	105 026	167 651					
15.02.04 Vervanging	35 628	63 146	118 431	129 948	117 820	112 273	6 909
<i>15.03 Aanleg</i>	193 644	287 591	284 743	339 668	289 951	218 654	242 753
15.03.01 Realisatie	193 644	287 591	267 323	264 229	165 447	91 677	81 048
15.03.02 Verkenningen en planuitwerkingen			17 420	75 439	124 504	126 977	161 705
<i>15.04 Geïntegreerde contractvormen</i>							
<i>15.05 Verkenning en planuitwerking voor tracébesluit</i>	8 550	11 721	0	0	0	0	0
15.05.01 Verkenningen							
15.05.02 Planuitwerkingsprogramma voor tracébesluit	8 550	11 721					
<i>15.06 Netwerkgebonden kosten HVWN</i>	260 217	256 806	247 723	234 036	224 847	222 822	220 998
15.06.01 Apparaatskosten RWS	247 352	244 468	235 672	220 490	212 003	209 913	208 114
15.06.02 Overige netwerkgebonden kosten	12 865	12 338	12 051	13 546	12 844	12 909	12 884
15.09 Ontvangsten	29 456	83 472	30 036	22 155	4 444		

1) Met uitzondering van de nog niet in uitvoering genomen aanlegprojecten worden de budgetten in 2013 als juridisch verplicht beschouwd op de peildatum 1 januari 2013. Voor de mate van verplichting van het verkenningen en planuitwerkingsprogramma tot en met 2028 wordt verwezen naar het betreffende projectoverzicht.

Onderstaand zijn de beschikbare budgetten tot en met 2028 per jaar gepresenteerd op artikelonderdeelniveau. De mutaties zijn in de verdiepingsbijlage bij de begroting op hetzelfde detailniveau tot en met 2028 toegelicht.

Bedragen x € 1 000			2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
15	Vaarwegen	uitgaven	844 120	871 802	787 228	730 026	666 502	646 900	630 085	509 499
15.01	Verkeersmanagement		12 770	13 336	11 803	12 652	12 651	12 651	12 651	12 651
15.02	Beheer, onderhoud en vervanging		298 884	284 762	260 627	275 898	190 100	217 125	173 580	215 854
15.03	Aanleg		284 743	339 668	289 951	218 654	242 753	197 684	224 570	61 754
15.06	Netwerkgebonden kosten HVWN		247 723	234 036	224 847	222 822	220 998	219 440	219 284	219 240
15.09	Ontvangsten	Ontvangsten	30 036	22 155	4 444					
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)		814 084	849 647	782 784	730 026	666 502	646 900	630 085	509 499

(vervolg) Bedragen x € 1 000			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
15	Vaarwegen	uitgaven	681 883	646 752	638 396	591 349	704 349	746 849	765 028	510 676
15.01	Verkeersmanagement		12 651	12 651	12 651	12 672	12 672	12 672	12 672	12 672
15.02	Beheer, onderhoud en vervanging		218 056	253 356	277 795	271 826	271 826	274 326	277 011	266 085
15.03	Aanleg		229 774	159 343	126 548	85 074	198 074	238 074	253 568	10 142
15.06	Netwerkgebonden kosten HVWN		221 402	221 402	221 402	221 777	221 777	221 777	221 777	221 777
15.09	Ontvangsten	Ontvangsten	681 883	646 752	638 396	591 349	704 349	746 849	765 028	510 676
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)									

15.01 Verkeersmanagement

Motivering

De activiteiten binnen verkeersmanagement worden uitgevoerd om een vlotter en veiliger scheepvaartverkeer op het hoofdvaarwegennet te realiseren.

Voor de periode 2013–2016 zijn met Rijkswaterstaat ten behoeve van het verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud nieuwe prestatieafspraken gemaakt en zijn nieuwe indicatoren opgesteld om beter aan te sluiten op de beleidsdoelen.

Producten

Verkeersmanagement

Bij verkeersmanagement gaat het voornamelijk om de volgende activiteiten:

- Verkeersbegeleiding, bediening van objecten en vaarwegmarkering;
- Monitoring en informatieverstrekking;
- Vergunningverlening en handhaving;
- Crisisbeheersing en preventie.

In het goederenvervoer over water is een groei voorzien, die deels met verkeersmanagement wordt gefaciliteerd. Daarnaast moet de betrouw-

baarheid en reistijd op orde worden gebracht. Operationele beleidsdoelstellingen op het gebied van verkeersmanagement zijn:

- Het zoveel mogelijk beperken van de gemiddelde structurele wachttijd bij sluzen in de hoofdvaarwegen;
- Het afstemmen van de bediening van bruggen en sluzen op de vraag vanuit de markt.

De bediening van sluzen en beweegbare bruggen zal conform het vigerende Beheerplan Rijkswateren (2010–2015) worden uitgevoerd. Waar mogelijk en zinvol wordt samen met de andere overheden naar centrale bediening op vaarroutes overgeschakeld. Vanzelfsprekend wordt getracht om de bediening zodanig in te richten, dat wachttijden en stremmingen zo veel mogelijk worden beperkt. Een goede informatievoorziening hierover aan gebruikers is daarbij van groot belang. Met het toezicht op het water dat door Rijkswaterstaat (onder andere samen met het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)) wordt uitgevoerd, wordt beoogd de veiligheid voor de gebruikers te borgen. Dit toezicht heeft ook een preventieve werking. Met de inwerkingtreding van de nieuwe Binnenvaartwet is meer nadruk komen te liggen op bestuursrechtelijke handhaving door IenM (in plaats van strafrechtelijke handhaving door het KLPD). In geval van calamiteiten, zoals schade en verontreinigingen, wordt hierover bericht en adequaat opgetreden. Hiervoor is een calamiteitenorganisatie operationeel.

Automatic Identification System (AIS)

De invoering van AIS transponders maakt deel uit van de implementatie van River Information Services (RIS) in Nederland. De invoering van RIS vloeit voort uit de EU RIS richtlijn (2005/44).

Schepen uitgerust met AIS-transponders worden automatisch aangemeld bij, en kunnen gevolgd worden door de bedien- en verkeerscentrales van Rijkswaterstaat. Dit maakt het mogelijk om:

- De veiligheid van het scheepvaartverkeer te verhogen;
- De bestaande infrastructuur beter te benutten en daarmee de komende jaren de groei van het scheepvaartverkeer beter op te vangen;
- Efficiencywinst te realiseren bij de verkeersposten en bedieningscentrales van Rijkswaterstaat.

In november 2006 heeft de minister van het voormalige VenW een convenant afgesloten met vier brancheorganisaties uit de binnenvaart. In dit convenant is afgesproken, dat de Staat bereid is om, gedurende de periode van vrijwillige invoering, een deel van de kosten van de aanschaf en installatie van AIS aan boord van binnenvaartschepen voor haar rekening te nemen. Tot en met 31 december 2012 kan gebruik gemaakt worden van de regeling. Betaling van subsidieverzoeken kan hierdoor tot begin 2013 doorlopen.

Meetbare gegevens verkeersmanagement

Specificatie bedieningsareaal				
Areaalomschrijving	Eenheid	2011	2012	2013
Begeleide vaarweg in km	km	594	594	594
Bediende objecten in aantallen	aantal	212	212	212

Toelichting

Alleen de vaarwegen die vanuit vaste verkeersposten worden begeleid, zijn in het hierboven opgenomen areaal meegeteld. De vaarwegen in beheer bij Rijkswaterstaat die met patrouillevaartuigen worden bestreken, zijn niet meegerekend.

De indicator passeertijden is opgenomen in beleidsartikel 18 Scheepvaart en havens van de Begroting hoofdstuk XII.

15.02 Beheer, onderhoud en vervanging

Motivering

Beheer en onderhoud wordt uitgevoerd om het hoofdvaarwegennet in een staat te houden, die noodzakelijk is voor het faciliteren van vlot, veilig, duurzaam en comfortabel vervoer van goederen.

Producten

In de begroting van 2012 (bijlage 4.2) is aangegeven, dat onafhankelijk onderzoek heeft bevestigd, dat de beschikbare middelen voor beheer, onderhoud en vervanging onvoldoende waren. Dat heeft in de begroting 2012 geresulteerd in een oplossing van de problematiek door een verhoging van het budget, efficiencymaatregelen en versoberingen van het onderhoudsniveau. In 2012 zijn deze versoberingen verder uitgewerkt. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar bijlage 5. Wat betreft de vervanging voert Rijkswaterstaat nader onderzoek uit, waarmee steeds concreter wordt, wanneer kunstwerken in aanmerking komen voor vervanging of renovatie en wat de precieze omvang van de problematiek is.

Voor de periode 2013–2016 zijn met Rijkswaterstaat ten behoeve van het Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud nieuwe prestatieafspraken gemaakt en zijn nieuwe indicatoren opgesteld om beter aan te sluiten op de beleidsdoelen.

Voor de volledigheid wordt ook verwezen naar artikelonderdeel 18.12 Nader toe te wijzen B&O en Vervanging, waaronder de middelen voor beheer en onderhoud en vervanging zijn bestemd, die nog niet aan netwerken kunnen worden toebedeeld.

15.02.01 Beheer en Onderhoud

Een voorwaarde voor het optimaal gebruiken van het vaarwegennet is de bedrijfszekerheid van de infrastructuur van de vaarwegen. Deze kan alleen worden gegarandeerd, indien de infrastructuur preventief wordt beheerd en onderhouden. Daarnaast vindt correctief onderhoud plaats, waarbij de beheerder geconfronteerd kan worden met onverwacht functieverlies en aan de gebruiker ongewild minder service kan worden geboden (stremmingen, beperkingen). Zowel het preventief als het correctief onderhoud valt onder Beheer en Onderhoud.

De activiteiten zijn erop gericht, om de scheepvaart (beroeps- en recreatievaart) zo goed mogelijk te faciliteren. Het betreft maatregelen om de breedte en diepte van de vaarweg te handhaven. Daarnaast betreft het maatregelen om de kunstwerken (sluizen en bruggen) en verkeersvoorzieningen te laten functioneren. Om verkeersoverlast tot een minimum te beperken, worden de werkzaamheden goed afgestemd; zowel onderling als met werkzaamheden die voortkomen uit het aanlegprogramma en/of het hoofdwatersysteem.

Kustwacht

De Kustwacht Nederland is een organisatie met eigen taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. De directeur Kustwacht maakt jaarlijks een Activiteitenplan en Begroting (APB) en legt dit voor aan de raad voor de kustwacht. De ministerraad stelt het APB vervolgens vast.

De directeur Kustwacht heeft onvoorwaardelijke zeggenschap over vier schepen, die (vrijwel) full time kustwachttaken uitvoeren. Daarnaast heeft de directeur trekkingsrechten voor een aantal dagen per jaar op schepen van de Rijksrederij en schepen, vliegtuigen en helikopters van het ministerie van Defensie.

De minister van IenM is als coördinerend minister voor Noordzee-aangelegenheden verantwoordelijk voor het proces van totstandkoming van geïntegreerd beleid en het activiteitenplan en de begroting voor de Noordzee. De overzichtconstructie Kustwacht nieuwe stijl is als bijlage aan deze begroting toegevoegd.

Overige maatregelen

De in de vorige begrotingen onder de term «servicepakketten» geoormerkte projecten (15.02.02) zijn met ingang van deze begroting ondergebracht bij Beheer en Onderhoud, omdat deze projecten naar hun aard meer overeenkomsten vertonen met reguliere beheer- en onderhoudstaken, dan dat het afzonderlijke kleine functieverbeterende maatregelen zijn.

Overdracht Brox-Nat

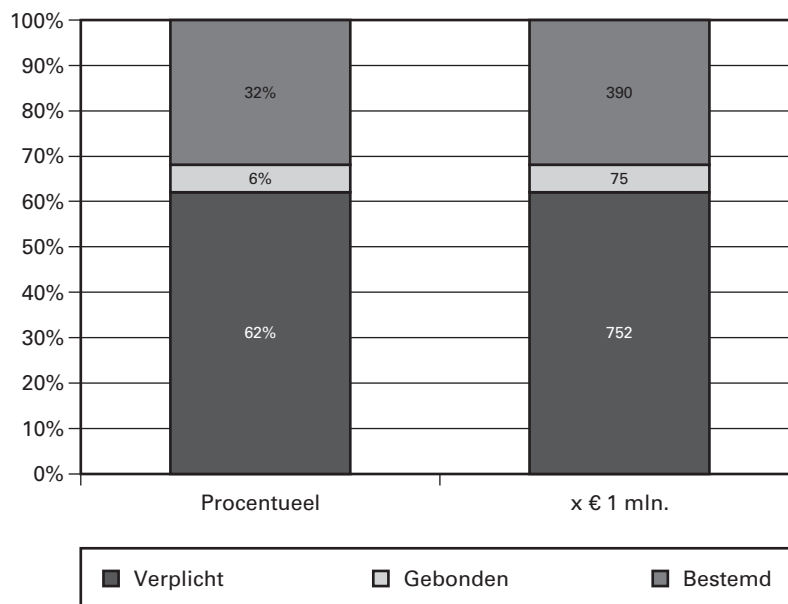
De nog over te dragen vaarwegen in het kader van Brox-nat zijn in beeld gebracht in een eindbalans, op basis waarvan de Tweede Kamer in 2002 is geïnformeerd (Kamerstukken II, 2002/2003, 28 600 XII, nr. 17). Eind 2011 zijn middelen gebruikt voor een deel van de afkoop van de zijtakken van de Fries-Groningse kanalen. Nog slechts enkele kleinschalige verplichtingen resteren, die op dit artikel worden geboekt.

Fries-Groningse kanalen

De hieraan gerelateerde uitgaven hebben betrekking op de Rijksbijdrage aan de provincies Groningen en Friesland voor het onderhoud van de Fries-Groningse kanalen. De Rijksbijdrage voor het onderhoud van de Fries-Groningse kanalen is vastgelegd in een convenant, dat gesloten is met de provincies Friesland en Groningen. De kanalen zijn eigendom van deze provincies en zij zijn tot en met 2012 primair verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud. Voor het beheer en onderhoud ontvangen beide provincies jaarlijkse rijksbijdragen in de vorm van een specifieke uitkering. Eind 2011 is een nieuw convenant gesloten, waarmee de verantwoordelijkheid voor de zogeheten zijtakken volledig bij de provincie is komen te liggen. Het beheer en eigendom van de hoofdvaarweg gaat per 1 januari 2013 of uiterlijk 1 januari 2014 over naar het Rijk. Hiervoor wordt gedurende 2012 nader onderzoek gepleegd en eind 2012 een besluit genomen.

Meetbare gegevens Beheer en onderhoud hoofdvaarwegen

In onderstaande figuur is een verdeling gegeven van de beheer- en onderhoudskosten over oevers, bodems, kunstwerken en verkeersvoorzieningen. Deze percentages zijn gebaseerd op het meerjarig gemiddeld benodigde budget: van jaar tot jaar kan het actueel uitgegeven percentage fluctueren.

HVWN

Ten aanzien van Beheer en onderhoud is er het volgende areaal:

Areaal	Eenheid	Omvang 2013	Budget x € 1 000 2013
Vaarwegen	km	7 609	180 453

Toelichting

Het areaal bestaat enerzijds uit de hoofdtransportassen (HTA), hoofdvaarwegen (HVW) en overige vaarwegen (OVW), die ten behoeve van de binnenvaart in beheer zijn bij Rijkswaterstaat en die in totaal 3 730 kilometer meten en anderzijds het aantal kilometer zeevaarweg van in totaal 3 879 kilometer.

Indicatoren Beheer en Onderhoud:

Indicator	streef-waarde 2013	uren gestremd
Technische Beschikbaarheid (gehele areaal)	99,00%	nvt
Hoofdtransportas	99,60%	nvt
Hoofdvaarweg	98,50%	nvt
Overige vaarweg	99,40%	nvt
Geplande stremmingen (gehele areaal)	0,80%	3 365
Hoofdtransportas	0,30%	236
Hoofdvaarweg	1,40%	2 709
Overige vaarweg	0,30%	420
Ongeplande stremmingen (gehele areaal)	0,20%	711
Hoofdtransportas	0,10%	80
Hoofdvaarweg	0,10%	146
Overige vaarweg	0,40%	485

Toelichting

- Bij de nieuwe prestatieafspraken is gekozen voor indicatoren, die beter aansluiten bij de beleidsdoelstellingen met betrekking tot de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van het hoofdvaarwegennet. De indicator uit de voorgaande begrotingen, namelijk de indicator «vaarbak op orde» is vervangen door de indicator «technische beschikbaarheid». Deze indicator geeft aan, in welke mate het vaarwegennet beschikbaar is voor veilig gebruik.
- De geplande en ongeplande stremmingen geven een beeld van de betrouwbaarheid en beschikbaarheid van de sluizen en bruggen op deze vaarwegen. De percentages zijn berekend door de stremmingen af te zetten tegen de totale bedientijd van deze objecten.

Voor deze drie nieuwe indicatoren zullen op basis van proefmetingen nieuwe streefwaarden worden vastgesteld. De streefwaarde voor 2013 is een eerste inschatting op basis van de gemiddelde prestaties over de jaren 2010 en 2011. Gedurende de komende jaren zullen de daadwerkelijke prestaties worden gemonitord en worden vastgesteld of een bijstelling van de prestatieafspraken nodig is.

15.02.04 Vervanging

Onder de categorie Vervanging¹ vallen uitgaven voor werkzaamheden die betrekking hebben op renovatie- en vervangingsinvesteringen. Door de veroudering van de infrastructuur en het veel intensievere gebruik dan bij ontwerp voorzien, zal geïnvesteerd moeten worden in de vervanging dan wel renovatie hiervan.

Het budget dat op dit artikelonderdeel in de huidige begrotingsperiode is opgenomen is bestemd voor het resterende deel van het Plan van Aanpak Beheer en Onderhoud (Impuls) en voor het programma NOMO achterstallig onderhoud vaarwegen (NOMO AOV).

Het Plan van Aanpak Beheer en Onderhoud (Impuls) is in 2004 gestart. Voor een aantal projecten uit de impuls Beheer en Onderhoud kent de uitvoeringsperiode een uitloop. Betreft het project Rotterdam-België/Zeeland (renovatie van onder andere de Volkeraksluizen en baggeren) en het project natte bruggen over het Amsterdam-Rijnkanaal (t/m 2016). De overige projecten zijn in 2012 afgerond. Hierover zal in de verantwoording van het Infrastructuurfonds 2012 worden verantwoord.

Het NOMO achterstallig onderhoud vaarwegen (NOMO AOV) betreft het programma, waarin onderhoudsactiviteiten zijn opgesteld voor het inlopen van het achterstallig onderhoud aan de vaarwegen. De bij de begroting van 2009 in dit programma opgenomen projecten zullen, conform de wens van Tweede Kamer en de sector, in 2016 zijn afgerond.

---

¹ De naam van het in de vorige begrotingen opgenomen hoofdproduct «Groot Variabel Onderhoud» is met ingang van deze begroting veranderd in «Vervanging». De Tweede Kamer is op 26 juni 2012 hierover nader geïnformeerd (Kamerstukken II, 2011/2012, 31 865).

Projecten		Programma	Uitvoerings- periode	Budget (indicatief in € mln)
Rotterdam-België/ Zeeland: renovatie o.a. Volkerak- sluizen en baggeren	1	IMPULS	2005–2009/ 2011/2013	89
Natte bruggen 2004–2010/2016	2	IMPULS	2004–2011/2016	110
Maas; baggeren en kunstwerken	3	IMPULS	2004–2010/2012	57
Onderhoud damwanden en vaarwegen Zeeland	4	NOMO AOV	2008–2016	62
Oevers Amsterdam- Rijnkanaal (damwanden en meerplaatsen)	5	NOMO AOV	2011–2016	118
Renovatie Havenhoofden Ijmuiden	6	NOMO AOV	2009–2015	49
Achterstallig basison- derhoud diverse regio's	7	NOMO AOV	2007–2016	128
Onderhoud oevers en bodems Brabantse kanalen	8	NOMO AOV	2009–2015	47
Onderhoud Oevers en bodems vaarwegen Zuid Holland	9	NOMO AOV	2007–2016	79
Renovatie kunstwerken Limburg en IJsselmeer- gebied	10	NOMO AOV	2007–2014	84
Onderhoud Oevers en bodems Maasroute	11	NOMO AOV	2008–2016	61
Aanpassing bodembe- scherming, sluizen en bruggen en overige kunstwerken i.v.m. hogere belasting Noord-Holland	12	NOMO AOV	2011–2016	44
Onderhoud vaargeulen NederRijn, IJssel, Twentekanalen/ Meppelerdiep en Zwarte Water	13	NOMO AOV	2009–2016	78
Renovatie stalen boogbruggen Utrecht	14	NOMO AOV	2011–2016	62

Toelichting:

1. De baggerwerkzaamheden zijn in 2009 opgeleverd. De gecombineerde renovatie van de Volkeraksluizen en de Haringvlietssluzen is 1 februari 2012 formeel opgeleverd. Diverse werkzaamheden aan de sluizen in Zeeland (onder andere Hansweert) moeten in combinatie met de Modernisering Object Bediening Zeeland (MOBZ) worden uitgevoerd. De oplevering van het totale pakket aan maatregelen staat hierdoor nu voor 2013 gepland.
2. Buiten de bruggen over het Amsterdam Rijnkanaal is dit project opgeleverd. In overleg met gemeenten is een plan opgesteld om het gehele pakket aan bruggen over het Amsterdam-Rijnkanaal gefaseerd aan te pakken. Volledige oplevering zal in 2016 plaatsvinden.
3. De renovatiewerkzaamheden die gecombineerd zijn met de kolkverlenging van Maasbracht en Born, zullen naar verwachting in 2012 worden opgeleverd. Hiermee zal het totale project zijn afgerond.
4. Een groot deel van de werkzaamheden voor dit project wordt gecombineerd met de realisatie van bediening op afstand op de grote sluizen in Zeeland tot en met 2013.
5. De renovatie van de zeer urgente oevervakken is in 2011 afgerond. In 2012 is de aanbesteding voor de renovatie van de overige oevers

- voorbereid. Naar verwachting kunnen de werkzaamheden hiervoor in 2013 starten.
6. Al in 2009 is gestart met de uitvoering van diverse kleine renovatiemaatregelen aan de havenhoofden, die jaarlijks worden uitgevoerd. In de afgelopen jaren zijn diverse inspecties en onderzoeken uitgevoerd om de lange termijn onderhoudsstrategie op te stellen. Deze wordt begin 2013 afgerond. Op basis hiervan zal een besluit genomen worden over de vervolgaanpak van de renovatie.
  7. Veel werkzaamheden uit dit project zijn uitgevoerd, behoudens enkele kleine maatregelen. Alleen nog de berging van een viertal wrakken op de Noordzee resteert en het groot onderhoud aan diverse bruggen in Oost-Nederland. Deze werkzaamheden zullen tot en met 2016 worden uitgevoerd.
  8. De werkzaamheden aan de Brabantse kanalen verlopen voorspoedig. De verwachting is, dat al in 2013 onder andere de werkzaamheden aan sluis 1 (Wilhelminakanaal) en de Marksluis worden afgerond. Mogelijk dat de totale oplevering van dit project al in 2014 kan plaatsvinden.
  9. In 2012 worden naar verwachting de werkzaamheden aan de Goereese bruggen en sluis en de constructie en aanlegvoorzieningen bij Berghaven afgerond. De voorbereiding voor de resterende maatregelen is al gestart. De uitvoering hiervan zal naar verwachting in 2013 starten.
  10. In 2012 is de renovatie van de Houtribsluizen afgerond. Hiermee zijn alle werkzaamheden in het IJsselmeergebied gereed. Op de Maasroute vindt in 2013 nog wel een aantal renovatiewerkzaamheden plaats in combinatie met het project Maasroute.
  11. De huidige verwachting is, dat alle renovatiewerkzaamheden al in 2014 zijn afgerond. De baggerwerkzaamheden verlopen voorspoedig en zijn naar verwachting in 2013 afgerond. De overige werkzaamheden worden verspreid over de uitvoeringsperiode 2013–2016 in combinatie met het prestatiecontract voor het regulier onderhoud aan de Maasroute.
  12. Migratie van de besturing- en bediensystemen van de sluisen Noordzeekanaal is gestart en wordt naar verwachting in 2014 opgeleverd. Overige werkzaamheden zullen verspreid over de periode tot en met 2016 worden uitgevoerd.
  13. Diverse kleinere baggerwerkzaamheden zijn al uitgevoerd in de periode tot en met 2010. Overige maatregelen worden voorbereid in combinatie met het project Verruiming Twentekanaal (fase 2), waarvoor eind 2012 een voorkeursbeslissing wordt verwacht.
  14. Het totale bruggenpakket is in uitvoering. Het betreft het wegwerken van achterstallig groot onderhoud en herstel van de functionaliteit zodat de Schellingwouderbrug, Amsterdamsebrug, Weesperbrug, Loenerslootsebrug, Breukelerbrug, Jutphasebrug, Overeindsebrug en Schalkwijksebrug voor de komende 30 jaar weer voldoen aan de huidige normen en richtlijnen.

15.03 Aanleg

Motivering

Onder dit programma vallen alle activiteiten die noodzakelijk zijn voor de aanleg- en planuitwerking activiteiten bij het hoofdvaarwegen netwerk.

15.03.01 Realisatie

Producten

In 2013 worden naar verwachting de volgende projecten opgeleverd:

- Verdieping vaarweg Harlingen-Kornwerderzand (Boontjes);

- Amendement ligplaatsen;
- Diverse projecten in het kader van Quick-Win regeling binnenhavens.

Naar verwachting start in 2013 de realisatie van het volgende project:

- De Zaan (Wilhelminasluis);
- Verbreding Wilhelminakanaal bij Tilburg;
- Ombouw sluis bij Zwartsluis.

De belangrijkste (budgettaire) aanpassingen betreffen de volgende projecten:

- Het taakstellend budget voor het project Maasroute-fase 2 is met € 33,9 miljoen verhoogd vanwege de overgang van het projectonderdeel Verruimen Bocht Elsloo van planuitwerkingsfase naar realisatiefase.
- Het taakstellend budget voor het project Vaarweg Lemmer-Delfzijl fase 1 is met € 31,5 miljoen verhoogd vanwege de overgang van het deelproject Brug Burgum van planuitswerkingfase naar realisatiefase.
- Het project Verbreding Maasgeul is van de planuitwerkingsfase naar de realisatiefase gegaan.
- Het project Amsterdam Rijnkanaal, verwijderen keersluis Zeeburg is eind 2011 van de planuitwerkingsfase naar de realisatiefase gegaan.
- De uitvoeringsplanning van het project De Zaan (Wilhelminasluis) is door de provincie aangepast om tijdens de uitvoering de bereikbaarheid beter te waarborgen.
- In 2012 is besloten om voor de derde tranche Quick Wins binnenhavens een bedrag van maximaal € 20 miljoen beschikbaar te stellen. Deze derde tranche zal zich richten op een beperkt aantal infrastructurele projecten voor het faciliteren van containervervoer over water. Eind 2012 is toewijzing aan de ingediende voorstellen voorzien. De uitvoering van deze projecten is voorzien in de periode tussen 2013 en eind 2015.
- Zuid-Willemsvaart, Maas-Veghel: Het taakstellende projectbudget is met € 4 miljoen opgehoogd door budgetoverheveling vanuit Rww2 Rondweg Den-Bosch (hoofdwegennet-realisatie) voor de uitvoering van werkzaamheden aan de aansluiting A2.

Voor nadere toelichtingen op projectniveau, wordt verwezen naar het MIRT-projectenboek (www.mirtprojectenboek.nl).

Projectoverzicht behorende bij 15.03.01: Realisatie

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln.							Oplevering		
	huidig	vorig	t/m 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	later	huidig	vorig	
Projecten Nationaal													
Dynamisch verkeersmanagement	87	87	7	29	31	20						2014	2013
Quick Wins Binnenhavens	97	103	52	23	10	8	3	1				eind 2012	2011/2013
Projecten Noordwest-Nederland													
Amsterdam – Rijnkanaal, verwijderen keersluis Zeeburg	14		1	2	4	5	2					2015	
De Zaan (Wilhelminasluis) Verbeteren vaargeul IJsselmeer Amsterdam-Lemmer	13	13	10			3						2015	2014
Walradar Noordzeekanaal	26	26	15	8	3							na 2011	na 2011
Projecten Utrecht													
Lekkanaal, verbreding kanaalzijde en uitbreiding ligplaatsen	16	17	8					2	2	2	2	na 2013	na 2013
Projecten Zuidvleugel													
Verbreding Maasgeul	2			2								2012	
Projecten Brabant													
Wilhelminakanaal Tilburg Zuid-Willemsvaart; Maas-Veghel Zuid-Willemsvaart; renovatie middendeel klasse II	76	74		2	15	32	27					2016	2016
Zuid-Willemsvaart; vervanging sluizen 4, 5 en 6	421	417	91	91	95	60	25	35	24			2015	2015
	52	55	50	2								2008	2008
	70	78	53	1		16						2011	2011
Projecten Limburg													
Bouw 4e sluiscolk Ternaaien	9	9	9									2015	
Maasroute, modernisering fase 2	636	601	227	104	70	65	55	50	40	25		in 2018	
Projecten Oost Nederland													
Vaarweg Meppel-Ramspol (keersluis Zwartsluis)	51	51	1	3	12	19	14	1	1			2015	2015
Projecten Noord-Nederland													
Vaarweg Lemmer – Delfzijl fase 1; verbetering tot klasse Va	279	247	151	11	26	27	33		14	17		2015	2014
Verruiming vaarweg Eemshaven – Noordzee	4	4	4									–	–
Overige projecten													
Amendement ligplaatsen Duurzame havens	6			6								divers	
Kleine projecten	5	5	1	2	1	1						2014	2012
Ligplaatsvoorzieningen	92	92	92									nvt	nvt
Walradarsystemen	3	4	3									2007	2007
Afronding	29	36	13	1	1	8	3	3				divers	divers
				–3	–2		1				1		
Totaal uitvoeringsprogramma	2 001		800	284	267	264	165	92	81	45			
Realisatieuitgaven op IF 15.03.01 mbt planuitwerkingsprojecten				4									
Begroting (IF 15.03.01)				288	267	264	165	92	81	45			

- 1) Het project is weliswaar toegevoegd aan de realisatie, maar zit nog in de planuitwerkingsfase omdat het TB door de Raad van State is vernietigd.
- 2) Betreft een aantal kleinere maatregelen, deels nog in voorbereiding.
- 3) Alle 9 projecten zijn in 2011 gestart. De looptijd van de projecten is verschillend, het eerste project wordt in 2012 afgerond. Begin 2014 moet het laatste project zijn afgerond.

15.03.02 Verkenningen en planuitwerkingen

Verkenningen

Voor het project Grote zeesluis in het kanaal Gent-Terneuzen is begin 2012 een voorkeursbeslissing genomen en daarmee is het project over gegaan naar de planuitwerkingsfase.

Voor de verkenning Volkeraksluizen wordt eind 2012 een voorkeursbeslissing verwacht.

Planuitwerkingsprogramma

De belangrijkste (budgettaire) aanpassingen betreft de volgende projecten:

- Van het project Maasroute, modernisering fase 2 (verbreding Juliana-kanaal) is het project onderdeel Verruimen Bocht Elsloo (€ 33,9 miljoen) van planuitwerkingsfase naar realisatiefase gegaan.
- Het project Verbreding Maasgeul is van de planuitwerkingsfase naar de realisatiefase gegaan.

Over de voortgang van het planuitwerkingsprogramma is het volgende te melden:

- Voor het project Lekkanaal/3e kolk Beatrixsluis is begin 2012 een voorkeursbeslissing genomen en een bestuursovereenkomst gesloten. De planuitwerking is gestart en eind 2013 wordt een tracébesluit verwacht;
- Het project Amsterdam-Rijnkanaal, verwijderen keersluis Zeeburg is eind 2011 naar de realisatiefase gegaan;
- Naar verwachting zal het project Verdieping vaarweg Harlingen-Kornwerderzand (Boontjes) eind 2012 naar de realisatiefase gaan;
- In 2012 is een voorkeursbeslissing voor de Zeetoeegang IJmond genomen. Op basis van verbeterde inzichten in de doorlooptijden van het provinciaal inpassingsplan en de voorbereiding van de DBFM-contractering is de planning geactualiseerd. De projectbeslissing wordt verwacht in 2013 en openstelling in 2019;
- Door aanvulling op de Milieueffectrapportage wordt de besluitvorming voor Lichteren Buitenhaven IJmuiden vertraagd. Eind 2013/begin 2014 wordt een projectbeslissing verwacht;
- Medio 2012 heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de regio over mogelijke versnelling van het project Vaarweg IJsselmeer-Meppel. Voorfinanciering door de regio is niet aan de orde, waardoor de planning gehandhaafd blijft;
- Voor het project Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen IJssel wordt in 2013 een projectbeslissing verwacht, afhankelijk van de lokale inpassingsproblematiek;
- In 2012 is besloten om voor het project onderdeel overnachtingshaven Lobith, onderdeel van het project Toekomstvisie Waal, de planuitwerking deels over te dragen aan de provincie Gelderland, die in combinatie daarmee een provinciaal inpassingsplan zal opstellen. Ook is een besluit genomen tot een pilot Langsdammen, gericht op meer inzicht

- op het beïnvloeden van sedimentatie en bodemdaling op de Waal. Dit deelproject wordt opgepakt binnen het programma Ruimte voor de Rivier. Hiervoor is € 14 miljoen overgeboekt;
- Begin 2012 is een voorkeursbeslissing voor het project Capaciteitsuitbreiding sluis Eefde genomen. De voorkeursbeslissing voor het project Verruiming Twentekanal (fase 2) wordt eind 2012 verwacht. Voor sluis Eefde volgt naar verwachting in 2013 een projectbeslissing;
  - Het deelproject Brug Burgum uit het project Vaarweg Lemmer-Delfzijl fase 2 is medio 2012 naar de realisatiefase gegaan en toegevoegd aan het project Vaarweg Lemmer-Delfzijl fase 1.

Projectoverzicht behorende bij 15.03.02 Verkenningen en planuitwerkingen

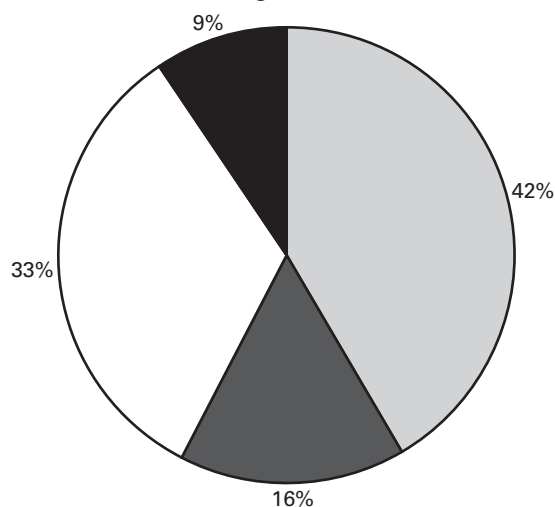
Bedrag x € 1 mln.	Budget	Raming kosten		Plan-ning						
		min.	max.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018–2028
Projectomschrijving	taakstel-lend									
Verplicht										
Realisatieuitgaven op IF 15.03.01 mbt planuitwerkingsprojecten	- 4									
Projecten Noordwest-Nederland										
Zeetoeegang IJmond	574			pn	pb					ug
Projecten Utrecht										
Lekkanaal/3e kolk Beatrixsluis	213				tb		uo			ug
Projecten Zuidwestelijke Delta										
Grote zeesluis in het kanaal Gent-Terneuzen	168									ug
Max. bijdrage aan Vlaanderen kanaalaanpassingen t.b.v. Zeesluis	150									
Projecten Limburg										
Maasroute, modernisering fase 2, verbreding Julianakanaal	31			uo					ug	
Projecten Noord-Nederland										
Vaarweg Lemmer-Delfzijl fase 2	99									ug
Verdieping vaarweg Harlingen-Kornwerderzand (Boontjes)	5			pb/uo	ug					
Verruiming vaarweg Eemshaven-Noordzee	42					tb			ug	
Gebonden										
Projecten Noordwest-Nederland										
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Amsterdam-Lemmer	6									ug
Lichter en buitenhaven IJmuiden	63					pb / uo			ug	
Vaarweg IJsselmeer-Meppel	35			pn					ug	ug
Projecten Zuidvleugel										
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Beneden-Lek	3				uo			ug		
Capaciteitsuitbreiding overnachtingplaatsen Merwedde	28				pn/pb	uo			ug	
Verkeerssituatie splitsing Hollandsch Diep-Dordtsche Kil	9									ug
Projecten Oost-Nederland										
Bovenloop IJssel (IJsselkop tot Zutphen)	36									ug
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen IJssel	27				pb		uo	ug		
Toekomstvisie Waal	128									ug
Verruiming Twentekanal fase 2 en cap. uitbreiding sluis Eefde	95			pn	pb/uo				ug	
Overige projecten										
Bijdrage aan agentschap tbv planuitwerkingen	75									

Bedrag x € 1 mln.	Budget	Raming kosten		Plan-ning							
		taakstel- lend	min.	max.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018- 2028
Bestemd	596										
Projecten in voorbereiding											
Projecten Zuidwestelijke Delta											
– Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Rijn- Scheldeverbinding											ug
– Capaciteit Volkeraksluizen											ug
– Kreekraksluizen											
Projecten Brabant											
– BERZOB, verbetering tot beperkt klasse IV											
Projecten Oost-Nederland											
– Verkenning IJssel fase 2											
– Gesignaleerde risico's											
Projecten Noord-Nederland											
– Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Lemmer-Delfzijl											
Overige projecten											
– Beheer, Onderhoud en Vervanging nieuwe aanleg (LCC)											
Totaal programma planuitwer- king en verkenning	2 381										
Nog niet met maatregelen belegde Taakstelling aanleg uhv BA	– 112										
begroting 15.03.02	2 269										
Nog niet met maatregelen belegde Taakstelling BenO uhv BA	– 56										
legenda											
pb projectbesluit											
uo uitvoeringsopdracht (beschikking)											
ug uitvoering gereed											
uhv BA uit hoofde van Begro- tingsakkoord											

15.04 Geïntegreerde contractvormen

Verk./Planuitw. Vaarwegen (Periode 2012–2028)

Motivering

Bij infrastructuurprojecten waar sprake is van PPS, bestaat de betaling uit een geïntegreerd bedrag voor aanleg, onderhoud en financiering gedurende een langdurige periode. De meest toegepaste vorm is DBFM, waarbij de overheid pas na oplevering betaalt voor een dienst (beschikbaarheid) in plaats van mijlpalen voor een product tijdens de bouwfase. Deze contractvorm garandeert een efficiënte en effectieve beschikbaarheid van de noodzakelijke capaciteit om, rekening houdend met de aspecten van veiligheid en leefomgeving, een betrouwbaar netwerk te realiseren. In bijlage 3 van de nota Prioritering Investeringen Mobiliteit en Water is een lijst van in totaal 32 potentiële DBFM-projecten opgenomen. In de Voortgangsrapportage DBFM(O) wordt hierover periodiek gerapporteerd.

Op dit moment zijn nog geen geïntegreerde projecten op het hoofdvaarwegennet afgerond, zodat nog geen uitgaven hoeven te worden verantwoord. De aanbesteding van het project Sluis Limmel zal begin 2013 gaan starten en daaropvolgend de komende één à twee jaar de projecten: Sluis bij Eefde, 3e Kolk Beatrixsluis en de Zeetoegang IJmond. Voor 2013 wordt niet voorzien, dat de DBFM-contracten al worden afgesloten en dus ook nog niet tot betalingen leiden. Daarnaast is een drietal potentiële PPS projecten geïdentificeerd waar PPC-meerwaardetoetsen voor zijn gepland, te weten: Lichtenen Buitenhaven IJmuiden, Toekomstvisie Waal (overnachtingshaven Lobith) en Capaciteit Volkeraksluizen.

15.06 Apparaatskosten Rijkswaterstaat

Motivering

Op dit artikelonderdeel worden de aan het netwerk te relateren apparaatskosten van Rijkswaterstaat en de overige netwerkgebonden kosten geraamd. Dit artikelonderdeel is in de Voorjaarsnota 2011 ingesteld als gevolg van de herstructurering van de bekostiging van Rijkswaterstaat per 1 januari 2011. De Tweede Kamer is op 10 januari 2011 en 3 maart 2011

over de herstructurering van de bekostiging nader geïnformeerd (Kamerstukken II, 30 119, nrs. 4 en 5).

Rijksrederij

De Rijksbrede Civiele Rijksrederij is een organisatie die nautische diensten levert aan andere overheden zoals EL&I, Financiën (Douane), IenM en de Kustwacht. De Rijksrederij valt onder de verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat. De kerntaken van de Rijksrederij zijn:

- Het ter beschikking stellen van vaartuigen voor een bepaalde tijdsduur (al dan niet met nautische bemanning) met een door de opdrachtgever gespecificeerd dienstverleningsniveau;
- Het leveren van kennisintensief advies aan overheidsinstellingen bij beheer, ontwerp en aanbesteding van vaartuigen;
- Het leveren van kennisintensief advies op het gebied van eisen aan bemanningen, veiligheidsmanagement en scheepsuitrustingen.

Artikel 16 Megaprojecten niet-Verkeer en Vervoer

Omschrijving van de samenhang in het beleid

In deze begroting is een onderscheid gemaakt tussen de Megaprojecten Verkeer en Vervoer en niet-Verkeer en Vervoer. Onder het artikel Megaprojecten niet-Verkeer en Vervoer valt PMR.

Het projectartikel is gerelateerd aan het beleidsartikel 18 Scheepvaart en havens.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art. 16 Megaprojecten niet-Verkeer en Vervoer (x € 1 000)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	365 431	1 011 316					
Uitgaven	643 633	793 862	0	0	0	0	0
<i>16.01 Project Mainportontwikkeling R'dam</i>	<i>445 834</i>	<i>443 836</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
16.01.01 Planuitwerking PMR	0						
16.01.02 Realisatieprogramma PMR	445 834	443 836					
<i>16.02 Ruimte voor de Rivier</i>	<i>155 762</i>	<i>155 014</i>					
<i>16.03 Maaswerken</i>	<i>27 220</i>	<i>52 427</i>					
<i>16.04 Netwerkgebonden kosten Mega niet VenV</i>	<i>14 817</i>	<i>18 388</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
16.04.01 Apparaatskosten RWS	14 817	18 388					
16.04.02 Overige netwerkgebonden kosten	0						
<i>16.05 Hoogwaterbeschermingsprogramma 2</i>	<i>0</i>	<i>124 197</i>					
Ontvangsten	1 064	143 043					

16.01 Project Mainportontwikkeling Rotterdam

Motivatie

Met de brief van lenM van 26 juni 2012 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 2011/2012, 31 865, nr. 42) is de Tweede Kamer geïnformeerd over een nieuwe begrotingsstructuur voor de begrotingen van lenM.

De verschuiving van het structurele budget ten behoeve van het PMR naar artikel 17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer is hier een onderdeel van.

16.02 Ruimte voor de Rivier

16.03 Maaswerken

16.04 Netwerkgebonden kosten Mega niet Verkeer en Vervoer

16.05 Tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWPB-2)

Motivatie

Uitgaande van de Deltawet zijn de artikelen 11 Hoofdwatersystemen en 16 (alle Megaprojecten niet Verkeer en Vervoer, met uitzondering van het PMR) van het Infrastructuurfonds, geconverteerd naar het Deltafonds en de Begroting hoofdstuk XII.

In bijlage 5a bij de begroting van het Deltafonds is een conversietabel opgenomen met de doorgevoerde omzettingen. Maatregelen op het gebied van waterkwaliteit, die niet verbonden zijn aan waterkwantiteit en waterveiligheid, zijn als gevolg van de bij de behandeling van het wetsvoorstel Deltawet aangenomen amendement Lucas (Kamerstukken II, 2011/2011, 32 304, nr. 29) niet in het Deltafonds opgenomen en worden verantwoord op de Begroting hoofdstuk XII.

Artikel 17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer

Omschrijving van de samenhang in het beleid

In deze begroting is een onderscheid gemaakt tussen de Megaprojecten Verkeer en Vervoer en niet-Verkeer en Vervoer. Onder artikel 17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer vallen:

- Westerscheldetunnel;
- Betuweroute;
- Hogesnelheidslijn-Zuid;
- Anders betalen voor mobiliteit;
- Zuiderzeelijn.

Het projectartikel is gerelateerd aan de beleidsartikelen 16 Spoor en 18 Scheepvaart en havens.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art. 17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer (x € 1 000)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	61 057	0	35 060	21 222	2 788	1 704	695
Uitgaven	72 348	43 362	54 157	23 407	11 139	3 953	3 019
Waarvan juridisch verplicht:			100%				
<i>17.01 Westerscheldetunnel</i>	<i>53</i>	<i>5 094</i>					
<i>17.02 Betuweroute</i>	<i>4 105</i>	<i>13 645</i>	<i>4 699</i>	<i>6 000</i>	<i>6 000</i>		
<i>17.03 Hoge snelheidslijn</i>	<i>67 313</i>	<i>24 623</i>					
<i>17.03.01 Realisatie HSL – Zuid</i>	<i>67 313</i>	<i>24 623</i>					
<i>17.04 Anders betalen voor mobiliteit</i>	<i>877</i>						
<i>17.06 Project Mainportontwikkeling R'dam</i>			<i>49 458</i>	<i>17 407</i>	<i>5 139</i>	<i>3 953</i>	<i>3 019</i>
17.09 Ontvangsten	4 090		3 000				

Onderstaand zijn de beschikbare budgetten tot en met 2028 per jaar gepresenteerd op artikelonderdeelniveau. De mutaties zijn in de verdiepingsbijlage bij de begroting op hetzelfde detailniveau tot en met 2028 toegelicht.

Bedragen x € 1 000										
			2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
17	Megaprojecten	uitgaven	54 157	23 407	11 139	3 953	3 019	2 573	1 936	1 846
17.02	Betuweroute		4 699	6 000	6 000					
17.06	PMR		49 458	17 407	5 139	3 953	3 019	2 573	1 936	1 846
17.09	Ontvangsten		3 000							
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)		51 157	23 407	11 139	3 953	3 019	2 573	1 936	1 846

(vervolg) Bedragen x € 1 000

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
17	Megaprojecten	uitgaven	11 518	0	0	0	0	0	0	0
17.02	Betuweroute									
17.06	PMR		11 518							
17.09	Ontvangsten									
	Bijdrage van									
	hfdst XII (art 26)		11 518							

17.02 Betuweroute

Motivering

De Betuweroute is een 160 kilometer lange, tweesporige spoorlijn die exclusief bestemd is voor het goederenvervoer. De spoorlijn is aangelegd tussen de Rotterdamse haven en de Duitse grens bij Zevenaar-Emmerich en is in gebruik sinds juni 2007. De status van groot project is formeel beëindigd op 28 april 2011.

Producten

De Betuweroute kan ruwweg opgedeeld worden in twee delen namelijk het nieuw aangelegde A15-tracé en de bestaande Havenspoorlijn. Het A15-tracé is per 16 juni 2007 officieel in gebruik genomen. Hier zijn ERTMS en 25 kV in bedrijf. Op de Havenspoorlijn zijn ERTMS en 25 kV in bedrijf sinds 13 december 2009. Hiermee is de Betuweroute als groot bouwproject klaar. De restpunten worden sinds 2010 afgehandeld in het Project Nazorg Betuweroute waarin onder meer de gevelisolatie te Rozenburg, grondtransacties en een bodemsaneringsproject worden afgerond. Geschatte einddatum is 2017. Het Project Nazorg is geraamd in het Beheerplan (artikelonderdeel 13.02 Spoorwegen, Aanleg Spoor) voor een bedrag ad € 59,2 miljoen. De dekking daarvan komt grotendeels uit het budget voor de aanleg van de Betuweroute.

De eindstand komt gecorrigeerd voor mee- en tegenvallers op € 4 683 miljoen. Van de EU worden voor het project Betuweroute bijdragen (onder andere TEN-gelden) ontvangen. Deze bijdragen worden jaarlijks aangevraagd bij de EU en in fasen uitgekeerd. In de totale financiering van het project wordt thans uitgegaan van een bedrag van € 172,5 miljoen. Tot en met 2007 is door de EU € 168 miljoen betaald.

De op dit productartikel opgenomen bedragen zijn voor het totale project als volgt opgebouwd:

- reguliere SVV middelen;
- bijdrage uit het voormalige Fonds Economische Structuurversterking (FES);
- bijdrage private financiering voorgefinancierd uit FES;
- bijdrage van de EU;
- bijdrage Gelderland;
- bijdrage voorheen VROM voor geluidmaatregelen Calandbrug;
- bijdrage ProRail.

Een evaluatie in het kader van de status Groot Project is ingediend.

Meetbare gegevens

Projectoverzicht 17.02 Betuweroute												
Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln.						Oplevering		
	huidig	vorig	t/m 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018-2028	huidig	vorig
Betuweroute											2007	2007
Reguliere SVV-middelen	932	719	901	14	5	6	6					
FES-middelen	2 826	2 826	2 826									
Privaat	843	843	843									
Financiering ProRail	97	97	97									
Bijdrage Gelderland	8	8	8									
Bijdrage VROM	14	14	14									
EU-ontvangsten	175	175	175									
Totaal	4 895		4 864	14	5	6	6					
Begroting (IF 17.02.01)				14	5	6	6					

17.03 Hogesnelheidslijn-Zuid

Motivatatie

Met het vaststellen van de Planologische Kernbeslissing (PKB) HSL-Zuid is besloten tot aansluiting van Nederland op het Europese net van hogesnelheidslijnen. De HSL-Zuid bewerkstelligt een milieuvriendelijke verbinding tussen de Europese mainports en vormt daarmee een belangrijke schakel in het internationale en nationale lange afstandsverkeer.

Producten

Hogesnelheidslijn-Zuid

Op 29 april 1997 is de PKB HSL-Zuid (Kamerstukken II, 1996/1997, 22 026, nr. 70) door het kabinet goedgekeurd en op 15 april 1998 is het Tracébesluit (Kamerstukken II, 1997/1998, 25 981, nr. 2) genomen door de voormalige ministers van voorheen VenW en voorheen VROM. In 1999, 2000 en 2001 zijn belangrijkste civiele en spoortechnische contracten en de concessieovereenkomst voor het vervoer gegund. De bouwwerkzaamheden aan het tracé zijn inmiddels gereed.

Op 7 september 2009 is het personenvervoer gestart op het traject Amsterdam-Schiphol-Rotterdam met tijdelijk materieel (maximaal 160 km/uur) met een uurdienst op werkdagen. Op 13 december 2009 is het 300 km/uur vervoer Amsterdam-Parijs met de Thalystreinen gestart. Per april 2011 is ook Breda aangesloten op de HSL.

De volgende activiteiten resteren nog tot het einde van het project:

- afwikkelen restpunten bouwfase;
- afwikkeling van ingediende claims bij het HSL-Schadevergoedingsschap;
- treffen van maatregelen ter voorkoming van problemen met elektromagnetische compatibiliteit (EMC);
- faciliteren testen, trein-/baanintegratie en proefbedrijf HSA voor het AnsaldoBreda materieel V250;
- verder inregelen van het vervoerssysteem;
- onderzoeken uitvoeren en maatregelen treffen ten aanzien van het beperken van geluidsproductie HSL-Zuid.

De verwachting is dat deze werkzaamheden (met uitzondering van het HSL-Schadevergoedingsschap) in 2013 zullen zijn afgerond. Dit is afhankelijk van de aflevering van het AnsaldoBreda-materieel en de ingroei van het vervoer.

Voor de ontwikkeling van de HSL-stations zijn aparte lokale vormen van PPS opgezet. Dit is nader uitgewerkt in de Nieuwe Sleutelprojecten. In de reguliere voortgangsrapportages worden de belangrijkste risico's nader toegelicht. Ook wordt daar aangegeven met welke maatregelen de risico's zo veel als mogelijk worden beheerst.

Hogesnelheidslijn-Zuid: spoorwegen

Dit product betreft de realisatie van de aansluiting van station Breda CS via bestaand spoor op het hogesnelheidsspoor. De gelijktijdige realisatie van deze aansluiting is door de lenM toegezegd aan de gemeente Breda. De aansluiting is inmiddels gerealiseerd.

Hogesnelheidslijn-Zuid: hoofdwegen

Bij de verbreding en verlegging van de A16 (Moerdijk-Galder) en de A4 (Burgerveen-Leiden) bestonden grote raakvlakken met de planning en bouw van de HSL-Zuid. Daarom is de verbreding en verlegging van de A16 en het deel van de A4 waar deze parallel loopt met de HSL-Zuid, eveneens uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de projectorganisatie HSL-Zuid.

Financiering:

De in dit productartikel opgenomen bedragen zijn als volgt opgebouwd:

- reguliere SVV-middelen;
- een bijdrage uit het voormalige FES;
- de bijdrage uit private financiering;
- de bijdragen van de EU;
- ontvangsten van derden.

De ontvangsten van de HSA worden verantwoord op artikel 13 Spoorwegen van deze begroting.

Meetbare gegevens

Vanaf begin 2002 wordt de risicoanalyse per kwartaal geactualiseerd. In de reguliere voortgangsrapportages worden de belangrijkste risico's nader toegelicht. Ook wordt daar aangegeven met welke maatregelen de risico's zo veel als mogelijk worden beheerst. De aanleg van de HSL-Zuid is inmiddels afgerond.

Projectoverzicht 17.02 HSL

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln.						Oplevering		
	huidig	vorig	t/m 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018–2028	huidig	vorig
HSL-Zuid (IF 17.03.01)	5 973	6 074	5 895	25							2008/2009 2008/2009	
– Reguliere SVV middelen (incl. FES BOR)	2 505	2 505	2 452									
– FES regulier	1 710	1 710	1 710									
– Privaat	940	940	940									
– EU-ontvangsten	193	193	193									
– Ontvangsten derden	108	106	106	2								
– Risicoreservering	517	519	494	23								
HSL-Zuid spoorwegen (17.03.02)	113	115	113									
HSL-Zuid hoofdwegen (17.03.03)	1 018	1 012	1 018									
Totaal (excl. reeks Infraprovider)	7 104		7 026	25	0	0	0	0	0	0		
Begroting (IF 17.03)				25	0	0	0	0	0	0		

17.06 Project Mainportontwikkeling Rotterdam

Motivering

Het PMR heeft een tweeledige doelstelling:

- het versterken van de positie van de mainport Rotterdam en
- het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in Raymond.

In drie deelprojecten wordt deze dubbele doelstelling verwezenlijkt. Dat zijn <<Bestaand Rotterdams Gebied (BRG)>> (uitgevoerd door de gemeente Rotterdam), <<750 hectare natuur- en recreatiegebied>> (uitgevoerd door de provincie Zuid-Holland) en <<Landaanwinning>> (uitgevoerd door Havenbedrijf Rotterdam NV (HbR)). In samenhang met de Landaanwinning dient voldoende natuurcompensatie te worden gerealiseerd.

lenM beschouwt PMR als een bijdrageproject, waarbij de verantwoordelijkheid en risico's voor de uitvoering bij andere partijen zijn neergelegd. Uitzondering vormt de natuurcompensatie waarvan Rijkswaterstaat is belast met de uitvoering. EL&I is het aan te spreken ministerie voor de 750 hectare en lenM is het ministerie voor de landaanwinning en het BRG.

lenM is in het kader van de Procedureregeling Grote Projecten (Kamerstukken II, 2006/2007, 30 351, nr. 3) aangewezen als coördinerend projectministerie. Als zodanig is de minister van lenM verantwoordelijk voor de overall-projectbeheersing. De projectbeheersing is zodanig ingericht dat zij adequaat kan rapporteren over de processen die leiden tot de realisatie van de deelprojecten en sturing kan geven aan de uitvoering van het deelproject Natuurcompensatie dat rechtstreeks onder haar verantwoordelijkheid valt.

Producten

In 2006 heeft het Parlement de herstelde PKB PMR vastgesteld en ingestemd met het Bestuursakkoord (juni 2004) en de Uitwerkingsovereenkomsten van de afzonderlijke deelprojecten (september 2005). De PKB PMR (deel 4: de definitieve tekst na parlementaire instemming) is uitgebracht (Staatscourant nr. 247, 2006).

De deelprojecten landaanwinning, natuurcompensatie en BRG zijn in uitvoering. Voor het deelproject 750 hectare lopen de bestemmingsplan-procedures.

De volgende producten worden onderscheiden:

- Uitvoeringsorganisatie: betreft de kosten die samenhangen met de coördinatie van het project en de projectbeheersing.
- 750 hectare Natuur- en recreatiegebied: betreft de vaste bijdrage van het Rijk voor de omvorming van agrarisch gebied naar natuurgebied met recreatief medegebruik en tot openluchtrecreatiegebied met natuurwaarden. De deelbijdrage van lenM is in 2006 volledig betaald aan de Stichting Nationaal Groenfonds.
- Groene Verbinding: betreft de kosten voor een verbinding tussen Midden-IJsselmonde en het stedelijk gebied van Rotterdam-Zuid. Dit is een gemaximeerde lenM-bijdrage.
- BRG: dit bevat een serie projecten om het bestaande havengebied beter te benutten en de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren. Dit budget is bij eerste suppletore wet 2007 (Wet van 14 september 2007, Stb. 359) overgeboekt naar voorheen VROM als eerstverantwoordelijk ministerie.
- Natuurcompensatie: betreft de instelling van een Bodembeschermingsgebied, de aanleg van de Duincompensatie Delfland en het Monitorings- en Evaluatieprogramma. Voorts wordt uit dit budget de Stimuleringsregelingen recreatie & toerisme en visserij en de eventuele planschade/ nadeelcompensatie gefinancierd.
- Landaanwinning: betreft de vaste bijdrage van de Rijksoverheid in de kosten van de aanleg van de buitencontour.
- BTW: betreft de niet-compensabele BTW over de buitencontour naar rato van de overheidsbijdrage en over de kosten van de Natuurcompensatie.
- Onvoorzien: dient ter dekking van die projectposten, waarvoor bij de bepaling van het budget nog onvoldoende mogelijkheden waren om een 100 procentraming op te stellen (bijvoorbeeld in het geval dat de ramingen nog niet voldoende hard kunnen worden gemaakt). Daarnaast kan een beroep worden gedaan op de post Onvoorzien, indien sprake is van een volledig nieuwe situatie (zgn. Onvoorzien onvoorzien). De post onvoorzien heeft betrekking op alle risico's waarvoor het Rijk verantwoordelijk is (met name natuurcompensatie).

Meetbare gegevens

Project Mainportontwikkeling Rotterdam

- 2009 Procedures met betrekking tot landaanwinning en natuurcompensatie afgerond;
- 2010 Uitvoering Duincompensatie Delfland gereed;
- 2011 Eerste terreinuitgifte Maasvlakte II;
- 2011 Afronding procedure bestemmingsplanprocedures 750 hectare;
- 2012 Bestemmingsplannen 750 hectare onherroepelijk;
- 2013 Landaanwinning eerste fase gereed; eerste overslag;
- 2021 Deelprojecten 750 hectare natuur- en recreatieterrein en BRG afgerond;
- Voor 2 040 Terreinen Tweede Maasvlakte volledig uitgegeven.

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln.							Oplevering	
	huidig	vorig	t/m 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018– 2028	huidig	vorig
Project Mainportontwikkeling Rotterdam												
Uitvoeringsorganisatie ¹	24	25	17	1	1	1	1	1	1	1		pm
750 ha	30	30	30								pm	2021
Groene verbinding	31	31	31								2011	2011
Bestaand Rotterdams Gebied (BRG)											2021	2021
Landaanwinning												
Voorfinanciering FES monitoringsprogramma	2	2	2								2007	2007
Voorfinanciering FES natuurcompensatie	113	113	71	6	5	5	4	3	2	17	pm	pm
Landaanwinning	742	735	379	363							2013	2013
BTW Buitencontour	138	137	69	69							2013	2013
Onvoorzien	70	69	1	13	44	12					pm	pm
Totaal	1 150		600	452	50	18	5	4	3	18		
Begroting (IF 17.06)				452	50	18	5	4	3	18		

¹ Als gevolg van een uitspraak van de Raad van State van 26 januari 2005 inzake de PKB+ heeft in 2005 en 2006 een hersteltraject gelopen. De kosten hiervan zijn opgenomen onder de uitvoeringsorganisatie.

Artikel 18 Overige uitgaven

Omschrijving van de samenhang in het beleid

Dit artikel bevat een aantal uiteenlopende onderwerpen.

De doelstellingen van het Intermodaal Vervoer zijn opgenomen in artikel 18 Scheepvaart en havens van de Begroting hoofdstuk XII.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art. 18 Overige uitgaven (x € 1 000)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	299 446	289 121	270 419	252 502	244 530	237 044	253 485
Uitgaven	406 395	309 475	273 614	254 501	247 529	237 043	253 484
Waarvan juridisch verplicht:			100%				
<i>18.01 Saldo van de afgesloten rekeningen</i>	0						
<i>18.02 Bodemsanering</i>							
<i>18.03 Intermodaal vervoer</i>	122	5 599	3 196	2 000	3 000		
<i>18.04 Gebiedsgerichte aanpak (UPR)</i>	826	5 536					
<i>18.05 Railinfrabeheer</i>	120 527	1					
<i>18.06 Externe veiligheid</i>	6	13 504					
<i>18.07 Mobiliteitsonafhankelijke kennis en expertise</i>	0	222	42	42	42	42	42
<i>18.07.01 Nationale basisinform.voorz. en ov. uitgaven.</i>	0	84	42	42	42	42	42
<i>18.07.02 Subsidies algemeen</i>	0	138					
<i>18.08 Netwerkoverstijgende kosten</i>	284 914	284 613	270 376	252 459	244 487	237 001	238 024
<i>18.08.01 Apparaatskosten RWS</i>	222 124	225 586	216 693	204 409	198 460	190 075	190 672
<i>18.08.02 Overige netwerkoverstijgende kosten</i>	62 790	59 027	53 683	48 050	46 027	46 926	47 352
<i>18.11 Investeringsruimte</i>							15 418
<i>18.11.01 Programmaruimte</i>							15 418
<i>18.11.02 Beleidsruimte</i>							
<i>18.12 Nader toe te wijzen BenO en Vervanging</i>							
<i>18.12.01 Beheer en onderhoud</i>							
<i>18.12.02 Vervanging</i>							
<i>18.13 Tol gefinancierde uitgaven</i>							
18.09 Ontvangsten	120 527	0	0	0	0	0	0
<i>18.09.01 Ontvangsten</i>	120 527						
<i>18.09.02 Tolopgave</i>							
18.10 Ontvangsten	354 762	103 183					
Voordelig saldo	354 762	103 183					

Onderstaand zijn de beschikbare budgetten tot en met 2028 per jaar gepresenteerd op artikelonderdeelniveau. De mutaties zijn in de verdiepingsbijlage bij de begroting op hetzelfde detailniveau tot en met 2028 toegelicht.

Bedragen x € 1 000

			2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
18	Overige uitgaven	uitgaven	273 614	254 501	247 529	237 043	253 484	270 773	400 788	423 708
18.01	Saldo afgesloten rekeningen									
18.03	Intermodaal vervoer		3 196	2 000	3 000					
18.07	Mobiliteitsonafh. Kennis en expertise		42	42	42	42	42	42	42	42
18.08	Netwerkoverstijgende kosten		270 376	252 459	244 487	237 001	238 024	237 355	232 502	232 380
18.11	Investeringsruimte						15 418	33 376	150 161	173 203
18.12	Reservering beheer, onderhoud en vervanging									
18.13	Tol gefinancierde uitgaven								18 083	18 083
18.11	Tolopgave	Ontvangsten							18 083	18 083
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)		273 614	254 501	247 529	237 043	253 484	270 773	382 705	405 625

(vervolg) Bedragen x € 1 000

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
18	Overige uitgaven	uitgaven	902 808	1 337 055	1 610 467	1 856 500	2 367 596	2 353 814	2 400 569	2 661 805
18.01	Saldo afgesloten rekeningen									
18.03	Intermodaal vervoer									
18.07	Mobiliteitsonafh. Kennis en expertise									
18.08	Netwerkoverstijgende kosten		232 766	232 766	232 766	233 794	233 794	233 794	233 794	233 794
18.11	Investeringsruimte		144 987	579 234	842 725	1 087 730	1 598 826	1 585 044	1 631 799	1 893 035
18.12	Reservering beheer, onderhoud en vervanging		494 593	494 593	494 593	494 593	494 593	494 593	494 593	494 593
18.13	Tol gefinancierde uitgaven		30 462	30 462	40 383	40 383	40 383	40 383	40 383	40 383
18.11	Tolopgave	Ontvangsten	30 462	30 462	40 383	40 383	40 383	40 383	40 383	40 383
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)		872 346	1 306 593	1 570 084	1 816 117	2 327 213	2 313 431	2 360 186	2 621 422

18.03 Intermodaal vervoer

Motivering

Realisatie van de doelen is in belangrijke mate afhankelijk van andere factoren, zoals het gedrag van verladers, vervoerders en consumenten en bestuurlijke afspraken ten aanzien van het ruimtelijk beleid. Het effect van deze beleidsdoelstelling is dat de bereikbaarheid van economisch belangrijke gebieden verbetert.

Producten

Beleid Spoorgoederenknooppunten

Uit het BCI-onderzoek Goederenvervoer per spoor, marktontwikkelingen en beleid (2009) komt naar voren dat spoorgoederenknooppunten in het achterland een belangrijke rol kunnen spelen voor het havennetwerk en voor binnenlandse verladers in het achterland. Als vervolg hierop is in 2010 een beleidskader spoorgoederenknooppunten ontwikkeld met een beleidsvisie op de ontwikkeling van spooraansluitingen, railterminals, openbare laad- en losplaatsen, greenports en dergelijke. In 2012–2013 komt een stimuleringsprogramma voor railterminals tot uitvoering, waarvan de projecten in 2011 zijn voorbereid.

Subsidierегeling Openbare Inland Terminals (SOIT)

De financiële afwikkeling van in het verleden gesubsidieerde projecten.

Container Transferium Alblasserdam

Het Container Transferium Alblasserdam is gelegen aan de belangrijkste Europese binnenvaartcorridor Rijn/Maas-Main-Donau. Om de veiligheid en de betrouwbaarheid van deze corridor te garanderen en de private investeringsbereidheid voor de totale projectkosten te behouden, heeft lenM zich bereid verklaard om (een deel van) de hieruit voortvloeiende extra investeringen te financieren.

Projectoverzicht 18.03 Intermodaal vervoer

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln.							Oplevering	
	huidig	vorig	t/m 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	later	huidig	vorig
Multi- en modaalvervoer												
SOIT	20	20	19	1							divers	divers
Container Transferium Alblasserdam	6	6	0	5	1						2013	2013
Totaal	26		19	6	1							
Ruimte voor planuitwerking					2	2	3					
Begroting (IF 18.03.01)				6	3	2	3					

18.08 Apparaatskosten Rijkswaterstaat

Motivering

Op dit artikelonderdeel worden de netwerkoverstijgende apparaatskosten van Rijkswaterstaat verantwoord. Het gaat hierbij om zowel de kosten die met de overhead van Rijkswaterstaat gemoeid zijn als bepaalde onderdelen van Landelijke taken die een netwerk overstijgend karakter kennen. Deze kosten hebben niet alleen betrekking op de activiteiten die verricht worden voor het Infrastructuurfonds, maar hebben tevens betrekking op de activiteiten voor het Deltafonds.

Dit artikelonderdeel is in de Voorjaarsnota 2011 ingesteld als gevolg van de herstructurering van de bekostiging van Rijkswaterstaat per 1 januari 2011. De Tweede Kamer is op 10 januari 2011 en 3 maart 2011 over de herstructurering van de bekostiging nader geïnformeerd (Kamerstukken II, 30 119 nrs. 4 en 5).

18.11 Investeringsruimte

Motivering

Op dit artikel wordt de voor het Infrastructuurfonds beschikbare investeringsruimte tot en met 2028 verantwoord. Deze investeringsruimte is in 2011 gecreëerd voor het totale Infrastructuurfonds (zie Voorjaarsnota 2011, Bijlage 3, «Beoordelingskader Infrafonds 2021–2028»). Met de

oprichting van het Deltafonds is een deel van deze ruimte verschoven naar het Deltafonds (zie artikelonderdeel 5.3 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven).

De Investeringsruimte voor bereikbaarheid van in totaal € 9,9 miljard tot en met 2028 bestaat uit de «programmaruimte» (€ 0,418 miljard) voor de huidige kabinetsperiode en de «beleidsruimte» (€ 9,4 miljard) waarvan de concrete aanwending wordt overgelaten aan toekomstige kabinetten. De structurele doorwerking van het Begrotingsakkoord na 2023 is hierbij naar rato ten laste gebracht van de Beleidsruimte (€ 1,3 miljard). Hierdoor neemt de spanning op te beleidsdoelstellingen verder toe. Zoals eerder aangegeven (Kamerstukken II, 2010/2011, 32 500 A, nr. 83) was het immers al niet mogelijk om alle ambities en opgaven binnen het beschikbare budget in te passen.

18.12 Nader toe te wijzen BenO en Vervanging

Motivering

In de SVIR (Kamerstukken II, 32 500 A, 32 660, nr. 83) is aan uw Tweede Kamer gemeld dat in het verlengde Infrastructuurfonds noodzakelijke middelen zijn opgenomen voor areaalgroei, Beheer en Onderhoud en Vervanging. Deze noodzakelijke middelen zijn op dit artikelonderdeel opgenomen, omdat deze nog niet kunnen worden toegewezen aan de afzonderlijke netwerken. Deze middelen worden op een later moment toegewezen aan de artikelonderdelen 12.02 Hoofdwegennet, Beheer, onderhoud en vervanging en 15.02 Hoofdvaarwegennet, Beheer, onderhoud en vervanging van het Infrastructuurfonds en 03.02 Investeren in beheer en onderhoud, Beheer en onderhoud van het Deltafonds. Toewijzing van deze middelen zal geschieden op grond van een nadere onderbouwing van de onderhouds- en vervangingsbehoefte per netwerk. Om dit mogelijk te maken wordt door Rijkswaterstaat onder meer een inventarisatie gemaakt van de ouderdom en de te verwachten restlevensduur van de infrastructurele objecten. De eerste uitkomsten hiervan zullen worden meegenomen bij de voorbereiding van de begroting 2014.

18.13 Tol gefinancierde uitgaven

Motivering

Op dit artikelonderdeel zijn tol gerelateerd uitgaven opgenomen. Deze sluit aan op de op artikel 18 Overige uitgaven en ontvangsten, hoofdproduct 09.02 Tolopgave geraamde tolontvangsten. Uit behoedzaamheid worden de tolontvangsten pas ingezet, toegevoegd aan artikel 12 Hoofdwegennet, als daadwerkelijke dekking na Financial Close van een DBFM-contract.

Artikel 19 Bijdragen andere begrotingen Rijk

Omschrijving van de samenhang van beleid

Op dit artikel worden de ontvangen bijdragen verantwoord die ten laste van de Begroting hoofdstuk XII komen. De doelstellingen van het onderliggende beleid zijn terug te vinden in de Begroting hoofdstuk XII 2013.

Het productartikel is gerelateerd aan artikel 26 Bijdrage Investeringsfondsen van de Begroting hoofdstuk XII.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art. 19 Bijdrage andere begrotingen Rijk (x € 1 000)

19. Bijdragen andere begrotingen Rijk	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ontvangsten	7 682 832	7 174 709	5 879 349	6 608 356	5 640 937	5 877 752	6 039 905
19.09 Ten laste van begroting lenM	7 682 832	7 174 709	5 879 349	6 608 356	5 640 937	5 877 752	6 039 905

Bedragen x € 1 000

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
19 Bijdragen andere begrotingen Rijk								
19.09 Ontvangsten	5 879 349	6 608 356	5 640 937	5 877 752	6 039 905	5 806 026	6 037 906	6 105 183

(vervolg) Bedragen x € 1 000

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
19 Bijdragen andere begrotingen Rijk								
19.09 Ontvangsten	5 467 346	5 715 923	5 716 664	5 617 274	5 599 948	5 602 233	5 602 201	5 596 070

Operationele doelstelling

19.09 Ten laste van begroting lenM

Motivering

Dit begrotingsartikel is technisch van aard.

4. BIJLAGEN

BIJLAGE 1 VOEDING VAN HET INFRASTRUCTUURFONDS EN BEGROTINGSSTAAT PER PRODUCTARTIKELONDERDEEL

Infrastructuurfonds (x € 1000)		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
12	Hoofdwegen	2 728 863	3 072 135	2 157 605	2 871 423	2 466 135	2 266 296	2 900 973	3 282 342
	uitgaven								
12.01	Verkeersma- nagement	22 072	18 733	20 539	20 412	19 700	19 700	19 701	19 700
12.02	Beheer, onderhoud en vervanging	413 384	494 537	350 416	361 701	475 925	472 235	468 503	471 333
12.03	Aanleg	1 451 135	1 595 469	895 245	1 858 548	1 405 260	1 223 702	1 861 594	2 239 198
12.04	GIV/PPS	420 256	566 737	508 980	251 390	188 606	176 441	177 205	178 213
12.06	Netwerkge- bonden kosten HWN	422 016	396 659	382 425	379 372	376 644	374 218	373 970	373 898
12.09	Ontvangsten	262 105	182 021	57 577	490 329	112 698	33 050	33 050	
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)	2 466 758	2 890 114	2 100 028	2 381 094	2 353 437	2 233 246	2 867 923	3 282 342
13	Spoorwegen	2 197 753	2 388 957	2 584 104	2 451 029	2 558 784	2 492 614	2 121 293	2 030 590
	uitgaven								
13.02	Beheer, onderhoud en vervanging	1 324 516	1 236 385	1 236 800	1 111 748	1 210 582	1 221 869	1 130 098	1 284 238
13.03	Aanleg	706 311	986 382	1 181 055	1 172 551	1 181 262	1 103 173	820 467	566 848
13.04	GIV/PPS	148 776	148 040	148 099	148 580	148 790	149 422	152 578	161 354
13.07	Rente en aflossing	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150
13.09	Ontvangsten	60 000	59 999	237 999	181 999	194 208	195 315	199 492	203 541
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)	2 137 753	2 328 958	2 346 105	2 269 030	2 364 576	2 297 299	1 921 801	1 827 049
14	Regionaal, lokale infra- structuur	135 983	261 729	153 352	256 606	398 887	355 235	233 456	78 822
	uitgaven								
14.01	Grote regionaal/ lokale projecten	60 771	104 830	99 343	44 156	235 601	218 604	116 825	39 129
14.02	Regionale mobiliteits- fondsen	30 257	12 750						
14.03	RSP-ZZL: pakket bereikbaarheid	44 955	144 149	54 009	212 450	163 286	136 631	116 631	39 693
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)	135 983	261 729	153 352	256 606	398 887	355 235	233 456	78 822
15	Vaarwegen	844 120	871 802	787 228	730 026	666 502	646 900	630 085	509 499
	uitgaven								
15.01	Verkeersma- nagement	12 770	13 336	11 803	12 652	12 651	12 651	12 651	12 651
15.02	Beheer, onderhoud en vervanging	298 884	284 762	260 627	275 898	190 100	217 125	173 580	215 854
15.03	Aanleg	284 743	339 668	289 951	218 654	242 753	197 684	224 570	61 754
15.06	Netwerkge- bonden kosten HWWN	247 723	234 036	224 847	222 822	220 998	219 440	219 284	219 240
15.09	Ontvangsten	30 036	22 155	4 444					
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)	814 084	849 647	782 784	730 026	666 502	646 900	630 085	509 499

(vervolg) Infrastructuur- fonds (x € 1000)		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
12	Hoofdwegen	2 200 462	2 308 124	1 949 571	1 768 654	1 298 333	1 238 570	1 177 854	1 167 362
12.01	Verkeersma- nagement	19 701	19 701	19 701	22 290	22 290	22 290	22 290	22 290
12.02	Beheer, onderhoud en vervanging	438 022	523 691	523 692	522 636	522 638	522 636	522 636	534 812
12.03	Aanleg	1 193 710	1 239 224	822 631	675 887	205 970	148 541	146 211	123 543
12.04	GIV/PPS	174 459	150 938	208 977	172 637	172 231	169 899	111 513	111 513
12.06	Netwerkgebonden kosten HWN	374 570	374 570	374 570	375 204	375 204	375 204	375 204	375 204
12.09	Ontvangsten Bijdrage van hfdst XII (art 26)	2 200 462	2 308 124	1 949 571	1 768 654	1 298 333	1 238 570	1 177 854	1 167 362
13	Spoorwegen	1 765 066	1 520 555	1 626 772	1 653 142	1 445 353	1 478 683	1 474 433	1 471 910
13.02	Beheer, onderhoud en vervanging	1 167 164	1 166 485	1 166 549	1 185 095	1 120 779	1 175 779	1 175 779	1 175 779
13.03	Aanleg	417 524	172 254	277 088	283 293	138 877	116 739	114 339	127 934
13.04	GIV/PPS	162 228	163 666	164 985	166 604	167 547	168 015	166 165	150 047
13.07	Rente en aflossing	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150	18 150
13.09	Ontvangsten Bijdrage van hfdst XII (art 26)	207 468	209 601	211 665	211 988	175 300	175 300	175 300	175 300
		1 557 598	1 310 954	1 415 107	1 441 154	1 270 053	1 303 383	1 299 133	1 296 610
14	Regionaal, lokale infrastructuur	143 539	143 500	143 506	0	0	0	0	0
14.01	Grote regionaal/ lokale projecten	143 539	143 500	143 506					
14.02	Regionale mobiliteitsfondsen								
14.03	RSP-ZZL: pakket bereikbaarheid								
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)	143 539	143 500	143 506					
15	Vaarwegen	681 883	646 752	638 396	591 349	704 349	746 849	765 028	510 676
15.01	Verkeersma- nagement	12 651	12 651	12 651	12 672	12 672	12 672	12 672	12 672
15.02	Beheer, onderhoud en vervanging	218 056	253 356	277 795	271 826	271 826	274 326	277 011	266 085
15.03	Aanleg	229 774	159 343	126 548	85 074	198 074	238 074	253 568	10 142
15.06	Netwerkgebonden kosten HVWN	221 402	221 402	221 402	221 777	221 777	221 777	221 777	221 777
15.09	Ontvangsten Bijdrage van hfdst XII (art 26)	681 883	646 752	638 396	591 349	704 349	746 849	765 028	510 676

17	Megaprojecten	uitgaven	54 157	23 407	11 139	3 953	3 019	2 573	1 936	1 846
17.02	Betuweroute		4 699	6 000	6 000					
17.06	PMR		49 458	17 407	5 139	3 953	3 019	2 573	1 936	1 846
17.09	Ontvangsten Bijdrage van hfdst XII (art 26)		3 000							
			51 157	23 407	11 139	3 953	3 019	2 573	1 936	1 846
18	Overige uitgaven	uitgaven	273 614	254 501	247 529	237 043	253 484	270 773	400 788	423 708
18.01	Saldo afgesloten rekeningen									
18.03	Intermodaal vervoer		3 196	2 000	3 000					
18.07	Mobili- teitsonafh. Kennis en expertise		42	42	42	42	42	42	42	42
18.08	Netwerkoverstij- gende kosten		270 376	252 459	244 487	237 001	238 024	237 355	232 502	232 380
18.11	Investerings- ruimte						15 418	33 376	150 161	173 203
18.12	Reservering beheer, onderhoud en vervanging									
18.13	Tol gefinan- cierde uitgaven								18 083	18 083
18.11	Tolopgave Bijdrage van hfdst XII (art 26)	Ontvangsten	273 614	254 501	247 529	237 043	253 484	270 773	382 705	405 625
19	Bijdragen andere begrotingen Rijk									
19.09	Ontvangsten	Ontvangsten	5 879 349	6 608 356	5 640 937	5 877 752	6 039 905	5 806 026	6 037 906	6 105 183
	Totaal uitgaven		6 234 490	6 872 531	5 940 957	6 550 080	6 346 811	6 034 391	6 288 531	6 326 807
	Totaal ontvangsten		355 141	264 175	300 020	672 328	306 906	228 365	250 625	221 624
	Totaal Bijdrage van hfdst XII (art 26)		5 879 349	6 608 356	5 640 937	5 877 752	6 039 905	5 806 026	6 037 906	6 105 183

17	Megaprojecten	11 518	0	0	0	0	0	0	0
17.02	Betuweroete								
17.06	PMR	11 518							
17.09	Ontvangsten Bijdrage van hfdst XII (art 26)	11 518							
18	Overige uitgaven	902 808	1 337 055	1 610 467	1 856 500	2 367 596	2 353 814	2 400 569	2 661 805
18.01	Saldo afgesloten rekeningen								
18.03	Intermodaal vervoer								
18.07	Mobiliteitsonafh. Kennis en expertise								
18.08	Netwerkoverstij- gende kosten	232 766	232 766	232 766	233 794	233 794	233 794	233 794	233 794
18.11	Investeringsruimte	144 987	579 234	842 725	1 087 730	1 598 826	1 585 044	1 631 799	1 893 035
18.12	Reservering beheer, onderhoud en vervanging	494 593	494 593	494 593	494 593	494 593	494 593	494 593	494 593
18.13	Tol gefinancierde uitgaven	30 462	30 462	40 383	40 383	40 383	40 383	40 383	40 383
18.11	Tolopgave Bijdrage van hfdst XII (art 26)	30 462	30 462	40 383	40 383	40 383	40 383	40 383	40 383
		872 346	1 306 593	1 570 084	1 816 117	2 327 213	2 313 431	2 360 186	2 621 422
19	Bijdragen andere begrotingen Rijk								
19.09	Ontvangsten	5 467 346	5 715 923	5 716 664	5 617 274	5 599 948	5 602 233	5 602 201	5 596 070
	Totaal uitgaven	5 705 276	5 955 986	5 968 712	5 869 645	5 815 631	5 817 916	5 817 884	5 811 753
	Totaal								
	ontvangsten	237 930	240 063	252 048	252 371	215 683	215 683	215 683	215 683
	Totaal Bijdrage van hfdst XII (art 26)	5 467 346	5 715 923	5 716 664	5 617 274	5 599 948	5 602 233	5 602 201	5 596 070

BIJLAGE 2 VERDIEPINGSBIJLAGE

Artikel 11 Hoofdwatersystemen									
	Categorie	Totaal mutatie 2012-2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 11.01 Watermgmt.			13 114	12 529	13 393	13 436	13 361	13 361	
Mutaties voorjaarsnota 2012			0	0	0	0	0		
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 11.01 Watermgmt.			13 114	12 529	13 393	13 436	13 361	13 361	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 228			- 21	- 25	- 21	- 23	1
Bijstelling niveau landelijke taken RWS	Intensivering/Extensivering	- 24 879	- 788	- 1 183	- 1 097	- 1 240	- 1 230	- 1 230	2
Overboeking binnen art.11 nav nieuwe prestatieafspraken	Neutraal	- 25 921	374	448	- 1 590	- 1 161	- 1 847	- 1 847	13
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	- 166 999		- 11 794	- 10 685	- 11 010	- 10 263	- 10 261	4
Mutaties Miljoenennota 2013			- 414	- 12 529	- 13 393	- 13 436	- 13 361	- 13 361	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 11.01 Watermgmt.			12 700	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 11.02 BenO			149 119	133 034	138 611	134 944	128 801	128 855	
Mutaties voorjaarsnota 2012			1 580	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 11.02 BenO			150 699	133 034	138 611	134 944	128 801	128 855	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 34 011			- 3 359	- 3 686	- 3 308	- 3 383	1
Subsidietaakstelling	Intensivering/Extensivering	- 26 560							5
Bijstelling niveau landelijke taken RWS	Intensivering/Extensivering	- 4 865	- 244	670	276	159	175	176	2
Overboeking binnen artikel 11	Neutraal	- 39 100	900	100	23 000	1 900	15 000	20 000	3
Overboeking binnen art.11 nav nieuwe prestatieafspraken	Neutraal	25 921	- 374	- 448	1 590	1 161	1 847	1 847	13
Aandeel HWS uit reservering € 1,6 mld.	Intensivering/Extensivering	88 934							6
Overboeking artikel 15	Intensivering/Extensivering	47 830					7 307	10 132	7
Budgettoevoeging B&O 2021-2028	Intensivering/Extensivering	7 968							8
Kasschuif	Intertemporeel	0	- 8 229	11 000	- 427	45 000	27 290	- 10 132	9
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	- 3 006 639		- 144 356	- 159 691	- 179 478	- 177 112	- 147 495	4
Mutaties Miljoenennota 2013			- 7 947	- 133 034	- 138 611	- 134 944	- 128 801	- 128 855	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 11.02 BenO			142 752	0	0	0	0	0	

	Categorie	Totaal mutatie 2012-2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 11.03 Aanleg									
			194 271	164 400	184 641	194 196	159 892	114 780	
Mutaties voorjaarsnota 2012			171 250	36 488	34 504	13 121	- 12 055	- 3 005	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 11.03 Aanleg			365 521	200 888	219 145	207 317	147 837	111 775	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 302		- 8 000	7 766	- 68			1
Overboeking binnen artikel 11 Subsidietaakstelling	Neutraal	114 939	6 348	7 959	- 2 907	- 5 727	- 10 734		3
Overboeking artikel 15 en 16	Intensivering/Extensivering	- 7 270	- 652	- 1 152	- 1 228	- 1 814	- 1 814	- 610	5
Kasschuif	Intensivering/Extensivering	28 190	- 9 312	7 800	13 700	14 600	1 402		10
Overboeking naar HXII	Intertemporeel	0	- 127 008	72 409	6 174	21 906	10 446	72 180	9
Overboeking naar Deltafonds	Intensivering/Technisch	- 263 860		- 94 883	- 95 699	- 47 626	- 2 375	- 455	11
		- 5 127 250		- 185 021	- 146 951	- 188 588	- 144 762	- 182 890	4
Mutaties Miljoenennota 2013			- 130 624	- 200 888	- 219 145	- 207 317	- 147 837	- 111 775	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 11.03 Aanleg			234 897	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 11.05 Verk.& Planst.									
			28 668	31 587	61 039	46 242	193 904	157 753	
Mutaties voorjaarsnota 2012			3 637	- 789	- 3 176	- 2 600	- 56 018	- 9 299	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 11.05 Verk.& Planst.			32 305	30 798	57 863	43 642	137 886	148 454	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 523 091			- 42 185	- 52 758	- 53 247	- 28 708	1
Subsidietaakstelling	Intensivering/Extensivering	- 14 864	- 348	- 348	- 442	- 50	- 1 006	- 2 710	5
Overboeking binnen artikel 11	Neutraal	- 75 459	- 6 909	- 8 059	- 20 093	3 868	- 4 266	- 20 000	3
Overboeking artikel 16	Intensivering/Extensivering	367	367						10
Overboeking artikel 18	Intensivering/Extensivering	42 430							14
Kasschuif	Intertemporeel	0	- 423	281	142	- 20 000	20 000		9
Overboeking met HXII	Intensivering/Extensivering	- 9 391	11	- 270	- 132			- 9 000	11
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	- 1 735 064		- 22 402	4 847	25 298	- 99 367	- 88 036	4
Mutaties Miljoenennota 2013			- 7 302	- 30 798	- 57 863	- 43 642	- 137 886	- 148 454	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 11.05 Verk.& Planst.			25 003	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 11.06 Staf Deltacomm.									
			2 375	1 925	1 925	1 925	1 925	1 925	
Mutaties voorjaarsnota 2012			796	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 11.06 Staf Deltacomm.			3 171	1 925	1 925	1 925	1 925	1 925	

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	– 89			– 8	– 10	– 8	– 9	1
Overboeking binnen artikel 11	Neutraal	– 380	– 339			– 41			3
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	– 15 269		– 1 925	– 1 917	– 1 874	– 1 917	– 1 916	4
Mutaties Miljoenennota 2013			– 339	– 1 925	– 1 925	– 1 925	– 1 925	– 1 925	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 11.06 Staf Deltacomm.			2 832	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 11.07 Netwerk HWS			230 233	219 754	204 372	195 255	193 623	192 282	
Mutaties voorjaarsnota 2012			29	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2012 artikelonderdeel 11.07 Netwerk HWS			230 262	219 754	204 372	195 255	193 623	192 282	
Bijstelling niveau landelijke taken RWS	Intensivering/Extensivering	82 554	2 593	3 879	6 010	7 557	7 428	7 430	2
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	– 3 278			– 321	– 362	– 306	– 327	1
Subsidietaakstelling	Intensivering/Extensivering	2 806	220	220	410	1 456	500		5
Loonbijstelling	Intensivering/Extensivering	13 255	870	828	797	783	773	767	12
Overboeking met HXII	Intensivering/Extensivering	1 820	– 140	260	260	260	460	60	11
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	– 3 255 055		– 224 941	– 211 528	– 204 949	– 202 478	– 200 212	4
Mutaties Miljoenennota 2013			3 543	– 219 754	– 204 372	– 195 255	– 193 623	– 192 282	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 11.07 Netwerk HWS			233 805	0	0	0	0	0	
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire wet 2012 HWS			795 072	598 928	635 309	596 519	623 433	596 652	
Totaal uitgaven stand Miljoenennota 2013 HWS			651 989	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 11.09 Ontvangsten			16 632	5 150	2 650	3 150	25 150	25 222	
Mutaties voorjaarsnota 2012			88 028	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2012 artikelonderdeel 11.09 Ontvangsten			104 660	5 150	2 650	3 150	25 150	25 222	
Overboeking met artikel 16	Intensivering/Extensivering	– 46 263	– 63 914	– 1 100	3 900	6 850	7 300	701	10
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	– 1 745 223		– 4 050	– 6 550	– 10 000	– 32 450	– 25 923	4
Mutaties Miljoenennota 2013			– 63 914	– 5 150	– 2 650	– 3 150	– 25 150	– 25 222	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 11.09 Ontvangsten			40 746	0	0	0	0	0	

¹ Voor mutaties in de periode 2012–2028 wordt verwezen naar bijlage 8.

Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 11.05 Verk.& Planst.			28 668	31 587	61 039	46 242	193 904	157 753	
Mutaties voorjaarsnota 2012			3 637	- 789	- 3 176	- 2 600	- 56 018	- 9 299	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 11.05 Verk.& Planst.			32 305	30 798	57 863	43 642	137 886	148 454	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/ Extensivering	- 523 091			- 42 185	- 52 758	- 53 247	- 28 708	1
Subsidietaakstelling	Intensivering/ Extensivering	- 14 864	- 348	- 348	- 442	- 50	- 1 006	- 2 710	5
Overboeking binnen artikel 11	Neutraal	- 75 459	- 6 909	- 8 059	- 20 093	3 868	- 4 266	- 20 000	3
Overboeking artikel 16	Intensivering/ Extensivering	367	367						10
Overboeking artikel 18	Intensivering/ Extensivering	42 430							14
Kasschuif	Intertemporeel	0	- 423	281	142	- 20 000	20 000		9
Overboeking met HXII	Intensivering/ Extensivering	- 9 391	11	- 270	- 132			- 9 000	11
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	- 1 735 064		- 22 402	4 847	25 298	- 99 367	- 88 036	4
Mutaties Miljoenennota 2013			- 7 302	- 30 798	- 57 863	- 43 642	- 137 886	- 148 454	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 11.05 Verk.& Planst.			25 003	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 11.06 Staf Deltacomm.			2 375	1 925	1 925	1 925	1 925	1 925	
Mutaties voorjaarsnota 2012			796	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 11.06 Staf Deltacomm.			3 171	1 925	1 925	1 925	1 925	1 925	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/ Extensivering	- 89			- 8	- 10	- 8	- 9	1
Overboeking binnen artikel 11	Neutraal	- 380	- 339			- 41			3
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	- 15 269		- 1 925	- 1 917	- 1 874	- 1 917	- 1 916	4
Mutaties Miljoenennota 2013			- 339	- 1 925	- 1 925	- 1 925	- 1 925	- 1 925	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 11.06 Staf Deltacomm.			2 832	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 11.07 Netwerk HWS			230 233	219 754	204 372	195 255	193 623	192 282	
Mutaties voorjaarsnota 2012			29	0	0	0	0	0	

Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 11.07 Netwerk HWS			230 262	219 754	204 372	195 255	193 623	192 282	
Bijstelling niveau landelijke taken RWS	Intensivering/ Extensivering	82 554	2 593	3 879	6 010	7 557	7 428	7 430	2
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/ Extensivering	- 3 278			- 321	- 362	- 306	- 327	1
Subsidietaakstelling	Intensivering/ Extensivering	2 806	220	220	410	1 456	500		5
Loonbijstelling	Intensivering/ Extensivering	13 255	870	828	797	783	773	767	12
Overboeking met HXII	Intensivering/ Extensivering	1 820	- 140	260	260	260	460	60	11
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	- 3 255 055		- 224 941	- 211 528	- 204 949	- 202 478	- 200 212	4
Mutaties Miljoenennota 2013			3 543	- 219 754	- 204 372	- 195 255	- 193 623	- 192 282	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 11.07 Netwerk HWS			233 805	0	0	0	0	0	
Totaal uitgaven stand eerste suppletoire wet 2012 HWS			795 072	598 928	635 309	596 519	623 433	596 652	
Totaal uitgaven stand Miljoenennota 2013 HWS			651 989	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 11.09 Ontvangsten			16 632	5 150	2 650	3 150	25 150	25 222	
Mutaties voorjaarsnota 2012			88 028	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 11.09 Ontvangsten			104 660	5 150	2 650	3 150	25 150	25 222	
Overboeking met artikel 16	Intensivering/ Extensivering	- 46 263	- 63 914	- 1 100	3 900	6 850	7 300	701	10
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	- 1 745 223		- 4 050	- 6 550	- 10 000	- 32 450	- 25 923	4
Mutaties Miljoenennota 2013			- 63 914	- 5 150	- 2 650	- 3 150	- 25 150	- 25 222	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 11.09 Ontvangsten			40 746	0	0	0	0	0	

Artikel 11

1. Deze mutatie van in totaal € 561 miljoen betreft het aandeel van dit artikel in de taakstelling uit het Begrotingsakkoord.
2. Het budget voor de landelijk geconcentreerde uitvoeringstaken van Rijkswaterstaat worden in lijn gebracht met de afgesproken versoberingen. De taken worden efficiënter georganiseerd. Deze bijstelling van in totaal ruim € 52,8 miljoen komt ten goede aan de oplossing van de B&O-problematiek, zoals gemeld in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstukken II, 32 500 A, 32 660, nr. 83) en in bijlage 4.2 van de begroting Infrastructuurfonds 2012.
3. Betreft budgettaire neutrale verschuivingen binnen het artikel en met name de volgende zaken:
  - De reservering voor de planuitwerking en voorbereiding realisatie project Afsluitdijk van ruim € 30 miljoen is bijgesteld naar € 22,5 miljoen. Het verschil is overgeheveld naar de reservering voor de realisatie van de Afsluitdijk op artikelonderdeel 11.03.
  - Een overboeking van in totaal € 5,9 miljoen in het kader van het Meerjarenprogramma Ontsnippering (MJPO) uit artikelonderdeel 11.03 naar artikelonderdeel 11.02 voor Beheer en Onderhoud Waterveiligheid, omdat de maatregelen door het agentschap worden gerealiseerd.
  - In verband met de start van het project Sterkte-Belastingen-Waterkering en Wettelijk Toetsinstrumentarium 2017 zijn de uitgaven ten laste van het juiste artikelonderdeel gebracht.
  - Vanaf 2009 is onderzocht om in het kader van het Plan IJsselsprong de twee dijkverleggingen uit de PKB Ruimte voor de Rivier te combineren met een geul in de Tichelbeeksewaard. In 2011 is besloten de geul nu niet aan te leggen, aangezien de geul nu niet nodig is voor de veiligheid en geen sprake is van synergievoordelen of regionale bijdragen. Dit betekent een neerwaartse bijstelling van bijna € 10 miljoen van het budget voor IJsselsprong. De gelden, die oorspronkelijk uit onderdeel 11.05 afkomstig zijn, zijn weer aan dat onderdeel toegevoegd.
4. In de Deltawet is opgenomen dat een Deltafonds wordt ingezet dat zorg draagt voor de financiering en bekostiging van maatregelen en voorzieningen op het gebied van waterveiligheid en zoetwatervoorziening. Uitgaande van de Deltawet zijn de artikelen 11 (Hoofdwatersystemen) en 16 (Megaprojecten wat betreft Maaswerken en Ruimte voor de Rivier) van het Infrastructuurfonds, geconverteerd naar het Deltafonds en Begroting hoofdstuk XII. In de bijlage bij de begroting van het Deltafonds is een conversietabel opgenomen met de doorgevoerde omzettingen. Maatregelen op het gebied van waterkwaliteit die niet verbonden zijn aan waterveiligheid en zoetwatervoorziening, zijn als gevolg van de bij de behandeling van het wetsvoorstel Deltawet aangenomen amendement Lucas (Kamerstukken II, 2011/11, 32 304, nr. 29) niet in het Deltafonds opgenomen en worden verantwoord op de Begroting hoofdstuk XII.

In totaal wordt vanaf 2013 tot en met 2028 bijna € 13,3 miljard aan uitgavenramingen en ruim € 1,7 miljard aan ontvangstenramingen overgeboekt naar het Deltafonds.
5. Een deel van de subsidietaakstelling Deltares (artikel 18.08) blijkt niet haalbaar. In de periode t/m 2020 gaat het afgerond om € 22 miljoen. Het grootste deel, ruim € 19 miljoen, wordt nu vanuit artikel 18.08 verlegd naar artikel 11 op het Infrastructuurfonds en het restant wordt ingeboekt op de Begroting hoofdstuk XII artikel 31. Een en ander is ingepast in de programmering (zie ook ad 6 onder artikel 18 en ad 6 onder artikel 1 van Begroting hoofdstuk XII).

6. De uitgavenverhoging van in totaal bijna € 89 miljoen betreft het aandeel voor Hoofdwatersystemen uit de na 2020 gereserveerde middelen ad € 1,6 miljard bestemd voor de periode tot en met 2020 voor Beheer en Onderhoud en Vervanging, zoals gemeld in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstukken II, 32 500 A, 32 660, nr. 83) en in bijlage 4.2 van de begroting Infrastructuurfonds 2012 (zie ook ad 7, 8 en 14 onder artikel 12, 15 en 18).
7. Betreft een overboeking van circa € 47,8 miljoen in de periode 2015–2020 vanuit artikel 15 voor het project Renovatie stuwensemble in de Nederrijn en Lek (zie ook ad 7 onder artikel 15) waarmee het vaarwegdeel in dit HWS-project wordt bekostigd.
8. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstukken II, 32 500 A, 32 660, nr. 83) is aan de Tweede Kamer gemeld dat in het verlengde Infrastructuurfonds noodzakelijke middelen zijn opgenomen voor Beheer, Onderhoud en Vervanging. Deze mutatie van in totaal bijna € 8 miljoen betreft de noodzakelijke toevoeging aan het Beheer en Onderhoud budget van Rijkswaterstaat voor de periode 2021–2028 voor de Hoofdwatersystemen (zie ook ad 8, 6 en 13 onder respectievelijk artikel 12, 15 en 18).
9. Met deze kasschuif wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de actuele inzichten in de programmering.
10. Binnen het waterdomein zijn overboekingen van per saldo van circa € 28,6 miljoen tussen artikel 11 en 15 en 16 voor de volgende punten:
  - Overboekingen voor met name RvdR langsdammen (zie ook ad 6 onder artikel 16);
  - Een overheveling HWBP-2 naar nHWBP conform Basisrapportage. Zoals in de Basisrapportage is aangegeven wordt het verschil tussen raming en budget van € 35 miljoen toegevoegd aan het nHWBP en wordt in de jaren 2013–2016 toegevoegd (zie ook ad 10 onder artikel 16);
  - Overboeking uit artikelonderdeel 16.03 naar 11.05 voor een correctie van notificatiekosten conform de opdrachtbrief van Rijkswaterstaat (€ 367 000) (zie ook ad 8 onder artikel 16);
  - Overboeking uit artikel 15 van € 1,1 miljoen voor Sophialaan/Rietbaan (zie ook ad 7 onder artikel 15).
11. Per saldo worden de uitgavenraming bij dit artikel met ruim € 271,4 miljoen verminderd. Dit betreffen overhevelingen van en naar Begroting hoofdstuk XII. Het gaat dan met name om:
  - De Tweede Kamer heeft bij de behandeling van de Deltawet het amendement Lucas aangenomen. Hierin wordt bepaald dat geen uitgaven voor aanlegprojecten waterkwaliteit en de Kaderrichtlijn Water (KRW) die niet verbonden zijn aan waterveiligheid en zoetwatervoorziening uit het Deltafonds gedaan mogen worden. Deze uitgaven moeten na in werking treden van de Deltawet verantwoord worden op de Begroting hoofdstuk XII.
  - Van Begroting hoofdstuk XII/01: Betreft een bijdrage in de financiering Informatiehuis Water om onderdeel te laten uitmaken van nieuw af te sluiten SLA watermanagement.
  - Vanuit het Deltaprogramma wordt gezorgd voor de helft van de financiering op de Begroting hoofdstuk XII artikel 2 van een aio bij Deltares, die het voorstel «Scenariomethode, ontwerpen, knikpunten en regionale strategieën» gaat uitvoeren.
12. De mutatie van in totaal bijna € 13,3 miljoen over de periode tot en met 2028 betreft de toevoeging van de loonbijstelling tranche 2012.
13. Betreft een structurele overboeking vanaf 2012 tot en met 2028 van in totaal ruim 25,9 miljoen van artikelonderdeel 11.01 naar onderdeel

- 11.02 als gevolg van de met Rijkswaterstaat voor de periode 2013–2016 nieuw afgesloten prestatieafspraken.
14. Dit betreft een overboeking uit artikel 18 van in totaal circa € 42,4 miljoen voor met name de Bovenloop IJssel.

Artikel 12 Hoofdwegennet

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 12.01 Verkeersgmt.			43 993	27 340	23 304	23 273	23 228	23 227	
Mutaties voorjaarsnota 2012			0	0	0	0	0		
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 12.01 Verkeersgmt.			43 993	27 340	23 304	23 273	23 228	23 227	
Bijstelling niveau landelijke taken RWS	Intensivering/ Extensivering	- 57 698	- 46	- 2 472	- 2 454	- 2 388	- 2 347	- 2 346	1
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/ Extensivering	- 23 900		- 46	- 2 095	- 1 751	- 1 878	- 2 590	2
Overboeking binnen art.12 nav nieuwe prestatieafspraken	Neutraal	3 782	- 13 179	- 2 750	- 22	1 405	1 409	1 409	4
Mutaties Miljoenennota 2013			- 13 225	- 5 268	- 4 571	- 2 734	- 2 816	- 3 527	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 12.01 Verkeersgmt.			30 768	22 072	18 733	20 539	20 412	19 700	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 12.02 BenO			343 137	549 956	471 665	331 765	419 595	539 279	
Mutaties voorjaarsnota 2012			- 67 389	- 6 337	- 11 636	- 30 050	- 31 687	- 31 687	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 12.02 BenO			275 748	543 619	460 029	301 715	387 908	507 592	
Bijstelling niveau landelijke taken RWS	Intensivering/ Extensivering	- 59 811	- 34	- 1 494	- 3 789	- 2 640	- 2 603	- 2 602	1
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/ Extensivering	- 85 812		- 74 962	39 848	20 473	- 7 362	- 8 639	2
Kasschuif	Intertemporeel	0	66 589	- 52 675	18 751	51 357	- 83		5
Overboeking binnen artikel 12	Neutraal	- 299 683	- 6 000	- 3 854	- 20 324	- 19 084	- 14 750	- 19 017	6
Overboeking binnen art.12 nav nieuwe prestatieafspraken	Neutraal	- 3 782	13 179	2 750	22	- 1 405	- 1 409	- 1 409	4
Aandeel HWN uit reservering € 1,6 mlrd.	Intensivering/ Extensivering	1 015 836							7
Budgettoevoeging B&O 2021–2028	Intensivering/ Extensivering	426 832							8
Overboeking naar HXII (DBFM A15)	Intensivering/ Extensivering	- 245 971							9
Mutaties Miljoenennota 2013			73 734	- 130 235	34 508	48 701	- 26 207	- 31 667	

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 12.02 BenO			349 482	413 384	494 537	350 416	361 701	475 925	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 12.03 Aanleg			1 512 384	1 189 519	938 480	542 241	145 746	13 483	
Mutaties voorjaarsnota 2012			– 255 868	– 229 340	– 287 370	– 172 847	0	0	
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 12.03 Aanleg			1 256 516	960 179	651 110	369 394	145 746	13 483	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	– 1 383 438		– 4 000	– 112 503	– 80 471	– 141 261	– 115 112	2
Desaldering	Intensivering/Extensivering	1 800			1 800				10
Overboeking binnen artikel 12	Neutraal	15 863 741	84 208	588 960	991 418	631 555	1 747 795	1 292 534	11
Overboeking naar artikel 15	Intensivering/Extensivering	– 4 000	– 4 000						12
Reservering tlv programmaruimte	Intensivering/Extensivering	250 000							13
Kasschuif	Intertemporeel	0	– 218 409	– 97 004	55 744	– 25 233	106 268	214 355	5
Overboeking met HXII	Intensivering/Extensivering	14 400	3 500	3 000	7 900				14
Mutaties Miljoenennota 2013			– 134 701	490 956	944 359	525 851	1 712 802	1 391 777	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 12.03 Aanleg			1 121 815	1 451 135	1 595 469	895 245	1 858 548	1 405 260	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 12.04 GIV/PPS			354 075	384 106	171 962	145 777	147 252	147 784	
Mutaties voorjaarsnota 2012			21 596	56 352	344 482	363 949	54 184	54 101	
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 12.04 GIV/PPS			375 671	440 458	516 444	509 726	201 436	201 885	
Overboeking binnen artikel 12	Neutraal	26 068	690	2 958	5 484	5 272	1 674	797	15
Kasschuif	Intertemporeel	0	– 69 855	– 23 160	44 809	– 6 018	48 280	– 14 076	5
Overboeking met HXII	Intensivering/Extensivering	325 600							16
Mutaties Miljoenennota 2013			– 69 165	– 20 202	50 293	– 746	49 954	– 13 279	

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 12.04 GIV/PPS			306 506	420 256	566 737	508 980	251 390	188 606	
¹ Voor mutaties in de periode 2012–2028 wordt verwezen naar bijlage 8.									
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 12.05 Verk.& Planst.			– 233 744	122 507	1 203 572	753 818	2 328 262	1 832 846	
Mutaties voorjaarsnota 2012			174 436	100 493	0	– 77 954	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 12.05 Verk.& Planst.			– 59 308	223 000	1 203 572	675 864	2 328 262	1 832 846	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	– 174 103		– 247 824	35 219	38 502			2
Desaldering	Intensivering/Extensivering	– 532 000		– 1 486	– 25 625	– 49 764	– 15 625	– 28 500	17
Overboeking binnen artikel 12	Neutraal	– 15 567 176	– 55 948	– 588 064	– 976 578	– 617 743	– 1 734 719	– 1 274 314	18
Diverse overboekingen binnen Infrafonds	Intensivering/Extensivering	– 205 300	1 150		0	45 000	– 35 000	168 000	19
Kasschuif	Intensivering/Extensivering	– 391	460 958	614 374	– 236 588	– 91 859	– 542 918	– 718 032	5
Overboeking met HXII	Intensivering/Extensivering	– 4 607	– 44 607	0	0	0	0	20 000	20
Mutaties Miljoenennota 2013			361 553	– 223 000	– 1 203 572	– 675 864	– 2 328 262	– 1 832 846	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 12.05 Verk.& Planst.			302 245	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 12.06 Netwerk HWN			437 750	418 860	391 966	378 394	375 060	372 292	
Mutaties voorjaarsnota 2012			0	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 12.06 Netwerk HWN			437 750	418 860	391 966	378 394	375 060	372 292	
Bijstelling niveau landelijke taken RWS	Intensivering/Extensivering	7 590	– 110	2 174	3 748	3 333	3 428	3 430	1
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	– 7 045		– 698	– 616	– 701	– 592	– 634	2
Loonbijstelling	Intensivering/Extensivering	26 576	1 788	1 680	1 561	1 399	1 476	1 556	3

Overboeking van artikel 14	Intensivering/ Extensivering	284	284						19
Mutaties Miljoenennota 2013			1 962	3 156	4 693	4 031	4 312	4 352	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonder- deel 12.06 Netwerk HWN			439 712	422 016	396 659	382 425	379 372	376 644	
Totaal uitgaven stand eerste suppletoire wet 2012 HWN			2 330 370	2 613 456	3 246 425	2 258 366	3 461 640	2 951 325	
Totaal uitgaven stand Miljoenennota 2013 HWN			2 550 528	2 728 863	3 072 135	2 157 605	2 871 423	2 466 135	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 12.09 Ontvangsten			232 114	263 591	205 850	107 337	505 954	141 198	
Mutaties voorjaarsnota 2012			18 753	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelon- derdeel 12.09 Ontvangsten			250 867	263 591	205 850	107 337	505 954	141 198	
Diverse hogere ontvangsten	Neutraal	22 950	22 950						21
Desaldering	Intensivering/ Extensivering	– 530 200		– 1 486	– 23 829	– 49 760	– 15 625	– 28 500	22
Mutaties Miljoenennota 2013			22 950	– 1 486	– 23 829	– 49 760	– 15 625	– 28 500	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonder- deel 12.09 Ontvangsten			273 817	262 105	182 021	57 577	490 329	112 698	

Artikel 12

1. Het budget voor de landelijk geconcentreerde uitvoeringstaken van Rijkswaterstaat wordt in lijn gebracht met de afgesproken versoberingen. De taken worden efficiënter georganiseerd. Deze neerwaartse bijstelling van in totaal ruim € 109,9 miljoen over de periode tot en met 2028 komt ten goede aan de oplossing van de B&O-problematiek, zoals gemeld in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstukken II, 32 500 A, 32 660, nr. 83) en in bijlage 4.2 van de begroting Infrastructuurfonds 2012.
2. Deze mutatie van in totaal ruim € 1 674 miljoen betreft het aandeel van dit artikel in de taakstelling uit het Begrotingsakkoord.
3. De mutatie van in totaal bijna € 26,6 miljoen over de periode tot en met 2028 betreft de toevoeging van de loonbijstelling tranche 2012.
4. Betreft een structurele overboeking van bijna € 3,8 miljoen uit onderdeel 12.02 naar onderdeel 12.01 als gevolg van de met Rijkswaterstaat voor de periode 2013–2016 nieuw afgesloten prestatieafspraken.
5. Met deze kasschuif wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de actuele inzichten in de programmering.
6. Deze mutatie betreft voor een deel een overboeking naar 12.04 voor het DBFM project A-15. Daarnaast worden nog enkele kleinere overboekingen doorgevoerd en worden de geraamde agentschapsbijdragen naar aanleiding van de gewijzigde begrotingsstructuur vanaf 2013 overgeboekt naar 12.03.
In totaal gaat het hier om een overboeking van bijna € 300 miljoen in de periode 2012–2028.
7. Betreft het aandeel (€ 1 016 miljoen) voor de Hoofdwegen uit de na 2020 gereserveerde middelen ad € 1,6 miljard bestemd voor de periode tot en met 2020 voor Beheer en Onderhoud en Vervanging, zoals gemeld in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstukken II, 32 500 A, 32 660, nr. 83) en in bijlage 4.2 van de begroting Infrastructuurfonds 2012 (zie ook ad 6, 8 en 14 onder artikel 11, 15 en 18).
8. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstukken II, 32 500 A, 32 660, nr. 83) is aan de Tweede Kamer gemeld dat in het verlengde Infrastructuurfonds noodzakelijke middelen zijn opgenomen voor Beheer, Onderhoud en Vervanging. De aanpassing van de uitgavenraming met in totaal € 426,8 miljoen in de periode 2021–2028 betreft de noodzakelijke toevoeging aan het Beheer en Onderhoud budget van Rijkswaterstaat voor de periode 2021–2028 voor de Hoofdwegen (zie ook ad 8, 6 en 13 onder respectievelijk artikel 11, 15 en 18).
9. Het beschikbare budget voor het project A15 Maasvlakte – Vaanplein wordt meerjarig omgezet naar het geïntegreerde contractartikel (zie ook onder ad 6) inclusief een DBFM reeks (Design, Build, Finance, Maintain – ontwerp, bouw, financiering en onderhoud). Daarom wordt vanaf 2021 in totaal bijna € 246 miljoen overgeboekt via het bijdrage artikel 19 in het Infrastructuurfonds naar de begroting van Hoofdstuk XII.
10. De desaldering van € 1,8 miljoen is het gevolg van inkomsten uit grondverkoop op het project N61 Hoek-Schoondijke.
11. De mutatie op de uitgavenramingen bij dit onderdeel van in totaal bijna € 15,9 miljard in de periode 2012–2028 betreft in hoofdzaak mutaties als gevolg van de overgang van projecten van de planuitwerkingsfase (artikel 12.05 naar de realisatiefase (artikel 12.03). Daarnaast betreft het overboekingen uit de artikelonderdelen 12.02 en 12.05 naar 12.03 in verband met de gewijzigde begrotingsstructuur.

12. Uit dit artikelonderdeel wordt voor het aanpassen van de aansluiting A2 op de A59 € 4 miljoen overgeboekt naar het budget voor het project omleiding Zuid Willemsvaart binnen artikel 15 (zie ook ad 12 onder artikel 15).
13. De mutatie van in totaal € 250 miljoen betreft de kosten voor de structurele verbreding van de A2 tussen knooppunt Het Vonderen en Kerensheide naar 2x3 rijstroken (2^e fase). Van het totaalbedrag van € 250 miljoen draagt de regio € 35 miljoen aan het project bij (Kamerstukken II, 2011/12, 33 000 A, nr. 71). De verwerking van de regionale bijdrage (verhoging ontvangsten) wordt bij Voorjaarsnota 2013 verwerkt.
14. Dit betreft een technische mutatie van hoofdstuk XII naar het Infrastructuurfonds waarmee een deel van de programma's Meer Veilig 3 en de kritische ontwerpelementen verkeersveiligheid (AKOE) worden bekostigd. Deze hangen samen met de invoering van de dynamische maximumsnelheden op de diverse trajecten. Dit is eerder gemeld aan de Tweede Kamer.
15. Deze mutatie van in totaal circa € 26,1 miljoen betreft voor het grootste deel een deel een overboeking uit 12.04 voor het DBFM project A15 Maasvlakte Vaanplein en voor een kleiner deel een overboeking uit artikelonderdeel 12.03 voor het DBFM project A12 Lunetten Veenendaal.
16. Betreft een overboeking van in totaal € 325,6 miljoen in de periode 2021–2028 voor het DBFM project A15 Maasvlakte Vaanplein.
17. Deze desaldering ad € 532 miljoen betreft het saldo van de volgende posten:
  - Lagere ontvangsten in verband met het afboeken van de tolopbrengsten op het project A12/15 Bereikbaarheid regio Arnhem-N. De uitgavenramingen zijn daarop eveneens aangepast;
  - Een bijdrage van de regio van in totaal € 100 miljoen ter beschikking gesteld voor diverse inpassingsmaatregelen op het project A13/16/20 Rotterdam;
  - Een bijdrage van de regio van € 4,5 miljoen voor een busafrit in project A4/9 Badhoevedorp.
18. Betreft een budgettair neutrale verschuiving van in totaal bijna € 15,6 miljard in de periode 2012–2028 binnen het artikel. Deze verschuiving betreft met name de volgende zaken:
  - Overboeking naar 12.03 in verband met de gewijzigde begrotingsstructuur
  - Fasewisselingen van een aantal projecten die overgaan van planuitwerkingen naar realisatie.
19. Deze mutatie van in totaal bijna € 205,3 miljoen in de periode 2012–2028 bestaat uit een groot aantal overboekingen van en naar dit artikelonderdeel. De belangrijkste zijn:
  - Overboeking naar artikel 13 in verband met een aanpassing van de verdeling van het budget voor geluidssaneringsmaatregelen tussen weg en spoor. De correctie in de verdeling tussen weg en spoor is doorgevoerd omdat nu bekend is welke geluidmaatregelen nodig zijn om aan de wettelijke saneringsplicht te voldoen en wat de hiermee samenhangende kosten zijn.» (zie ook ad 8 onder artikel 13).
  - In totaal wordt € 10 miljoen (2014/2015) overgeboekt naar artikel 12 voor integrale Beter Benutten programma's in de regio's Twente en Groningen Assen, waar mobiliteitsproblemen op het spoor in combinatie met OV en wegaanpassingen worden aangepakt (zie ook ad 10 onder artikel 13).

- Een overboeking uit artikel 18 voor de indexering DBFM en een aanvullende bijdrage door IenM aan het project Zuidas (Kamerstukken II, 2011/12, 32 668, nr. 3) (zie ook ad 11 onder artikel 18).
  - Vanaf 2023 een correctieboeking met betrekking tot de verdeling van aanvullende post uit het Regeerakkoord voor wegen en spoor ad € 500 miljoen per jaar. De correctie is om te komen tot de 75/25 procent verdeling tussen respectievelijk wegen en spoorinvesteringen (zie ook ad 10 onder artikel 13)
  - Een overheveling vanuit artikel 14 voor kosten die door de Rijkswaterstaat worden gemaakt met betrekking tot het convenant N50. (zie ook ad 5 onder artikel 14).
20. De uitgavenmutatie van in totaal circa € 4,6 miljoen betreft de volgende 2 posten:
- Een deel van het Programma Beter Benutten wordt via de regio uitgevoerd. De middelen worden via de BDU beschikbaar gesteld. Hiervoor is een overboeking nodig van artikel 12 in het Infrastructuurfonds naar de Begroting hoofdstuk XII, BDU. Het gaat om een bedrag van bijna € 45 miljoen in 2012.
  - De mutatie in de jaren 2017 en 2018 van € 20 miljoen per jaar betreft de uitwerking van de BTW compensatie van in totaal € 40 miljoen (bijdrage van het ministerie van Financiën) conform eerdere afspraak uit 2005 over het verlagen van de BTW-druk op het project A10 Zuid-As (Handelingen 2004/05, 29 800 XI, nr. 102).
21. Deze post betreft voor een belangrijk deel (circa € 18,9 miljoen) de ontvangsten als gevolg van een bestuursafpraak, waarin is vastgelegd dat de provincies in 2008 in totaal € 200 miljoen storten in het Infrastructuurfonds. Deze betalingen zijn verwerkt op diverse projectbudgetten maar nooit geraamd. Voorts wordt verwacht dat circa € 4,1 miljoen van derden wordt ontvangen op met name de projecten Rijksweg 2 Everdingen-Deil-Zaltbommel-Empel, A50 Eindhoven-Oss, A73 en A59 Rosmalen-Geffen.
22. Zie de toelichting onder ad 10 en ad 17.

Artikel 13 Spoorwegen

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 13.02 Onderh.& Verv.			1 510 623	1 567 862	1 360 564	1 472 331	1 271 147	1 228 890	
Mutaties voorjaarsnota 2012			- 1 023	- 42 874	- 39 259	- 113 259	- 113 259	- 95 051	
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 13.02 Onderh.& Verv.			1 509 600	1 524 988	1 321 305	1 359 072	1 157 888	1 133 839	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 212 789		- 23 258	- 18 850	- 23 473	- 17 545	- 18 021	1
Loonbijstelling	Intensivering/Extensivering	32 440	2 092	2 164	1 969	1 844	1 883	1 874	2
Overboeking binnen artikel 13	Neutraal	- 1 045 607	- 16 378	- 212 875	- 252 882	- 316 825	- 234 874	- 20 720	3
Kasschuif	Intertemporeel	0	- 12 000	43 000	209 000	248 000	238 000	149 000	4
Taakstelling apparaat	Intensivering/Extensivering	- 544 968		- 8 604	- 23 052	- 31 818	- 33 604	- 35 390	5
Overboeking met HXII	Intensivering/Extensivering	- 4 997	- 2 993	- 899	- 1 105				6
Mutaties Miljoenennota 2013			- 29 279	- 200 472	- 84 920	- 122 272	- 46 140	76 743	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 13.02 Onderh.& Verv.			1 480 321	1 324 516	1 236 385	1 236 800	1 111 748	1 210 582	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 13.03 Aanleg			675 852	645 858	561 017	507 963	414 632	347 461	
Mutaties voorjaarsnota 2012			- 19 783	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 13.03 Aanleg			656 069	645 858	561 017	507 963	414 632	347 461	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 18 383		- 20 800	13 759	178	- 519	- 1 143	1
Desaldering	Intensivering/Extensivering	69 670	8 670			56 000		5 000	7
Overboeking binnen artikel 13	Neutraal	6 061 454	16 469	308 255	422 856	585 422	759 810	777 747	3
Overboekingen van artikel 12 en 14	Intensivering/Extensivering	129 442	29	5	8				8
Kasschuif	Intensivering/Extensivering	0	- 162 787	- 230 507	- 14 758	27 992	- 4 872	45 187	4
Overboekingen met HXII	Intensivering/Extensivering	66 570	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	7 010	9
Mutaties Miljoenennota 2013			- 134 119	60 453	425 365	673 092	757 919	833 801	

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 13.03 Aanleg			521 950	706 311	986 382	1 181 055	1 172 551	1 181 262	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 13.04 GIV/PPS			151 489	143 776	145 040	146 099	147 580	147 290	
Mutaties voorjaarsnota 2012			11 365	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 13.04 GIV/PPS			162 854	143 776	145 040	146 099	147 580	147 290	
Kasschuif	Intensivering/Extensivering	0	– 26 000	5 000	3 000	2 000	1 000	1 500	4
Mutaties Miljoenennota 2013			– 26 000	5 000	3 000	2 000	1 000	1 500	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 13.04 GIV/PPS			136 854	148 776	148 040	148 099	148 580	148 790	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 13.05 Verk.& Planst.			107 720	211 006	325 314	449 299	566 454	871 922	
Mutaties voorjaarsnota 2012			36 808	0	– 60 000	– 24 000	– 34 000	– 65 000	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 13.05 Verk.& Planst.			144 528	211 006	265 314	425 299	532 454	806 922	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	– 600 956		– 22 825	– 52 420	– 57 880	– 54 771	– 73 170	1
Desaldering	Intensivering/Extensivering	10 107	10 107						7
Overboeking binnen artikel 13	Neutraal	– 5 306 247	– 91	– 113 530	– 188 124	– 286 747	– 543 086	– 775 177	3
Diverse overboekingen binnen Infrafonds	Intensivering/Extensivering	268 321				– 5 000	– 5 000		10
Kasschuif	Intertemporeel	0	– 94 441	– 71 690	– 24 860	– 75 763	70 345	41 368	4
Loonbijstelling	Intensivering/Extensivering	961		39	90	91	57	57	2
Overboekingen met HXII	Intensivering/Extensivering	– 7 565	– 4 565	– 3 000					11
Mutaties Miljoenennota 2013			– 88 990	– 211 006	– 265 314	– 425 299	– 532 454	– 806 922	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 13.05 Verk.& Planst.			55 538	0	0	0	0	0	

¹ Voor mutaties in de periode 2012–2028 wordt verwezen naar bijlage 8.

Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 13.07 Rente & afl.						
Mutaties voorjaarsnota 2012			0	0	0	0
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 13.07 Rente & afl.			0	0	0	0
Overboeking binnen artikel 13	Neutraal	290 400		18 150	18 150	18 150
Mutaties Miljoenennota 2013			0	18 150	18 150	18 150
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 13.07 Rente & afl.			0	18 150	18 150	18 150
Totaal uitgaven stand eerste suppletoire wet 2012 Spoorwegen						
			2 473 051	2 525 628	2 292 676	2 438 433
Totaal uitgaven stand Miljoenennota 2013 Spoorwegen						
			2 194 663	2 197 753	2 388 957	2 584 104
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 13.09 Ontvangsten						
			93 136	174 105	186 489	346 489
Mutaties voorjaarsnota 2012			- 21 184	- 114 105	- 126 490	- 164 490
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 13.09 Ontvangsten			71 952	60 000	59 999	181 999
Desaldering	Intensivering/ Extensivering	79 777	18 777		56 000	5 000
Mutaties Miljoenennota 2013			18 777	0	56 000	5 000
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 13.09 Ontvangsten			90 729	60 000	59 999	181 999

Artikel 13

1. Deze mutatie van in totaal ruim € 832 miljoen betreft het aandeel van dit artikel in de taakstelling uit het Begrotingsakkoord.
2. De mutatie van in totaal ruim € 33,4 miljoen over de periode tot en met 2028 betreft de toevoeging van de loonbijstelling tranche 2012.
3. Deze mutatie bestaat uit:
  - Een overboeking uit artikelonderdeel 13.05 Verkenningen en planuitwerking van circa € 4 miljard in verband met de nieuwe begrotingsstructuur in het Infrastructuurfonds (zie ook Kamerstukken II, 2011/12, 31 865, nr. 42).
  - Met betrekking tot het project OV-SAAL wordt een bedrag van circa € 217 miljoen overgeboekt van 13.05 Planuitwerking naar 13.03 Realisatieprogramma.
  - Een overboeking uit artikelonderdeel 13.02 in verband met overheveling van de functiewijzigingsprojecten van het onderhoudsprogramma naar aanleg conform de aanbevelingen van de commissie Kuiken (circa € 1 miljard).
  - Zoals aangegeven in de begroting Infrastructuurfonds 2009 en in de brief aan de Tweede Kamer inzake het deelnemingenbeleid Rijksoverheid (Kamerstukken II, 2009/10, 28 165, nr. 105) zal een deel van de financiering van PHS plaatsvinden vanuit de leenfaciliteit PHS. Het exacte bedrag van deze leenfaciliteit is inmiddels bepaald op € 874,6 miljoen. De daarmee vrijvallende middelen binnen artikel 13.05 Planuitwerking personenvervoer worden toegevoegd aan 13.02 Beheer en instandhouding.
4. Met deze kasschuif wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de actuele inzichten in de programmering
5. Deze mutatie betreft de taakstelling apparaat uit het Regeerakkoord die, in afwachting van de invulling hiervan, nog geparkeerd was op begroting XII. De invulling heeft ertoe geleid dat de uitgaven van ProRail met € 37,5 miljoen per jaar worden verlaagd vanaf 2018, met een ingroei vanaf 2013. Deze definitieve invulling was reeds verwerkt in het Beheerplan 2012 van ProRail en is nu ook verwerkt in de begroting van het Infrastructuurfonds. Het gaat hier om een totaalbedrag van bijna € 545 miljoen.
6. Betreft de overboeking van middelen (circa € 5 miljoen) voor het Actieplan groei op het spoor naar begroting van Hoofdstuk XII daar dit niet -infrastructuur maatregelen betreft (zie ook ad 3 en 6 onder respectievelijk de artikelen 97 en 3 van Hoofdstuk XII).
7. Het gaat hier om afrekeningen (circa € 16,4 miljoen) op verleende voorschotten aan ProRail over het vierde kwartaal 2011 en onder andere bijdragen van de EU voorproject OVT-Rotterdam (€ 2,4 miljoen) alsmede een bijdrage van de gemeente Rijswijk ad € 5 miljoen in het project Rijswijk-Schiedam in verband met een kostenstijging.

De mutatie in het jaar 2015 ad € 56 miljoen is een onderdeel van de afspraken naar aanleiding van de energieprijzen in het kader van de vervoerconcessie voor het Hoofdrailnet (Kamerstukken II, 22 026, nr. 355). De middelen zijn aan het aanlegprogramma spoor toegevoegd en zullen worden aangewend voor kwaliteitsverbetering personenvervoer spoor, waaronder mogelijk veiligheid (ERTMS) en/of toegankelijkheid.
8. Deze relatief kleine overboeking (€ 0,042 miljoen) in de jaren 2012–2014 is afkomstig uit artikel 14 voor de indexatie van het RSP-ZZL planstudieproject Groningen – Leeuwarden.

In de jaren 2018–2020 zijn bedragen van uit artikel 12 hoofdwegen overgeboekt. Deze bedragen van in totaal € 129,4 miljoen betreffen een aanpassing van de verdeling van het budget voor geluidssane-

- ringsmaatregelen tussen weg en spoor. Deze correctie in de verdeling tussen weg en spoor is doorgevoerd omdat nu bekend is welke geluidmaatregelen nodig zijn om aan de wettelijke saneringsplicht te voldoen en wat de hiermee samenhangende kosten zijn. (zie ook ad 5 en 19 onder respectievelijk de artikelen 14 en 12).
9. Betreft een overheveling van in totaal circa € 66,6 miljoen met betrekking tot het geluidsprogramma t/m 2023 in aanvulling op eerdere bijdragen uit het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) t/m 2020. Voorheen stonden deze gelden op de begroting van het voormalige ministerie VROM. Het laatst genoemde ministerie is samengevoegd met VenW, thans IenM, waardoor deze middelen vanuit artikel 6 «Klimaat, lucht en geluid» van Hoofdstuk XII kunnen worden overgeboekt naar het onderhavige artikel waar de realisatie zal worden verantwoord.
  10. In totaal wordt € 10 miljoen (2014/2015) overgeboekt naar artikel 12 voor integrale Beter Benutten programma's in de regio's Twente en Groningen Assen, waar mobiliteitsproblemen op het spoor in combinatie met OV en wegaanpassingen worden aangepakt. De mutatie vanaf 2023 betreft de een correctieboeking met betrekking tot de verdeling van de aanvullende post uit het Regeerakkoord voor wegen en spoor ad € 500 miljoen per jaar. De correctie is om te komen tot de 75/25 procent verdeling tussen respectievelijk wegen en spoorinvesteringen (zie ook ad 18 onder artikel 12).
  11. Deze mutatie betreft de overboeking van het project «Quick-scan gedecentraliseerd spoor (Gelderland/SAN)» (€ 1,565 miljoen in 2012) en het regionale project «sneltram Maastricht-Lanaken-Hasselt» (€ 6 miljoen in 2012 en 2013) naar de BDU (zie ook ad 3 onder artikel 97.04 Hoofdstuk XII).

Artikel 14 Regionaal/lokale infra.

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 14.01 Reg./lok.									
			187 266	140 607	120 653	61 919	34 235	214 765	
Mutaties voorjaarsnota 2012									
			49 230	- 72 500	0	50 954	0	20 000	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 14.01 Reg./lok.									
			236 496	68 107	120 653	112 873	34 235	234 765	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 161 430		- 9 264	- 17 823	- 13 530	- 14 579	- 25 319	1
Overboeking binnen artikel 14	Neutraal	6 287	- 81	- 297	- 384	844	1 032	1 246	2
Kasschuif	Intertemporeel	0	56 627	3 269	5 351	2 122	26 434	27 874	3
Overboeking met HXII	Intensivering/Extensivering	- 37 552	- 15 744	- 1 044	- 2 967	- 2 966	- 2 966	- 2 965	4
Mutaties Miljoenennota 2013									
			40 802	- 7 336	- 15 823	- 13 530	9 921	836	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 14.01 Reg./lok.									
			277 298	60 771	104 830	99 343	44 156	235 601	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 14.02 Reg.Mob.fonds.									
			41 291	30 257	12 750	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2012									
			- 4 633	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 14.02 Reg.Mob.fonds.									
			36 658	30 257	12 750	0	0	0	
Mutaties Miljoenennota 2013									
			0	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 14.02 Reg.Mob.fonds.									
			36 658	30 257	12 750	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 14.03 RSP/ZZL									
			100 791	97 434	196 544	107 624	214 366	164 532	
Mutaties voorjaarsnota 2012									
			- 149 857	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 14.03 RSP/ZZL									
			- 49 066	97 434	196 544	107 624	214 366	164 532	
Overboeking binnen artikel 14	Neutraal	- 6 287	81	297	384	- 844	- 1 032	- 1 246	2

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Diverse overboekingen binnen Infracfonds	Intensivering/Extensivering	- 1 452	- 1 439	- 5	- 8				5
Kasschuif	Intensivering/Extensivering	0	159 197	- 52 771	- 52 771	- 52 771	- 884		3
Mutaties Miljoenennota 2013			157 839	- 52 479	- 52 395	- 53 615	- 1 916	- 1 246	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 14.03 RSP/ZZL			108 773	44 955	144 149	54 009	212 450	163 286	
Totaal uitgaven stand eerste suppletore wet 2012 Reg./Lok.infra.			224 088	195 798	329 947	220 497	248 601	399 297	
Totaal uitgaven stand Miljoenennota 2013 Reg./Lok.infra.			422 729	135 983	261 729	153 352	256 606	398 887	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 14.09 Ontvangsten			0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2012			0	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 14.09 Ontvangsten			0	0	0	0	0	0	
Mutaties Miljoenennota 2013			0	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 14.09 Ontvangsten			0	0	0	0	0	0	

¹ Voor mutaties in de periode 2012–2028 wordt verwezen naar bijlage 8.

Artikel 14

1. Deze mutatie van in totaal ruim € 161 miljoen betreft het aandeel van dit artikel in de taakstelling uit het Begrotingsakkoord.
2. Betreft een overboeking van in totaal bijna € 6,3 miljoen tussen de artikelonderdelen 14.03 en 14.01 voor de indexering.
3. Met deze kasschuif wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de actuele inzichten in de programmering.
4. Het gaat hier om een overboeking naar de begroting van Hoofdstuk XII artikelonderdeel 97.04 BDU voor de projecten Actieplan Regionaal Openbaar Vervoer met betrekking tot de provincie Flevoland (€ 22,8 miljoen) en Quick-wins Rotterdam (€ 14,7 miljoen). De betaalbaarstelling van deze projecten loopt via de BDU (zie ook ad 3 onder artikel 97.04 van Hoofdstuk XII).
5. Een relatief kleine mutatie (€ 0,042 miljoen) in de jaren 2012–2014 heeft betrekking op een overboeking naar artikel 13 voor de indexatie van het RSP-ZZL planstudieproject Groningen – Leeuwarden. Daarnaast wordt circa € 1,4 miljoen overgeboekt naar artikel 12 voor kosten die door de Rijkswaterstaat worden gemaakt met betrekking tot het convenant N50.

Artikel 15 Hoofdvaarwegennet

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 15.01 Verkeersgmt.			23 552	14 856	12 496	12 487	12 464	12 464	
Mutaties voorjaarsnota 2012			0	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 15.01 Verkeersgmt.			23 552	14 856	12 496	12 487	12 464	12 464	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/ Extensivering	– 210			– 20	– 23	– 20	– 21	1
Overboeking binnen art.15 nav nieuwe prestatieafspraken	Neutraal	664	– 4 004	– 1 736	1 098	– 420	439	439	3
Bijstelling niveau landelijke taken RWS	Intensivering/ Extensivering	– 8 454	– 23	– 350	– 238	– 241	– 231	– 231	4
Mutaties Miljoenennota 2013			– 4 027	– 2 086	840	– 684	188	187	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 15.01 Verkeersgmt.			19 525	12 770	13 336	11 803	12 652	12 651	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 15.02 BenO			199 385	268 583	261 747	252 623	344 678	230 770	
Mutaties voorjaarsnota 2012			– 27 331	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 15.02 BenO			172 054	268 583	261 747	252 623	344 678	230 770	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/ Extensivering	– 51 641		– 18 613	– 5 303	– 5 848	8 440	– 725	1
Overboeking binnen artikel 15	Neutraal	– 3 136	– 3 136						5
Overboeking binnen art.15 nav nieuwe prestatieafspraken	Neutraal	– 664	4 004	1 736	– 1 098	420	– 439	– 439	3
Budgettoevoeging B&O 2021–2028	Intensivering/ Extensivering	1 051 392							6
Overboeking naar artikel 11	Intensivering/ Extensivering	– 48 940	– 1 110				– 7 307	– 10 132	7
Aandeel HVWN uit reservering € 1,6 mld.	Intensivering/ Extensivering	495 230							8
Bijstelling niveau landelijke taken RWS	Intensivering/ Extensivering	22 436	– 6	1 066	1 107	1 667	1 673	1 674	4
Kasschuif	Intertemporeel	0	195 641	46 112	28 309	11 765	– 71 147	– 31 048	9
Mutaties Miljoenennota 2013			195 393	30 301	23 015	8 004	– 68 780	– 40 670	

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 15.02 BenO			367 447	298 884	284 762	260 627	275 898	190 100	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 15.03 Aanleg			343 610	346 247	272 298	201 043	40 444	5 520	
Mutaties voorjaarsnota 2012			22 495	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 15.03 Aanleg			366 105	346 247	272 298	201 043	40 444	5 520	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 2 582		- 23 600	22 412	- 1 035	- 177	- 26	1
Desaldering	Intensivering/Extensivering	1 735		333		1 402			10
Overboeking binnen artikel 15	Neutraal	2 213 394	- 5 993	17 459	71 350	118 399	104 921	175 831	11
Overboeking van artikel 12	Intensivering/Extensivering	4 000	4 000						12
Kasschuif	Intertemporeel	0	- 76 271	- 55 698	- 26 392	- 29 858	73 466	61 428	9
Overboeking naar HXII artikel 5	Intensivering/Extensivering	- 250	- 250						13
Mutaties Miljoenennota 2013			- 78 514	- 61 506	67 370	88 908	178 210	237 233	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 15.03 Aanleg			287 591	284 741	339 668	289 951	218 654	242 753	

¹ Voor mutaties in de periode 2012–2028 wordt verwezen naar bijlage 8.

Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 15.05 Verk.& Planst.			21 287	30 171	104 736	180 681	155 643	212 547	
Mutaties voorjaarsnota 2012			- 2 788	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 15.05 Verk.& Planst.			18 499	30 171	104 736	180 681	155 643	212 547	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 167 825		- 63 257	- 17 984	- 6 100	- 25 304	- 17 302	1
Overboeking binnen artikel 15	Neutraal	- 2 212 002	7 383	- 17 459	- 71 350	- 118 399	- 104 919	- 175 831	14
Overboekingen binnen Infrafonds	Intensivering/Extensivering	171 353	- 14 000						15
Kasschuif	Intertemporeel	0	- 161	51 685	- 14 262	- 55 042	- 24 280	- 18 274	9
Subsidietaakstelling	Intensivering/Extensivering	- 28 880							16
Overboeking naar Defensie	Intensivering/Extensivering	- 18 240		- 1 140	- 1 140	- 1 140	- 1 140	- 1 140	17
Mutaties Miljoenennota 2013			- 6 778	- 30 171	- 104 736	- 180 681	- 155 643	- 212 547	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 15.05 Verk.& Planst.			11 721	0	0	0	0	0	
<hr/>									
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 15.06 Netwerk HVWN			255 822	248 238	232 802	224 302	222 198	220 424	
Mutaties voorjaarsnota 2012			0	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 15.06 Netwerk HVWN			255 822	248 238	232 802	224 302	222 198	220 424	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 4 171		- 413	- 366	- 416	- 351	- 375	1
Loonbijstelling	Intensivering/Extensivering	14 960	1 011	940	907	899	887	861	2
Bijstelling niveau landelijke taken RWS	Intensivering/Extensivering	- 11 531	- 27	- 1 042	693	62	88	88	4
Mutaties Miljoenennota 2013			984	- 515	1 234	545	624	574	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 15.06 Netwerk HVWN			256 806	247 723	234 036	224 847	222 822	220 998	
<hr/>									
Totaal uitgaven stand eerste suppletoire wet 2012 HVWN			836 032	908 095	884 079	871 136	775 427	681 725	
Totaal uitgaven stand Miljoenennota 2013 HVWN			943 090	844 118	871 802	787 228	730 026	666 502	

Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 15.09 Ontvangsten							
			68 687	29 703	22 155	3 042	
Mutaties voorjaarsnota 2012							
			16 531	0	0	0	0
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 15.09 Ontvangsten							
			85 218	29 703	22 155	3 042	0
EU-bijdrage Zeetoegang IJmond	Neutraal	- 1 746	- 1 746				
Desaldering	Intensivering/ Extensivering	1 735		333		1 402	18
Mutaties Miljoenennota 2013							
			- 1 746	333	0	1 402	0
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 15.09 Ontvangsten							
			83 472	30 036	22 155	4 444	0

Artikel 15

1. Deze mutatie van in totaal ruim € 226 miljoen betreft het aandeel van dit artikel in de taakstelling uit het Begrotingsakkoord.
2. De mutatie van in totaal bijna € 15 miljoen over de periode tot en met 2028 betreft de toevoeging van de loonbijstelling tranche 2012.
3. Betreft een structurele overboeking van in totaal bijna € 0,7 miljoen in de periode 2012–2028 uit onderdeel 15.02 naar onderdeel 15.01 als gevolg van de met Rijkswaterstaat voor de periode 2013–2016 nieuw afgesloten prestatieafspraken.
4. Het niveau van de landelijk geconcentreerde uitvoeringstaken van Rijkswaterstaat worden in lijn gebracht met de afgesproken versoberingen en efficiënter georganiseerd. De bijstelling van de uitgavenramingen van in totaal bijna € 2,5 miljoen in de periode 2012–2028 komt ten goede aan de oplossing van de B&O-problematiek, zoals gemeld in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstukken II, 32 500 A, 32 660, nr. 83) en in bijlage 4.2 van de begroting Infrastructuurfonds 2012.
5. Van de totale mutatie ad circa € 3,1 miljoen wordt circa € 0,6 miljoen overgeboekt naar 15.03 voor de dekking van waterschade aan de deuraandrijving Maasbracht. Het resterende bedrag ad circa € 2,5 miljoen bestaat voornamelijk uit lagere uitgaven op het groot variabel onderhoud project Maas, baggeren en kunstwerken en wordt overgeboekt naar onderdeel 15.05.
6. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstukken II, 32 500 A, 32 660, nr. 83) is aan uw Kamer gemeld dat in het verlengde Infrastructuurfonds noodzakelijke middelen zijn opgenomen voor Beheer, Onderhoud en Vervanging. De mutatie op de uitgavenraming vanaf 2021 met ruim € 131,4 miljoen per jaar betreft de noodzakelijke toevoeging aan het Beheer en Onderhoud budget van Rijkswaterstaat voor de periode 2021–2028 voor de Hoofdvaarwegen (zie ook ad 8, 8 en 13 onder artikel 11, 12 en 18).
7. In 2012 wordt circa € 1,1 miljoen overgeboekt naar artikel 11 voor de Sophiapolder/Rietbaan (zie ook ad 7 onder artikel 11). De verlaging in de andere jaren betreft het project Renovatie stuwensemble in de Nederrijn en Lek en wordt van artikelonderdeel 15.02.04 Vervanging (GVO) eveneens naar artikel 10 overgeboekt (zie ook ad 11 onder artikel 11). Het betreft een bijdrage aan dit project ten behoeve van de scheepvaartfunctie.
8. Betreft het aandeel voor de Hoofdvaarwegen uit de na 2020 gereserveerde middelen ad € 1,6 miljard bestemd voor de periode tot en met 2020 voor Beheer en Onderhoud en Vervanging, zoals gemeld in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstukken II, 32 500 A, 32 660, nr. 83) en in bijlage 4.2 van de begroting Infrastructuurfonds 2012 (zie ook ad 6, 7 en 14 onder respectievelijk artikel 11, 12 en 18). Het gaat hier om een totaalbedrag van circa € 495,2 miljoen.
9. Met deze kasschuif wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de actuele inzichten in de programmering.
10. Door België wordt circa € 0,2 miljoen bijgedragen voor natuurcompensatie (4e sluis kolk Ternaaien). Verder is voor het Wilhelminakanaal een 2e wijzigingsovereenkomst met de regio opgesteld. Deze overeenkomst betekent een hogere financiële bijdrage van circa € 1,6 miljoen van de regio (Tilburg en Provincie NB). Deze desaldering wordt op dit onderdeel aangebracht.
11. Deze mutatie van in totaal bijna € 2,2 miljard over de jaren 2012–2028 bestaat voor het grootste deel uit een overboeking uit artikelonderdeel 15.05 Verkenningen en planuitwerkingen in verband met de nieuwe

- begrotingsstructuur in het Infrastructuurfonds (zie ook Kamerstukken II, 2011–2012, 31 865, nr. 42).
- Daarnaast is sprake van fasewisselingen van een aantal projecten die overgaan van planuitwerkingen naar realisatie. Als laatste wordt circa € 0,6 miljoen overgeboekt uit artikelonderdeel 15.02 in verband met hoogwaterschade aan de deuraandrijving Maasbracht (Maas fase 2).
12. Uit artikel 12 wordt € 4 miljoen overgeboekt als bijdrage in de kosten voor de omleiding van de Zuid Willemsvaart in verband met het aanpassen van de aansluiting A2 aan de A59 (zie ook ad 12 onder artikel 12).
  13. De gelden die beschikbaar zijn gekomen uit het amendement van het lid Dijkgraaf (Kamerstukken II, 33 000 A, nr. 9) ad € 0,25 miljoen worden uit dit artikel 15 via bijdrageartikel 19 overgeboekt naar de begroting van Hoofdstuk XII, omdat de betreffende uitgaven daar verantwoord moeten worden (zie ook ad 9 onder artikel 5). Het betreft het project Maatwerkvoorlichting Verladers, specifiek bedoeld om voor corridors als de A15 met verladers concrete afspraken te maken, om meer lading van de weg naar de binnenvaart te verplaatsen.
  14. Deze saldomutatie van in totaal ruim € 2,2 miljard bestaat voor het grootste deel uit een overboeking naar artikelonderdeel 15.03 Realisatie in verband met de nieuwe begrotingsstructuur in het Infrastructuurfonds (zie ook Kamerstukken II, 2011–2012, 31 865, nr. 42).
Daarnaast betreft het mutaties als gevolg van de fasewisselingen van een aantal projecten van planstudie naar realisatie (w.o. Lekkanaal/3e kolk Beatrixsluis, brug Burgum en bochtafsnijding, van Lemmer-Delfzijl fase 2 (planstudieproject) naar Lemmer-Delfzijl fase 1 (realisatieproject), Lichtenen buitenhaven IJmuiden, Verdieping vaarweg Harlingen-Kornwerderzand (Boontjes).
  15. Uit dit artikelonderdeel wordt € 14 miljoen overgeboekt naar artikel 16.02 Ruimte voor de Rivier voor de pilot langsdammen, zijnde de vaarwegcomponent van het project. Deze proef met paralleldammen in de Waal, gericht op beheersing van aanzanding en erosie van de vaargeul ten behoeve van de bevaarbaarheid, vervangt een deel van de kribverlaging op de Waal (project Ruimte voor de Rivier).
De mutaties in de latere jaren van in totaal ruim € 185 miljoen hebben betrekking op de projecten Lekkanaal/3e kolk Beatrixsluis, Vaarweg IJsselmeer Meppel, Grote zeesluis in het Kanaal Gent-Terneuzen en de Zeetoegang IJmond.
  16. De subsidie-taakstelling van bijna € 29,9 miljoen in de jaren 2027 en 2028 wordt hier tijdelijke geparkeerd en zal in een later stadium worden verwerkt.
  17. De structurele mutatie van € 1,14 miljoen per jaar betreft een overboeking naar het ministerie van Defensie voor Search and Rescue Helicopters.
  18. De neerwaartse bijstelling van de ontvangstenraming met ruim € 1,7 miljoen betreft een correctie van de EU-bijdrage Zeetoegang IJmond die dubbel in de begroting was opgenomen.

Artikel 16 Megaproj. Niet Verkeer en Vervoer

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 16.01 PMR			437 934	50 644	18 615	5 345	3 777	2 455	
Mutaties voorjaarsnota 2012			17 657	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 16.01 PMR			455 591	50 644	18 615	5 345	3 777	2 455	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 1 233		- 767	- 249	- 78	- 47	- 31	1
Kasschuif	Intertemporeel	0	- 11 675	- 344	- 939	- 107	223	596	2
Overboeking apparaat naar HXII	Intensivering/Extensivering	- 195	- 80	- 75	- 20	- 20			3
Overboeking naar art. 17 PMR	Technisch	- 96 851		- 49 458	- 17 407	- 5 140	- 3 953	- 3 020	4
Mutaties Miljoenennota 2013			- 11 755	- 50 644	- 18 615	- 5 345	- 3 777	- 2 455	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 16.01 PMR			443 836	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 16.02 RvdR			154 610	292 036	341 925	349 884	191 854	184 788	
Mutaties voorjaarsnota 2012			- 42 896	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 16.02 RvdR			111 714	292 036	341 925	349 884	191 854	184 788	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 22 641		- 9 312	- 12 791	- 5 169	14 176	- 2 612	1
Kasschuif	Intertemporeel	0	21 000	- 125 000			25 000	21 000	2
Overboeking van artikel 15	Intensivering/Extensivering	14 000	14 000						5
Overboeking van artikel 11	Intensivering/Extensivering	8 300	8 300						6
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	- 1 316 847		- 157 724	- 329 134	- 344 715	- 231 030	- 203 176	7
Mutaties Miljoenennota 2013			43 300	- 292 036	- 341 925	- 349 884	- 191 854	- 184 788	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 16.02 RvdR			155 014	0	0	0	0	0	

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 16.03 Maaswerken			34 769	39 614	30 402	29 323	26 075	20 154	
Mutaties voorjaarsnota 2012			33 162	700	3 195	9 195	12 670	3 000	
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 16.03 Maaswerken			67 931	40 314	33 597	38 518	38 745	23 154	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 13 451			- 3 432	- 3 519	- 2 408	- 1 833	1
Overboeking naar artikel 11	Intensivering/Extensivering	- 367	- 367						8
Kasschuif	Intertemporeel	0	- 15 137	- 21 829	- 95	982	753	285	2
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	- 229 331		- 18 485	- 30 070	- 35 981	- 37 090	- 21 606	7
Mutaties Miljoenennota 2013			- 15 504	- 40 314	- 33 597	- 38 518	- 38 745	- 23 154	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 16.03 Maaswerken			52 427	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 16.04 Netwerk mega niet VenV			18 324	18 627	18 093	16 272	12 963	12 158	
Mutaties voorjaarsnota 2012			0	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 16.04 Netwerk mega niet VenV			18 324	18 627	18 093	16 272	12 963	12 158	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 225			- 28	- 30	- 20	- 21	1
Loonbijstelling	Intensivering/Extensivering	845	64	66	66	61	48	45	9
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	- 282 631		- 18 693	- 18 131	- 16 303	- 12 991	- 12 182	7
Mutaties Miljoenennota 2013			64	- 18 627	- 18 093	- 16 272	- 12 963	- 12 158	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 16.04 Netwerk mega niet VenV			18 388	0	0	0	0	0	

¹ Voor mutaties in de periode 2012–2028 wordt verwezen naar bijlage 8.

Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 16.05 HWBP2			215 517	437 347	356 709	346 194	358 917	253 139	322 729	
Mutaties voorjaarsnota 2012			22 674	- 123 399	- 34 523	71 284	55 403	9 304	- 15 215	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 16.05 HWBP2			238 191	313 948	322 186	417 478	414 320	262 443	307 514	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/ Extensivering	-7 414			- 996	- 867	- 891	- 460	- 666	1
Overboekingen artikel 11	Intensivering/ Extensivering	- 35 380	2 112	- 7 800	- 13 700	- 14 600	-1 402			10
Kasschuif	Intertemporeel	0	- 116 116	- 120 952	- 8 188	- 103 472	36 678	- 11 211	- 10 757	2
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	- 2 395 209		- 185 196	- 299 302	- 298 539	- 448 705	- 250 772	- 296 091	7
Mutaties Miljoenennota 2013			- 113 994	- 313 948	- 322 186	- 417 478	- 414 320	- 262 443	- 307 514	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 16.05 HWBP2			124 197	0	0	0	0	0	0	
Totaal uitgaven stand eerste suppletoire wet 2012 Mega niet VenV			891 751	715 569	734 416	827 497	661 659	484 998	347 916	
Totaal uitgaven stand Miljoenennota 2013 Mega niet VenV			793 862	0	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 16.09 Ontvangsten			80 193	88 039	139 589	195 411	155 850	155 778	112 168	
Mutaties voorjaarsnota 2012			- 1 064	0	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 16.09 Ontvangsten			79 129	88 039	139 589	195 411	155 850	155 778	112 168	
Aan uitgaven gerelateerde ontvangsten van de waterschappen	Intensivering/ Extensivering	- 17 651		1 100	- 3 900	- 6 850	- 7 300	- 701		11
Overboeking ontvangsten HWBP-2 uit artikel 11	Technisch	63 914	63 914							12
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	- 1 038 766		- 86 139	- 135 689	- 188 561	- 148 550	- 155 077	- 112 168	7
Overboeking naar art. 17 PMR	Technisch	- 3 000		- 3 000						4
Mutaties Miljoenennota 2013			63 914	- 88 039	- 139 589	- 195 411	- 155 850	- 155 778	- 112 168	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 16.09 Ontvangsten			143 043	0	0	0	0	0	0	

Artikel 16

1. Deze mutatie van in totaal bijna € 45 miljoen betreft het aandeel van dit artikel in de taakstelling uit het Begrotingsakkoord.
2. Met deze kasschuif wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de actuele inzichten in de programmering.
3. Betreft een overboeking naar het centrale apparaatsartikel in de Begroting hoofdstuk XII van de apparaatsuitgaven ad circa € 0,2 miljoen die betrekkingen hebben op het PMR.
4. Het structurele beschikbare budget van in totaal circa € 96,9 miljoen voor het PMR wordt met ingang van het jaar 2013 overgeboekt naar artikel 17 Megaprojecten en daar verantwoord (zie ook ad 5 onder artikel 17)
5. Uit artikel 15 wordt € 14 miljoen overgeboekt naar Ruimte voor de Rivier voor de pilot langsdammen, zijnde de vaarwegcomponent van het project. Deze proef met paralleldammen in de Waal, gericht op beheersing van aanzanding en erosie van de vaargeul voor de bevaarbaarheid, vervangt een deel van de kribverlaging op de Waal (project Ruimte voor de Rivier) (zie ook ad 15 onder artikel 15).
6. Betreft een overboeking € 8,3 miljoen van artikel 11 naar Ruimte voor de Rivier voor de pilot langsdammen (zie ook ad 10 onder artikel 11 en hierboven onder ad 5).
7. In de Deltawet is opgenomen dat een Deltafonds wordt ingezet dat zorg draagt voor de financiering en bekostiging van maatregelen en voorzieningen op het gebied van waterveiligheid en zoetwatervoorziening. Uitgaande van de Deltawet zijn de artikelen 11 (Hoofdwatersystemen) en 16 (Megaprojecten wat betreft Maaswerken en Ruimte voor de Rivier) van het Infrastructuurfonds, geconverteerd naar het Deltafonds en de Begroting hoofdstuk XII. In de bijlage bij de begroting van het Infrastructuurfonds is een conversietabel opgenomen met de doorgevoerde omzettingen. Maatregelen op het gebied van waterkwaliteit die niet verbonden zijn aan waterveiligheid en zoetwatervoorziening, zijn als gevolg van de bij de behandeling van het wetsvoorstel Deltawet aangenomen amendement Lucas (Kamerstukken II 2011–2012, 32 304, nr. 29) niet in het Deltafonds opgenomen en worden verantwoord op de begroting van Hoofdstuk XII.
Het gaat hier om een overboeking naar het Deltafonds van in totaal ruim € 4 224 miljoen aan uitgavenramingen en bijna € 1 039 miljoen aan ontvangstenramingen
8. Betreft een correctie van notificatiekosten ad € 367 000 conform de opdrachtbrief van Rijkswaterstaat, die wordt overgeboekt naar artikel 10 (zie ook ad 11 onder artikel 11).
9. De mutatie van in totaal ruim € 0,8 miljoen over de periode tot en met 2028 betreft de toevoeging van de loonbijstelling tranche 2012.
10. Zoals in de Basisrapportage is aangegeven wordt het verschil tussen raming en budget van circa € 35 miljoen in de jaren 2013–2016 toegevoegd aan het nHWBP. (zie ook ad 10 onder artikel 11).
11. Als gevolg van een verschuiving uit de basisrapportage van budget van HWBP-2 naar nHWBP wordt overeenkomstig de ontvangstenbegroting bijgesteld. Het betreft de aan de uitgaven gerelateerde ontvangsten van de waterschappen van in totaal circa € 17,7 miljoen.
12. De mutatie in 2012 betreft een technische overheveling van de ontvangsten HWBP-2 ad circa € 63,9 miljoen van artikel 11 naar 16.

Artikel 17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 17.01 W'scheldetunnel			0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2012			5 094	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 17.01 W'scheldetunnel			5 094	0	0	0	0	0	
Mutaties Miljoenennota 2013			0	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 17.01 W'scheldetunnel			5 094	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 17.02 Betuweroute			10 000	2 235	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2012			18 145	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 17.02 Betuweroute			28 145	2 235	0	0	0	0	
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	– 36		– 36					1
Kasschuif	Intertemporeel	0	– 14 500	2 500	6 000	6 000			2
Mutaties Miljoenennota 2013			– 14 500	2 464	6 000	6 000	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 17.02 Betuweroute			13 645	4 699	6 000	6 000	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 17.03 HSL			0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2012			23 033	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 17.03 HSL			23 033	0	0	0	0	0	
Desaldering	Intensivering/Extensivering	1 590	1 590						3
Mutaties Miljoenennota 2013			1 590	0	0	0	0	0	

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 17.03 HSL			24 623	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 17.04 ABvM			0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2012			24	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2012 artikelonderdeel 17.04 ABvM			24	0	0	0	0	0	
Overboeking naar art. 12	Intensivering/ Extensivering	– 24	– 24						4
Mutaties Miljoenennota 2013			– 24	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 17.04 ABvM			0	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 17.05 ZZL			0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2012			0	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2012 artikelonderdeel 17.05 ZZL			0	0	0	0	0	0	
Mutaties Miljoenennota 2013			0	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 17.05 ZZL			0	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 17.06 PMR			0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2012			0	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2012 artikelonderdeel 17.06 PMR			0	0	0	0	0	0	
Overboeking van art. 16 PMR	Technisch	96 849		49 458	17 407	5 139	3 953	3 019	5

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mutaties Miljoenennota 2013			0	49 458	17 407	5 139	3 953	3 019
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 17.06 PMR			0	49 458	17 407	5 139	3 953	3 019
Totaal uitgaven stand eerste suppletore wet 2012 Mega VenV			56 296	2 235	0	0	0	0
Totaal uitgaven stand Miljoenennota 2013 mega VenV			43 362	54 157	23 407	11 139	3 953	3 019
¹ Voor mutaties in de periode 2012–2028 wordt verwezen naar bijlage 8.								
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 17.09 Ontvangsten			0	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2012			- 1 590	0	0	0	0	0
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 17.09 Ontvangsten			- 1 590	0	0	0	0	0
Desaldering	Intensivering/ Extensivering	1 590	1 590					3
Overboeking van art. 16 PMR	Technisch	3 000		3 000				5
Mutaties Miljoenennota 2013			1 590	3 000	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 17.09 Ontvangsten			0	3 000	0	0	0	0

Artikel 17

1. De mutatie ad € 36 000 betreft het aandeel van dit artikel in de taakstelling uit het Begrotingsakkoord.
2. Als gevolg van vertraging op de projectonderdelen BB21 en plasverkleinende maatregelen (kolken naast het spoor), wordt met deze kasschuif zoveel mogelijk aangesloten bij de actuele inzichten in de programmering.
3. De desaldering ad circa € 1,6 miljoen betreft een bijstelling van de ontvangstenraming van de HSL.
4. Betreft een afboeking ad € 24 000 van het niet meer benodigde budget voor Betalen voor mobiliteit. Dit wordt overgeboekt naar artikel 12.
5. Het beschikbare structurele uitgaven- en ontvangstenbudget van respectievelijk circa € 96,9 miljoen en € 3 miljoen voor het PMR wordt met ingang van het jaar 2013 overgeboekt uit artikel 16 Megaprojecten niet Verkeer en Vervoer (zie ook ad 4 onder artikel 16)

Artikel 18 Overige uitgaven en ontvangsten

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.01 Saldo afgesl.rekg.								
			0	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2012								
			0	0	0	0	0	0
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 18.01 Saldo afgesl.rekg.								
			0	0	0	0	0	0
Mutaties Miljoenennota 2013								
			0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.01 Saldo afgesl.rekg.								
			0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.03 Intermod.verv.								
			4 574	1 202	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2012								
			8 525	0	0	0	0	0
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 18.03 Intermod.verv.								
			13 099	1 202	0	0	0	0
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	– 6		– 6				1
Overboeking van HXII	Intensivering/Extensivering	– 500	– 500					15
Kasschuif	Intertemporeel	0	– 7 000	2 000	2 000	3 000		2
Mutaties Miljoenennota 2013								
			– 7 500	1 994	2 000	3 000	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.03 Intermod.verv.								
			5 599	3 196	2 000	3 000	0	0
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.04 Geb. aanpak								
			213	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2012								
			5 279	0	0	0	0	0
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 18.04 Geb. aanpak								
			5 492	0	0	0	0	0
Desaldering	Intensivering/Extensivering	44	44					3

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mutaties Miljoenennota 2013			44	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.04 Geb. aanpak			5 536	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.05 Railinfrabeh.			119 541	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2012			0	0	0	0	0	0
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 18.05 Railinfrabeh.			119 541	0	0	0	0	0
Desaldering	Intensivering/ Extensivering	– 119 540	– 119 540					
Mutaties Miljoenennota 2013			– 119 540	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.05 Railinfrabeh.			1	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.06 Ext.veiligheid			13 382	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2012			122	0	0	0	0	0
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 18.06 Ext.veiligheid			13 504	0	0	0	0	0
Mutaties Miljoenennota 2013			0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.06 Ext.veiligheid			13 504	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.07 Mob.onafh. Kennis/Exp.			42	42	42	42	42	42
Mutaties voorjaarsnota 2012			565	0	0	0	0	0
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 18.07 Mob.onafh. Kennis/Exp.			607	42	42	42	42	42

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Overboeking binnen artikel 18 Mutaties Miljoenennota 2013	Neutraal	– 385	– 385 – 385	0	0	0	0	0	5
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.07 Mob.onafh. Kennis/Exp.			222	42	42	42	42	42	
¹ Voor mutaties in de periode 2012–2028 wordt verwezen naar bijlage 8.									
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.09 Ontvangsten			119 603	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2012			– 107	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 18.09 Ontvangsten			119 496	0	0	0	0	0	
Desaldering	Intensivering/ Extensivering	– 119 496	– 119 496						4
Desaldering	Intensivering/ Extensivering	339 388							10
Mutaties Miljoenennota 2013			– 119 496	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.09 Ontvangsten			0	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.10 Voordelig saldo			0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2012			103 183	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 18.10 Voordelig saldo			103 183	0	0	0	0	0	
Mutaties Miljoenennota 2013			0	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.10 Voordelig saldo			103 183	0	0	0	0	0	
Totaal ontvangsten stand eerste suppletore wet 2012 Ontvangsten			222 679	0	0	0	0	0	

Totaal ontvangsten stand Miljoenennota 2013 Ontvangsten			103 183	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.08 Netwerkoverst.kosten			283 708	270 654	255 468	249 445	240 994	241 587	
Mutaties voorjaarsnota 2012			48	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 18.08 Netwerkoverst.kosten			283 756	270 654	255 468	249 445	240 994	241 587	
Overboeking binnen artikel 18 Taakstellingen Begrotingsakkoord	Neutraal	385	385					5	
Subsidietaakstelling	Intensivering/Extensivering	- 11 302		- 1 105	- 969	- 1 100	- 945	- 1 006	1
Bijstelling niveau landelijke taken RWS	Intensivering/Extensivering	48 694	1 000	1 500	1 670	1 864	2 820	3 320	6
Loonbijstelling	Intensivering/Extensivering	- 145 332	- 1 314	- 1 249	- 4 257	- 6 268	- 6 380	- 6 388	7
Overboeking van HXII	Intensivering/Extensivering	15 384	991	956	927	926	892	891	8
Mutaties Miljoenennota 2013		- 6 285	- 205	- 380	- 380	- 380	- 380	- 380	9
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.08 Netwerkoverst.kosten			284 613	270 376	252 459	244 487	237 001	238 024	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.11 Invest.ruimte			0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2012			0	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 18.11 Invest.ruimte			0	0	0	0	0	0	
Diverse overboekingen van/naar art. 18	Intensivering/Extensivering	- 626 624							11
Subsidietaakstelling	Intensivering/Extensivering	28 880							6
Taakstellingen Begrotingsakkoord	Intensivering/Extensivering	- 1 299 622							1
Overboeking met HXII	Intensivering/Extensivering	372 158						15 418	12
Mutaties Miljoenennota 2013			0	0	0	0	0	15 418	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.11 Invest.ruimte			0	0	0	0	0	15 418	

Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.12 Nader toe te wijzen B&O&V		0	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2012		0	0	0	0	0	0
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 18.12 Nader toe te wijzen B&O&V		0	0	0	0	0	0
Budget ontrekking tbv B&O 2021–2028	Intensivering/ Extensivering	– 1 486 200					13
Bijstelling niveau landelijke taken RWS	Intensivering/ Extensivering	200 000					7
Reservering € 1,6 mld. tbv. HWS/HWN/ HVWN	Intensivering/ Extensivering	– 1 600 000					14
Mutaties Miljoenennota 2013		0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.12 Nader toe te wijzen B&O&V		0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.13 Tol gefinanc.uitgaven							
Mutaties voorjaarsnota 2012		0	0	0	0	0	0
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 18.13 Tol gefinanc.uitgaven		0	0	0	0	0	0
Desaldering	Intensivering/ Extensivering	339 388					10
Mutaties Miljoenennota 2013		0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.13 Tol gefinanc.uitgaven		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven stand eerste suppletoire wet 2012 Overige U en O		435 999	271 898	255 510	249 487	241 036	241 629
Totaal uitgaven stand Miljoenennota 2013 Overige U en O		309 475	273 614	254 501	247 529	237 043	253 484
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.09 Ontvangsten		119 603	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2012		– 107	0	0	0	0	0

Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 18.09 Ontvangsten			119 496	0	0	0	0	0
Desaldering	Intensivering/ Extensivering	- 119 496	- 119 496					4
Desaldering	Intensivering/ Extensivering	339 388						10
Mutaties Miljoenennota 2013			- 119 496	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.09 Ontvangsten			0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.10 Voordelig saldo			0	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2012			103 183	0	0	0	0	0
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 18.10 Voordelig saldo			103 183	0	0	0	0	0
Mutaties Miljoenennota 2013			0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.10 Voordelig saldo			103 183	0	0	0	0	0
Totaal ontvangsten stand eerste suppletoire wet 2012 Ontvangsten			222 679	0	0	0	0	0
Totaal ontvangsten stand Miljoenennota 2013 Ontvangsten			103 183	0	0	0	0	0

Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.09 Ontvangsten	119 603	0	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2012	- 107	0	0	0	0	0	0
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 18.09 Ontvangsten	119 496	0	0	0	0	0	0
Desaldering	Intensivering/ Extensivering	- 119 496	- 119 496				4
Desaldering	Intensivering/ Extensivering	339 388					10
Mutaties Miljoenennota 2013	- 119 496	0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.09 Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 18.10 Voordelig saldo	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2012	103 183	0	0	0	0	0	0
Stand eerste suppletore wet 2012 artikelonderdeel 18.10 Voordelig saldo	103 183	0	0	0	0	0	0
Mutaties Miljoenennota 2013	0	0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 18.10 Voordelig saldo	103 183	0	0	0	0	0	0
Totaal ontvangsten stand eerste suppletore wet 2012 Ontvangsten	222 679	0	0	0	0	0	0
Totaal ontvangsten stand Miljoenennota 2013 Ontvangsten	103 183	0	0	0	0	0	0

Artikel 18

1. Deze mutatie van in totaal bijna € 1 311 miljoen betreft het aandeel van dit artikel in de taakstelling uit het Begrotingsakkoord.
2. In 2011 is door Agentschap NL de uitvoering van de betreffende subsidieregeling voorbereid. Subsidieverlening is daardoor in 2012 nog niet aan de orde en wordt derhalve een jaar opgeschoven.
3. De desaldering van € 0,044 miljoen houdt verband met in 2011 gerealiseerde hogere ontvangsten die worden aangewend voor het project RRAAM.
4. In 2011 heeft een vervroegde aflossing van een lening en rentebetaling plaats gevonden. De lening liep oorspronkelijk in 2012 af. Door de vervroegde aflossing kan in 2012 de uitgaven- en de respectievelijke ontvangstenraming met circa € 120 miljoen evenredig worden verlaagd.
5. Door middel van de verwerking van het voordelig saldo over 2011 is een bedrag van € 0,385 miljoen aan 2012 toegevoegd. Omdat de uitgaven met betrekking tot de basisinformatievoorzieningen in verband met de herziening van het kostenmodel Rijkswaterstaat in het vervolg verantwoord worden op artikel 18.08, vindt een overboeking plaats vanuit artikel 18.07.
6. Een deel van de subsidietaakstelling Deltares blijkt niet haalbaar omdat. In de periode t/m 2020 gaat het afgerond om € 22 miljoen. Het grootste deel van de taakstelling, ruim € 19 miljoen, wordt verlegd naar artikel 11 in het Infrastructuurfonds en het restant wordt ingeboekt op artikel 31 in de begroting van Hoofdstuk XII (zie ook ad 5 onder artikel 11 en 6 onder artikel 1 in de begroting van Hoofdstuk XII).
7. Het niveau van de landelijk geconcentreerde uitvoeringstaken van Rijkswaterstaat worden in lijn gebracht met de afgesproken versoberingen en efficiënter georganiseerd. Deze bijstelling (uit artikel 11, 12, 15 en 18) van in totaal circa € 54,7 miljoen komt ten goede aan de oplossing van de B&O-problematiek, zoals gemeld in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstukken II, 32 500 A, 32 660, nr. 83) en in bijlage 4.2 van de begroting Infrastructuurfonds 2012 (zie ook ad 2, 1 en 4 onder respectievelijk artikel 11, 12 en 15).
8. De mutatie van in totaal bijna € 15,4 miljoen over de periode tot en met 2028 betreft de toevoeging van de loonbijstelling tranche 2012.
9. Deze saldomutatie van circa € 6,3 miljoen in de periode tot en met 2028 betreft enerzijds de bijdrage in de basisregistratie van het kadaster, die wordt overgeboekt naar de Begroting hoofdstuk XII en anderzijds een overboeking uit de Begroting hoofdstuk XII ten behoeve van A naar Beter (met name voor de ontwikkeling van een android app).
10. De desaldering van bijna € 440 miljoen wordt aangebracht voor de verwachte inkomsten uit de tolheffing op de Nieuwe Westelijke Oeververbinding, A13/A16/A20 en Maasvlakte-Vaanplein A 15.
11. Deze post van in totaal circa € 626,6 miljoen bestaat uit een aantal overboekingen vanuit de programmaruimte naar de artikelen 11, 12 en 15. De overboekingen hebben voornamelijk betrekking op de projecten Bovenloop IJssel, Zeetoeegang IJmond, A4-44, Beatrixsluis, Grote zeesluis in het kanaal Gent-Terneuzen, Vaarweg IJsselmeer Meppel, reservering DBFM tol gerelateerde projecten, A4 Haaglanden en de A10 Zuidas (zie ook ad 15 onder artikel 15 en ad 15 en 19 onder artikel 12).
12. Op de Begroting hoofdstuk XII vanaf 2017 tot en met 2020 meer geld gereserveerd voor de BDU, dan waar de BDU-ontvangers recht op hebben volgens het Coalitieakkoord 2007 en het Regeerakkoord 2010.

Thans worden deze middelen van in totaal ruim € 372 miljoen toegevoegd aan het Infrastructuurfonds.

13. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstukken II, 32 500 A, 32 660, nr. 83) is aan uw Kamer gemeld dat in het verlengde Infrastructuurfonds noodzakelijke middelen zijn opgenomen voor Beheer, Onderhoud en Vervanging. Deze mutatie van in totaal circa € 1,5 miljard in de periode 2021–2028 betreft de noodzakelijke toevoeging aan de Beheer en Onderhoud budgetten van Rijkswaterstaat voor de periode 2021–2028 voor de, Hoofdwatersystemen, Hoofdwegen en Hoofdvaarwegen. (zie ook ad 8, 8 en 6 onder respectievelijk de artikelen 11, 12 en 15)
14. Deze mutatie betreft de toevoeging aan de netwerken van de gereserveerde middelen ad € 1,6 miljard bestemd voor de periode tot en met 2020, zoals gemeld in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstukken II, 32 500 A, 32 660, nr. 83) en in bijlage 4.2 van de begroting Infrastructuurfonds 2012. (zie ook ad 6, 7 en 8 onder respectievelijk de artikelen 11, 12 en 15).
15. Ten behoeve van de renovatie van de haven in Saba wordt een bedrag van € 0,5 miljoen overgeboekt naar het BES-fonds (Bonaire, Sint Eustatius en Saba).

Artikel 19 Bijdragen andere begrotingen Rijk

	Categorie	Totaal mutatie 2012–2028 ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 19.09			7 376 313	7 552 230	7 875 414	6 718 707	7 332 672	7 167 086	
Mutaties voorjaarsnota 2012			- 146 568	- 167 101	72 707	252 283	39 728	39 645	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 19.09			7 229 745	7 385 129	7 948 121	6 970 990	7 372 400	7 206 731	
Saldo overboekingen met begroting van HXII	Intensivering/								
	Extensivering	- 4 373 720	- 55 036	- 245 112	- 130 893	- 200 946	- 394 334	- 268 633	1
Overboeking naar Deltafonds	Technisch	- 14 730 892		- 882 371	- 1 062 153	- 1 059 295	- 1 186 408	- 939 214	2
Mutaties Miljoenennota 2013				- 1 127 483	- 1 193 046	- 1 260 241	- 1 580 742	- 1 207 847	
			- 55 036						
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 19.09			7 174 709	6 257 646	6 755 075	5 710 749	5 791 658	5 998 884	
Ontwerpbegroting 2012 artikelonderdeel 19.10			0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2012			0	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletoire wet 2012 artikelonderdeel 19.10			0	0	0	0	0	0	
Mutaties Miljoenennota 2013			0	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2013 artikelonderdeel 19.10			0	0	0	0	0	0	
Totaal ontvangsten stand eerste suppletoire wet 2012			7 229 745	7 385 129	7 948 121	6 970 990	7 372 400	7 206 731	
Totaal ontvangsten stand Miljoenennota 2013			7 174 709	6 257 646	6 755 075	5 710 749	5 791 658	5 998 884	

¹ Voor mutaties in de periode 2012–2028 wordt verwezen naar bijlage 8.

Artikel 19

1. Deze saldomutatie van ruim € 5 miljard bestaat uit een groot aantal overboekingen tussen de Begroting hoofdstuk XII en het Infrastructuurfonds. Die mutaties zijn bij de individuele artikelen in het Infrastructuurfonds (en in de Begroting hoofdstuk XII) toegelicht.
2. In de Deltawet is opgenomen dat een Deltafonds wordt ingezet dat zorg draagt voor de financiering en bekostiging van maatregelen en voorzieningen op het gebied van waterveiligheid en zoetwatervoorziening. Uitgaande van de Deltawet zijn de artikelen 11 (Hoofdwatersystemen) en 16 (Megaprojecten wat betreft Maaswerken en Ruimte voor de Rivier) van het Infrastructuurfonds, geconverteerd naar het Deltafonds en de Begroting hoofdstuk XII. In de bijlage bij de begroting van het Deltafonds is een conversietabel opgenomen met de doorgevoerde omzettingen. Maatregelen op het gebied van waterkwaliteit die niet verbonden zijn aan waterveiligheid en zoetwatervoorziening, zijn als gevolg van de bij de behandeling van het wetsvoorstel Deltawet aangenomen amendement Lucas (Kamerstukken II, 2011/11, 32 304, nr. 29) niet in het Deltafonds opgenomen en worden verantwoord op de Begroting hoofdstuk XII. Bij deze boeking betreft het de totale bijdrage van de Begroting hoofdstuk XII ad circa € 14,7 miljard die vanaf 2013 voor het aan het Deltafonds gerelateerde deel wordt overgeboekt naar het Deltafonds.

BIJLAGE 3 BEGROTINGSAKKOORD

Invulling taakstelling op artikelonderdeel Infrastructuurfonds (x € 1 000)																		
Art.ond. IF		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Som
5 512	Hoofdwegen																	0
5512u01	Verkeersmanagement		- 2 094	- 1 751	- 1 877	- 2 589	- 2 589	- 2 589	- 2 589	- 2 589	- 2 589	- 2 589						- 23 893
			- 46															
5512u02	Beheer, onderhoud en vervanging	- 74 962			- 7 362	- 8 639	- 8 844	- 9 225	- 9 275	- 9 275	- 9 275	- 9 275						- 85 812
			39 848	20 473														
5512u03	Aanleg	- 251 824	- 77 285	- 41 969	141 264	115 112	118 052	159 676	174 519	158 509	159 755	159 577						- 1 557 539
5512u06	Netwerkgebonden kosten																	- 7 043
		- 698	- 616	- 701	- 592	- 634	- 634	- 634	- 634	- 634	- 634	- 634						
		- 327 529	- 40 146	- 23 948	151 093	126 974	130 119	172 123	187 017	171 008	172 254	172 076						- 1 674 287
													0	0	0	0	0	0
5 513	Spoorwegen																	0
5513u02	Beheer, onderhoud en vervanging	- 23 258	- 18 851	- 23 473	- 17 545	- 18 020	- 20 260	- 20 529	- 17 713	- 17 713	- 17 713	- 17 713						- 212 787
5513u03	Aanleg	- 43 625	- 38 661	- 57 702	- 55 289	- 74 313	- 66 433	- 60 295	- 59 308	- 54 331	- 54 719	- 54 663						- 619 341
		- 66 883	- 57 512	- 81 175	- 72 835	- 92 333	- 86 693	- 80 824	- 77 021	- 72 044	- 72 432	- 72 376						- 832 128
													0	0	0	0	0	0
5 514	Reg.lokaal																	0
5514u01	Aanleg	- 9 264	- 17 824	- 13 529	- 14 580	- 25 319	- 36 333	- 18 167	- 6 964	- 6 460	- 6 499	- 6 494						- 161 433
5 515	Hoofdvaarwegen																	0
5515u01	Verkeersmanagement		- 20	- 23	- 20	- 21	- 21	- 21	- 21	- 21	- 21	- 21						- 211
5515u02	Beheer, onderhoud en vervanging	- 18 613	- 5 303	- 5 847			- 5 217	- 4 495	- 4 970	- 4 970	- 4 970	- 4 970						- 51 641
					8 440	- 725												
5515u03	Aanleg	- 86 857		- 7 135	- 25 482	- 17 328	- 11 821	- 7 767	- 4 891	- 4 500	- 4 530	- 4 526						- 170 409
			4 428															
5515u06	Netwerkgebonden kosten	- 414	- 366	- 416	- 351	- 375	- 375	- 375	- 375	- 375	- 375	- 375						- 4 172
		- 105 884	- 1 260	- 13 421	- 17 412	- 18 450	- 17 434	- 12 658	- 10 258	- 9 867	- 9 897	- 9 893						- 226 434
													0	0	0	0	0	0
5 517	Grote projecten																	0
5517u06	PMR	- 767	- 250	- 77	- 47	- 30	- 27	- 14	- 4	- 4	- 4	- 4						- 1 229
5517u02	Betuweroute	- 36																- 36
		- 803	- 250	- 77	- 47	- 30	- 27	- 14	- 4	- 4	- 4	- 4	0	0	0	0	0	- 1 265

Art.ond. IF	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Som
5 518 Overige uitgaven																	0
5518u03 Intermodaal vervoer	- 6																- 6
5518u08 Netwerkoverstijgende kosten	- 1 104		- 1 100		- 1 006	- 1 030	- 1 036	- 1 028	- 1 028	- 1 028	- 1 028						- 11 303
5518u11 Investeringsruimte		- 970		- 944								- 260 368	259 594	259 883	259 894	259 883	299 622
	- 1 110		- 1 100		- 1 006	- 1 030	- 1 036	- 1 028	- 1 028	- 1 028	- 1 028	260 368	259 594	259 883	259 894	259 883	310 931
		- 970		- 944													
Totaal IF	- 511 474	117 964	133 254	256 914	264 112	271 635	284 823	282 292	260 414	262 114	261 874	260 368	259 594	259 883	259 894	259 883	206 478

BIJLAGE 4 OVERZICHTSCONSTRUCTIE KUSTWACHT NEDERLAND NIEUWE STIJL

De Kustwacht Nederland nieuwe stijl is sinds 1 januari 2007 actief. De minister van IenM is als coördinerend minister voor Noordzee-aangelegenheden verantwoordelijk voor het proces van totstandkoming van geïntegreerd beleid en het activiteitenplan en begroting voor de Noordzee. De minister van Defensie is beheerder van de Kustwacht dat betekent dat deze verantwoordelijk is voor het opstellen van het APB Kustwacht alsmede de uitvoering daarvan met inzet van eigen en toegewezen mensen en middelen. Alle bij de Kustwacht betrokken ministeries behouden hun eigen wettelijke verantwoordelijkheden. Het integrale beleid en daarvan afgeleide APB waarover de ministerraad beslist worden zodanig concreet dat elke minister zich daarover in het parlement kan verantwoorden en vormen in feite een integraal contract tussen de verschillende ministeries en de Kustwacht.

De overzichtstructuur is gebaseerd op het door het ministerie van Defensie opgestelde APB-2012 en wordt door IenM gepubliceerd in de rol van coördinerend ministerie. In de overzichtstructuur wordt een onderscheid gemaakt in de uitgaven van de Kustwacht zelf en de uitgaven die de deelnemende ministeries voor de Kustwacht verrichten.

Defensie/kustwacht

- Betreft de uitgavenbudgetten in beheer van de Kustwacht.
- Defensie is beheerder van het Kustwachtcentrum (KWC), nagenoeg de gehele personele bezetting is Defensiepersoneel. Het KWC is het informatiecentrum van de Noordzee, waar het actuele beeld van (scheeps-)activiteiten, (veiligheids-)incidenten en verontreinigingen op de Noordzee beschikbaar is.

Infrastructuur en Milieu

- Het betreft de inzet vaarwegmarkering, loodsen, liaison en luchtwaarnemers.

Defensie

Het opgenomen bedrag heeft betrekking op:

- de inzet van de Koninklijke Marechaussee;
- de kosten van de vliegers voor de Kustwachtvliegtuigen.

Financiën

- De bijdrage van Financiën heeft betrekking op de inzet van schepen ten behoeve van de Douane.

Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

- Visserijtoezicht betreft de inzet van AID op het NCP en in internationaal verband. De inzet van het schip de Barend Biesheuvel is onderdeel geworden van het uitgavenbudget Kustwacht.
- Activiteiten en bedragen zijn afkomstig uit de begroting van Staatstoezicht op mijninstallaties.
- De inzet betreft gebruik van politiehelikopters voor mijnbouwcontroles, kosten inspecteurs en analyse watermonsters.

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties / Veiligheid en Justitie

- Activiteiten en bedragen zijn afkomstig uit de agentschapsbegroting van de KLPD.

- De inzet van helikopters geschiedt op afroep voor luchtwaarneming of spoedeisende zoekvluchten.
- De personele en materiële inzet betreft enerzijds de justitiële afwerking van geconstateerde strafbare feiten en strafrechtelijke onderzoeken alsmede de coördinatie en anderzijds de inzet bij calamiteiten van vijf zeevaartuigen, bomverkenners, duikers, Rampen Identificatie Team, speedboten, LOCC en mobiele communicatie-units.

Overzichtconstructie Kustwacht Nieuwe Stijl										
Departement	Begroting	Activiteit	Doel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
DEFENSIE/Kustwacht (Uitgaven):										
Defensie/kustwacht	X	Uitvoering Kustwachttaken	Centrale coördinatie kustwachttaken	23 305	22 652	22 220	21 203	22 304	21 205	21 205
Defensie/kustwacht	X	Salarissen (MP en BP)		3 524	3 3	3 322	3 322	3 322	3 322	3 322
Subtotaal eigen uitgaven kustwacht				26 829	25 974	25 542	24 525	25 626	24 527	24 527
BIJDRAGEN ANDERE DEPARTEMENTEN (Kosten)										
lenM	IF	Inzet vaarwegmarkeringen, loodsen, liaison, luchtwaarnemers	Bijdragen aan veilig vaarwater, handhaving via luchtsurveillance	1 998	2 783	2 783	2 783	2 783	2 783	2 783
Defensie	X	Inzet Kmar-personeel voor grensbewaking, luchtwaarneming, liaisons & HH-desk/inzet vliegers Dornier en beheerskosten	Uitvoering grensbewaking/luchtsurveillance/beheerskosten Defensie	3 646	3 808	3 808	3 808	3 808	3 808	3 808
Financiën	IXB	Inzet Douanepersoneel	Fraudecontrole	1 612	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750
ELenI	XIV	Inzet NVWA- en Sodem-personeel	Visserijcontrole en Sodem	918	996	996	996	996	996	996
BZK	VII	Inzet KLPD-personeel & helikopter	Algemene handhaving/wetgeving scheepvaartverkeer/bemanningscontrole	954	1 413	1 413	1 413	1 413	1 413	1 413
Subtotaal uitgaven andere departementen				9 128	10 750	10 750	10 750	10 750	10 750	10 750
Totale uitgaven ten behoeve van de Kustwacht				35 957	36 724	36 292	35 275	36 376	35 277	35 277

BIJLAGE 5 EFFECTEN VERSOBERINGMAATREGELEN BEHEER EN ONDERHOUD

In bijlage 4.2 van de Infrastructuurbegroting 2012 is aangegeven dat onafhankelijk onderzoek heeft bevestigd dat de onderhoudsaanpak van RWS en de wijze waarop het onderhoudspakket van hoofdwegen, hoofdvaarwegen en hoofdwatersystemen is opgezet, een economisch verstandige en goed onderbouwde aanpak is en dat de beschikbare middelen voor beheer en onderhoud onvoldoende waren om de noodzakelijke onderhoudsprogrammering uit te voeren. Dat heeft in de begroting 2012 geresulteerd in een oplossing van de problematiek door een structurele verhoging van het budget, aanvullende efficiëncymaatregelen en versoberingen van het onderhoudsniveau. Het totale pakket van de efficiency en versoberingmaatregelen bedraagt € 1,64 miljard voor de periode tot en met 2020. De komende jaren wordt alles op alles gezet om binnen deze nieuwe kaders de beheer- en onderhoudsopgave te realiseren. Dit vraagt forse inspanningen en het zal voor de gebruiker zeker niet onopgemerkt blijven.

Tijdens het wetgevingsoverleg Begrotingsonderzoek van 16 november 2011 is aan uw kamer toegezegd om in de begroting van 2013 terug te komen op de uitwerking van het pakket van de efficiency en versoberingmaatregelen van € 1,64 miljard inclusief de effecten daarvan. Deze bijlage geeft invulling aan die toezegging.

In de begroting 2012 (bijlage 4.2 van het Infrastructuurfonds) is op hoofdlijnen aangegeven welke besparingsmaatregelen zullen worden getroffen. Deze maatregelen zijn in de afgelopen periode nader uitgewerkt. Daarbij is gekeken vanaf welk moment de maatregel kan worden doorgevoerd. Beheer en Onderhoud (B&O) is namelijk vastgelegd in onderhoudscontracten. Pas wanneer de onderhoudscontracten aflopen kan een maatregel volledig worden uitgevoerd. Er is gekeken of een voorgestelde maatregel technisch uitvoerbaar is maar ook naar relevante wet en regelgeving. Verder is een inschatting gemaakt van de effecten op veiligheid en doorstroming.

De afspraken over de te realiseren versoberingen en efficiency zijn op programmaniveau gemaakt, omdat dit de mogelijkheid biedt om binnen het afgesproken budgettaire kader door een verstandige mix van maatregelen optimalisaties aan te brengen om daarmee de negatieve gevolgen die er zullen zijn voor doorstroming en veiligheid te beperken. De versoberingmaatregelen zullen worden gerealiseerd door het kwaliteitsniveau van het beheer- en onderhoud voor de netwerken hoofdwegen en hoofdvaarwegen aan te passen aan de intensiteit van het gebruik. Dit betekent dat bepaalde taken die RWS nu nog doet, niet meer, of minder intensief worden gedaan. Een voorwaarde bij die maatregelen is dat onze infrastructuur zoveel mogelijk beschikbaar, betrouwbaar en veilig blijft. Het is echter niet te vermijden dat er negatieve effecten ontstaan met betrekking tot de bereikbaarheid, veiligheid en faciliteiten voor gebruikers en omwonenden. Op het hoofdwatersysteem wordt in verband met het voldoen aan de normen op het gebied van veiligheid en betrouwbaarheid van de afvoer van het water niet versoberd.

In onderstaand overzicht is de verdeling van het totale pakket efficiency- en versoberingsmaatregelen a € 1,64 miljard naar netwerk gepresenteerd, waarbij is aangegeven welke besparingen worden verwacht en wat de effecten zijn. Op zowel de besparingen als de effecten is een

bandbreedte van toepassing. Om mogelijke mee- en tegenvallers op te vangen wordt er gestuurd op programma niveau. Daarnaast wordt gekeken naar kansrijke ontwikkelingen om eventuele optredende tegenvallers in te vullen.

Netwerk	Maatregel	Bedrag in mln. t/m 2020
HWN	Verminderen communicatie bij onderhoud	30
HWN	Versoberen bermbeheer	40
HWN	Onderhoud kunstwerken uiterste jaar	50
HWN	Versoberen verlichting	35
HWN	Verruimen werkvensters en op delen van het netwerk overdag werken met minder flankerende maatregelen.	75
HWN	Versoberen DVM	165
HVWN	Minder maaien taluds	10
HVWN	Minder baggeren hoeken zeetoegangen	35
HVWN	Verminderen (wal)voorzieningen schippers	10
HVWN	Minder baggeren vaarwegen	45
<i>subtotaal versoberingen</i>		<i>495</i>
Alle	Efficiencymaatregelen 10%	800
Alle	Besparing Landelijke Taken	200
Alle	Bijzondere baten tbv BenO	100
HWN	Verhoging BenO budget	45
<i>subtotaal</i>		<i>1 145</i>
Totaal		1 640

Overzicht maatregelen

Versoberingen Hoofdwegennet

Minder actieve communicatie bij onderhoud.

Met het toegenomen gebruiken van internet en de sociale media zal de actieve communicatie naar weggebruikers in de maanden voorafgaand aan de uitvoering van het onderhoud gevoerd worden via deze kanalen, zoals de website van A naar Beter. Dit doet meer recht aan de eigen verantwoordelijkheid van de weggebruiker om goed voorbereid op weg te gaan. Bij alle onderhoudswerkzaamheden aan het HWN wordt voor en tijdens de uitvoering minder communicatie gevoerd via advertenties in regionale of lokale dagbladen en zal er geen actieve verspreiding meer zijn van hard copy fact sheets. De informatie wordt wel digitaal verstrekt via persberichten en aan de stakeholders (serviceproviders, andere wegbeheerders, hulpdiensten, belangenbehartigers en bedrijven) en ook de zwart/gele borden met de informatie over afsluiting(en) op locatie en de bouwborde blijven behouden.

Effecten

Bij onvoldoende bereik van de nieuwe aanpak leidt dit tot verminderde doorstroming tijdens wegwerkzaamheden en wordt de reistijd minder voorspelbaar. De inschatting is dat dit gedurende een gewenningsperiode optreedt, maar geen structureel effect is.

Versoberen bermbeheer

Het onderhoud aan de bermen (maaien, snoeien, onderhoud watergangen) wordt versoberd. De activiteiten voor natuurontwikkeling in bermen wordt gestaakt. Alle bermen waar nu, in het kader van het

ecologische bermbeheer, twee keer per jaar wordt gemaaid worden nog maar één keer gemaaid, rekening houdend met wet- en regelgeving en de functionaliteit voor het verkeer.

Effecten

Geen effecten voor veiligheid en bereikbaarheid. De bermen zullen een minder verzorgde indruk maken en de biodiversiteit en bloemrijkheid in de wegbermen van de rijkswegen zal afnemen.

Onderhoud kunstwerken uiterste jaar

Door vaker te inspecteren en het daardoor verbeterde inzicht in de staat van de kunstwerken kan nog scherper gepland worden om het onderhoud naar het laatst mogelijke moment te verschuiven.

Effecten

De kans neemt toe dat al vóór het uitvoeren van het geplande onderhoud schade ontstaat of storingen optreden, waardoor onderhoud dat nog niet was gepland moet worden uitgevoerd of wel gepland onderhoud versneld uitgevoerd moet worden (correctief onderhoud). Dit zal dan onverwachte files tot gevolg hebben. Naar verwachting zijn er geen effecten op de veiligheid, omdat het onderhoud waar veiligheidsrisico's mee worden afgedekt tijdig uitgevoerd wordt.

Uitzetten verlichting, afhankelijk van de intensiteit van het gebruik van de weg

Zoals eerder gemeld¹ wordt op wegen zonder rijtaakverzwarende omstandigheden en weefvakken de verlichting vanaf de zomer van 2012 uitgezet van 21.00 tot 05.00 uur, behalve op de ringen waar de verlichting wordt uitgezet om 23.00 uur.

Effecten

Het vanaf 21.00 uur uitzetten van de verlichting heeft naar verwachting een veiligheidsrisico, de modelmatige berekeningen wijzen op 0,6 doden en 3,9 ernstig gewonden per jaar, bij gelijkblijvend gedrag van de weggebruikers. Om een beheerste invoering te realiseren wordt het uitzetten van de verlichting gefaseerd opgebouwd.

Oprekken werkbare uren op delen van het netwerk, met minder flankerende maatregelen.

Bij de versoeringmaatregel verruimen werkvensters gaat het om het verruimen van de uren waarin door aannemers aan de weg gewerkt mag worden, waarbij rekening wordt gehouden met de beoogde fileaanpak conform de motie De Jong/De Rouwe². Daarnaast zal worden gekeken in hoeverre meer gebruik kan worden gemaakt van volledige (weekend- of vakantie)afsluitingen. Ook worden flankerende maatregelen, om de effecten op de doorstroming van het onderhoud aan de rijkswegen te mitigeren, verregaand versoerd.

Effecten

De hoeveelheid voertuigverliesuren als gevolg van wegwerkzaamheden loopt op. In combinatie met de daling van de filedruk die ontstaat door andere oorzaken zal procentueel het aantal files dat veroorzaakt wordt door wegwerkzaamheden toenemen tot rond de 10% van het totale aantal files. Deze modelmatige berekeningen van de ontwikkeling van de voertuigverliesuren kennen nog wel een bandbreedte..

---

¹ 2012Z04440

² Kamernr 33000XII-35

Dynamisch verkeersmanagement

Het areaal voor dynamisch verkeersmanagement (DVM) wordt kritisch gezien en op plekken verminderd.

1. In het kader van Beter Benutten wordt een aantal van de plusstroken permanent opengesteld. Het gaat om de plusstroken waarvoor geldt dat ze opengesteld kunnen worden zonder dat de snelheid wordt verlaagd¹. Op deze plusstroken worden de kantelwalsborden en een deel van de camera's overbodig.
2. De vermindering van Dynamische Route Informatie Panelen (DRIPs), toeritdoseerinstallaties en camera's richt zich op DRIPs en camera's met een informatieve functie. Dit betreft 12,5% – 25% van het areaal. In overleg met de regio's wordt maatwerk geleverd in afstemming met Beter Benutten. Waar mogelijk worden DRIPs hergebruikt.
3. Het uitzetten van de rijstrooksignalering op een deel van de wegtrajecten A2 (deeltraject in Limburg), A7 en A18. De rijstrooksignalering heeft een sturende functie. Verminderen van de signalering vermindert de sturingsmogelijkheden van het verkeer.
4. De maximum hersteltijden voor DVM systemen worden verlengd. Deze zijn momenteel 24 uur voor DVM-systemen en die hersteltijden worden met deze maatregel op verschillende wegen nu verlengd tot maximaal 48 uur voor systemen die een directe bijdrage leveren aan de veiligheid en doorstroming. Voor systemen die slechts een informerend karakter hebben (zoals rotatiepanelen in de wegberm t.b.v. bijv. verwijzing naar parkeergelegenheden; systemen die geen bijdrage leveren aan de verkeersdoorstroming) is de hersteltijd ongewijzigd en bedraagt maximaal 30 dagen. Bij het niet goed functioneren van een rood kruis op matrix borden wordt ook na invoering van deze maatregel zo snel als technisch mogelijk hersteld. Dit is maximaal vier uur na de melding. Daarnaast zal situatie afhankelijk worden bekeken of de inzet van een weginspecteur nodig is om deze calamiteit te beheersen, totdat de storing is verholpen.
5. Bij aanleg worden meerdere onderstations samengevoegd tot 1 wegwijkstation. Daarmee groeit het te onderhouden areaal aan onderstations minder. De eerste trajecten zijn met dit systeem uitgerust. In de praktijk blijkt het effect dat er daardoor bij storing meer signaalgevers tegelijk uitvallen beperkt.
6. De eerder genoemde maatregel «afstand vergroten tussen portalen met rijstrooksignalering» blijkt voor bestaande signalering technisch tot complicaties te leiden, waardoor de uitvoeringskosten de verwachte besparing overtreffen. Er wordt wel gekeken hoe dit bij aanleg kan worden toegepast om op termijn een besparing op de beheer en onderhoudskosten op te leveren.

Effecten

Per regio zullen de effecten op doorstroming of veiligheid verschillen. Door het uitzetten van de verkeerssignalering zal er op die wegtrajecten naar de verwachting circa 2 % meer filevorming gaan optreden door het beperken van de effectiviteit van de filewaarschuwing. Op basis van de modelraming en bij gelijkblijvend gedrag van de weggebruikers wordt verwacht dat het effect op de verkeersveiligheid 0,2 verkeersdoden per jaar en een toename van het aantal ernstig verkeersgewonden van 1 per jaar is.

---

¹ Kamernr 33000-A nr 21

Versoberingen Hoofdvaarwegennet

Minder maaien taluds

Versobering gehele groenonderhoud door minder te maaien, het niet snoeien van struiken en bomen, tenzij noodzakelijk voor de veiligheid, het minder ruimen van zwerfafval, het minder maaien van keursloten en watergangen en minder onderhoud gestrekte oevers, kribben, kribvakken en strekdammen, mits dit niet conflicteert met eisen die gesteld worden vanuit wet- en regelgeving en de functionaliteit van de vaarweg en het hoofdwatersysteem. Dit betekent onder andere: ingezakte oevers en wijkende damwanden minder herstellen, het minder bijstorten en verhelpen van lekkages en kribben minder bijstorten. Ook kunnen tijdelijke goedkope maatregelen worden overwogen (bv. zandzakken).

Effecten

Geen effecten voor bereikbaarheid, wel een hoger risico op falen. Om de veiligheid te garanderen kunnen oevers afgezet worden. De taluds zullen een minder verzorgde indruk maken en de natuurkwaliteit zal teruglopen. Tevens zal de recreatieve toegankelijkheid van de taluds verminderen.

Minder baggeren hoeken zeetoegangen

De zeetoegangen zullen worden gebaggerd op een wijze die meer aansluit bij de natuurlijke vaargeul voor schepen in plaats van bij de exacte vormgeving van de zeetoegangen. De toegankelijkheid en veiligheid blijft gewaarborgd.

Effecten

Geen effecten voor veiligheid en bereikbaarheid, bij toepassing van de beheersmaatregel dat zo nodig correctief gebaggerd kan worden.

Verminderen walvoorzieningen schippers

De walvoorzieningen voor schippers, zoals ligplaatsen, steigers, afzetvoorzieningen, meerpalen en walstroom worden kritisch gezien en het onderhoud daarvan wordt op verschillende plekken versoberd. Dit betekent dat ligplaatsen zo lang en zo veel mogelijk bereikbaar blijven maar het comfortniveau wordt verlaagd tot een basisoniveau door verminderd onderhoud van walstroomvoorziening, verlichting steigers, meerpalen en auto afzetvoorzieningen. Op lange termijn zal het aantal voorzieningen met ruim een derde deel afnemen. Tevens zal aanleg van nieuwe ligplaatsen worden vormgegeven volgens het sobere regime (bv geen aanleg walstroomvoorziening, tenzij bestuurlijk nodig om aan lucht- of geluidsproblemen tegemoet te komen)

Effecten

Geen effecten voor veiligheid en bereikbaarheid. Hinder voor omwonenden t.a.v. geluidsoverlast en luchtkwaliteit zal op termijn toenemen doordat een deel van de walstroomvoorzieningen niet meer worden onderhouden.

Minder baggeren vaarwegen

Op basis van betere metingen en monitoring worden de gehanteerde meerjarige gemiddelde baggervolumes teruggebracht terwijl de bereikbaarheid zo goed mogelijk in stand wordt gehouden. Het minder baggeren van de vaarwegen wordt beperkt tot vaarwegen, zoals de toegang tot de Zuiderzeehavens, Randmeren, Vaarweg Amsterdam-Lemmer, Geulen IJsselmeer, Twentekanal (na afronding van de verbreding), Gekanaliseerde Hollandsche IJssel, Heusdensch kanaal, Amer,

Biesbosch, Hartelkanaal en Oosterschelde, het deel buiten de HTA. Ontzien worden: de zeetoeegangen (Noordzeekanaal, geulen Waddenzee), de Hoofdtransportassen (Waal, Amsterdam-Rijnkanaal, Rijn-Scheldeverbinding) en de Hoofdvaarwegen die rivier zijn (Maas, Maas-Waalkanaal, IJssel, Lek) omdat deze het snelst dichtslibben. Ook bij sluizen zal wel worden gebaggerd om te voorkomen dat de baggerspecie het functioneren van de sluis (deuren, omloopriool, rinketten) gaat beïnvloeden

Effecten

Als gevolg van betere informatievoorziening en monitoringsgegevens over de ligging van de vaarwegbodem en op basis daarvan bijgestelde baggerregimes is er sprake van beperkt functieverlies door aanzanding, op de lange termijn, met name in Zuid-Holland en Zeeland. Dit betekent dat een aantal locaties niet ten allen tijden voldoende op diepte wordt gehouden. Dit is vooral van invloed op recreatievaart, rondvaartschepen en snelveerdiensten. Dit risico is beheersbaar door te monitoren en kleinschalig correctief te baggeren.

Efficiencymaatregelen

De belangrijkste besparing hierbinnen moet worden gerealiseerd door het afsluiten van meerjarige grootschalige onderhoudscontracten voor vast en variabel onderhoud en het slim combineren van beide. Daarnaast wordt gekeken naar standaardisering, waardoor er efficiënter kan worden gewerkt, zoals de bij de begrotingsbehandeling van 2012 toegelichte gladheidsbestrijding.

Effecten

Geen effecten voor veiligheid en bereikbaarheid.

Besparing Landelijke taken

RWS bespaart in de kosten die gemaakt worden voor de zogenoemde landelijke taken. Het gaat o.a. om minder uitgaven voor taken die gecentraliseerd binnen RWS worden opgepakt, zoals het verzamelen van basisinformatie, het onderhouden van ICT systemen en het inspecteren van het areaal. Bij de invulling van de besparing is een mix gehanteerd van efficiency door meer standaardisatie en versobering van de taken. De versoberingen gaan voornamelijk ten koste van activiteiten die RWS naar de toekomst toe meer robuust maken en initiatieven om tot vernieuwing te komen.

Effecten

Geen effecten voor veiligheid en bereikbaarheid op de korte termijn. Het tempo waarin nieuwe ontwikkelingen en vragen worden opgepakt wordt lager.

Bijzondere Baten tbv Beheer en Onderhoud

Dit betreft een financieel-technische correctie. De raming van de ontvangsten was structureel lager dan de realisatie. De ontvangstenraming van RWS is meer in evenwicht gebracht met de realisatie.

Effecten

Geen effecten voor veiligheid en bereikbaarheid.

Verhoging budget BenO

Bij de begrotingsbehandeling van 2012 heeft u mij via de motie De Jong/De Rouwe gevraagd bij de maatregelen rondom wegwerkzaam-

heden rekening te houden met de beoogde fileaanpak¹. In het gepresenteerde scenario voor het verruimen van de werkvensters is de balans gezocht tussen de gevraagde invulling en de budgettaire mogelijkheden. Het voorkomen van te grote consequenties op de vvu's, betekent echter ook dat er een minder grote besparing op BenO kan worden gerealiseerd dan voorzien. Hiervoor wordt een budgetverhoging voor het BenO op het HWN-artikel ingepast. De concrete invulling van deze verhoging wordt verwerkt in de voorjaarsnota.

IBO

Recentelijk is het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) beheer en onderhoud afgerond en naar de Tweede Kamer gestuurd².

Apparaatstaakstelling

Ook de apparaatstaakstelling³ van het kabinet Rutte, heeft invloed op de inspanningen die RWS levert op het terrein van beheer en onderhoud. Voor een belangrijk deel zal de apparaatstaakstelling ingevuld worden door efficiencyverbetering. Het is echter niet mogelijk volledige taakstelling met efficiencyverbetering te realiseren. Op het terrein van beheer onderhoud betekent dit dat er een verdergaande differentiatie zal worden toegepast in het verkeersmanagement voor het hoofdvaarwegennet en het hoofdwegennet. Op de hoofdvaarwegen en de overige vaarwegen zullen de bedieningstijden beperkt worden en er zal minder varende verkeersbegeleiding plaatsvinden. Voor het hoofdwegennet zal actieve communicatie van de reis- en route informatie via DRIP's worden beperkt. De inzet van weginspecteurs voor verkeersmanagement en incidentmanagement zal meer worden gedifferentieerd naar het belang van de betreffende verbinding in het netwerk, waarbij het dienstverleningsniveau op de minder belangrijke wegen zal afnemen. Deze maatregelen hebben een negatief effect op de doorstroming op de netwerken. De invulling van de apparaatstaakstellingen wordt door RWS in het kader van het Ondernemingsplan 2015 verder uitgewerkt. Over de voortgang wordt waar nodig in de reguliere begrotingsstukken informatie verschaft.

---

¹ Kamernr 33000XII-35

² Kamerstukken II 33 317 nr 1

³ De apparaatstaakstelling vloeit voort uit het regeerakkoord van het kabinet Rutte. De Kamer is hierover geïnformeerd in de paragraaf inzake Baten Lastendiensten in Hoofdstuk XII van de Rijksbegroting 2012 Kamerstuknr: 33 000 XII nr 2, blz. 219 en 220. Deze staat dus los van de versoering en efficiency op beheer en onderhoud die onderdeel is van een pakket maatregelen gericht op het in venwicht brengen van benodigde en beschikbare middelen voor beheer en onderhoud.

BIJLAGE 6. ONDERBESTEDING SPOOR 2005-2010

In het Rapport van de Algemene Rekenkamer bij het Jaarverslag 2011 Infrastructuurfonds wordt ingegaan op de onderbesteding bij spoor in de periode 2005 t/m 2010. De Algemene Rekenkamer heeft vastgesteld dat in de periode 2005 tot en met 2010 in totaal voor € 1 052 miljoen aan middelen die bij ontwerpbegroting door de Tweede Kamer als uitgaven aan het spoor zijn geautoriseerd, niet aan het spoor zijn besteed. Deze onderbesteding bestaat enerzijds uit de gecorrigeerde onderbesteding van € 543 miljoen en anderzijds uit een bedrag van € 509 miljoen aan kasschuiven: geld bestemd voor spoor dat is doorgeschoven naar 2011 en latere jaren. Voor het bedrag van € 509 miljoen heeft de Algemene Rekenkamer geconstateerd dat het behouden blijft voor het spoor. Voor een bedrag € 543 miljoen heeft de Algemene Rekenkamer niet kunnen vaststellen wanneer de gelden weer beschikbaar komen voor het spoor. De minister van IenM heeft toegezegd in de begroting 2013 inzichtelijk te maken op welke wijze de onderbesteding meerjarig voor het spoordomein beschikbaar is gebleven.

De € 543 miljoen bestaat uit de oorspronkelijk aangegeven € 364 miljoen onderbesteding aangevuld met een drietal correcties voor een bedrag van € 179 miljoen. De bedragen waaruit de € 179 miljoen is opgebouwd, zijn in de tabellen vetgedrukt. Hieronder wordt in tabel 1 aangegeven op welke wijze de € 364 miljoen beschikbaar is gebleven, in de tabellen 2 en 3 wordt ingegaan op de doorgevoerde correcties. In tabel 4 zijn voor het totale beeld ook de kasschuiven gerelateerd aan de in het rapport genoemde € 509 miljoen kasschuiven inzichtelijk gemaakt.

Tabel 1: met betrekking tot de € 364 mln.

(bedragen x € 1 mln)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Onderbesteding Prorail	- 161	161										0
Artikel 13.02 Beheer en instandhouding spoor	99	422	158	51	0	0	- 316	- 180	- 171	- 44	- 19	0
Artikel 13.03 Realisatieprogramma spoor												0
Adam CS Cuypershal	- 30	4	13	9	4	1						0
AKI veiligheidsknelp	- 27	- 16	3	14	15	5	5					0
Arnhem Centraal	- 22	17	8	7	7			- 18				0
Breda Centraal	- 15	- 5	8	8	2	1						0
Ede Spoorzone Oost	- 21	0	11	3	4	3						0
Geluidsaneringprogramma – spoor	8	- 62	- 39	- 43	- 39	- 14	- 12	28	34	43	96	0
Hanzelijn	- 29	- 79	- 23	23	48	39	18	5				0
Int Spoor in steden II	10	11	4	0	- 26	3					- 2	0
Nazorg lijnen/halten	- 11	2	- 2	5	4	1						0
OV-stationsgeb. Utr	- 29	- 22	0	16	13	6	- 8	15	10			0
Regionet incl Schiph	- 36	10	15	7	4							0
Sdam-Rijsw Tun Delft	- 16	- 64	- 6	12	18	3	20	20	15			0
Sporen in Arnhem	60	- 49	- 4	- 6								0
Traject Oost (Conv.DMB)	- 11	- 21	- 15	- 12	0	1	7	20	22	8		0
Vleuten-Geldermalsen	- 15	- 11	- 13	- 79	30	50	48	30	- 12	19	- 46	0
OV-SAAL	- 15	15										0
Risico spoorprogram	- 76	76										0
Diversen	- 28	- 31	2	26	15	7	3	7	11	6	- 19	0
Totaal	- 364	357	118	40	100	106	- 235	- 74	- 91	32	10	0

De correctie ad € 179 miljoen omvat de volgende posten; € -225 miljoen mandje spoor, € 32 miljoen Thalys en € 14 miljoen BTW 2015.

Tabel 2

(bedragen x € 1 mln)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Mandje spoor	- 225	- 130	- 140	- 140	- 150	- 150	- 150	- 150	- 150	- 150	710	- 825
Totaal	- 225	- 130	- 140	- 140	- 150	- 150	- 150	- 150	- 150	- 150	710	- 825

Tabel 3

(bedragen x € 1 mln)	2005	2006	Totaal
Thalys	- 32	32	0
BTW 2005	14		14
Totaal	- 18	32	14

Mandje spoor:

Zoals vermeld in de brief aan de Tweede Kamer van 26-11-2009 (Kamerstukken II, 28 165, nr. 105) wordt Programma Hoogfrequent Spoor voor € 2 miljard gefinancierd van uit het zogenoemde mandje spoor dat bestaat uit dividend NS (€ 1,5 miljard), concessievergoeding NS (€ 0,3 miljard) en een aanvullende leenfaciliteit voor ProRail (€ 0,2 miljard). Het dividend van NS is eerst ingezet voor de aflossing van leningen bij ProRail. De rentevrijval die hierdoor optreedt wordt vervolgens ingezet ter financiering van PHS. De rentevrijval t/m 2020 bedraagt € 825 miljoen. De

rentevrijval ná 2020 bedraagt € 675 miljoen en wordt overbrugd via een tijdelijke leenfaciliteit voor ProRail. De gelden zijn daarom beschikbaar gebleven voor spoor.

Thalys:

De correctie Thalys heeft betrekking op een overboeking van 2005 naar 2006. De gelden zijn niet aan de modaliteit spoor onttrokken.

BTW 2005:

Betreft een toevoeging in 2005 aan de modaliteit spoor vanuit de algemene middelen (aanvullende post) ter compensatie van BTW uitgaven.

In de onderstaande tabel 4 is voor de ad € 509 miljoen aan kasschuiven inzichtelijk gemaakt in welke jaren de gelden weer beschikbaar komen voor spoor. De € 509 miljoen is opgenomen in de kolom waardeboekjaar. In de kolommen 2006/2020 zijn de betreffende kasschuiven inzichtelijk gemaakt.

Tabel 4

deel 1		bedragen x € 1 000																		
Hoofd-product	MIRT Productnaam	Wet/Nota	Waarde boekjaar	Jaar															Totaal	
				2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
13.0201	Regulier onderhoud	Miljoennota	2006	22 000	22 000	52 000	51 000		60 000					- 45 000	64 000	44 000	32 000		0	
13.0201	Regulier onderhoud	Miljoennota	2008	5 000		5 000	15 000	25 000	35 000	45 000	55 000	65 000	65 000	65 000	65 000	53 000	16 000	277 000		0
13.0201	Regulier onderhoud	Miljoennota	2009	18 672		- 18 672	11 767	17 997	17 202	10 181	22 797	- 5 387	- 3 690	24 737	13 180	21 488	8 692		0	
13.0201	Regulier onderhoud	Miljoennota	2009	402 000		- 402 000				50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	52 000		0	
13.0201	BTW: Regulier onderhoud	Miljoennota	2007	19 915	19 915	44 990	15 296	88 456	15 098	20 439	59 754	24 708	21 857	- 8 806	- 4 166			- 13 829		0
13.0201	BTW: Regulier onderhoud	Miljoennota	2007	2 048	2 048	2 089	2 921	- 7 680	10 768	5 229	2 155	3 542	1 123	542	- 1 113	522	- 1 364	755		0
13.0205	Kleine infra & overige proj.	Miljoennota	2009	- 7 000		- 7 000					7 000									0
13.0301	AKI veiligheidsknelp	Miljoennota	2006	- 3 500	- 3 500				3 500											0
13.0301	OV-stationsgeb. Utr	Miljoennota	2006	- 9 500	- 9 500	10 000			12 100	7 400										0
13.0301	Geluid	Voorjaarsnota	2007	1 127	1 127	- 100	- 3 600	- 3 000	2 000	3 573										0
13.0301	Kleine project Pers	Miljoennota	2009	- 4 500		- 4 500			4 000	500										0
13.0301	spooruitbr A'dam-Utr	Miljoennota	2009	- 5 026		- 5 026			5 026											0
13.0301	Kleine stations	Miljoennota	2007	- 169	- 169	- 328	- 1 100		632		965									0
13.0301	Kleine stations	Voorjaarsnota	2008	12 429		- 12 429	- 100					11 300	1 229							0
13.0301	Kleine stations	Voorjaarsnota	2008	2 851		2 851						- 2 851								0
13.0301	Kleine stations	Voorjaarsnota	2008	- 2 851		- 2 851						2 851								0
13.0301	Kleine stations	Miljoennota	2009	- 100		- 100	- 5 000					2 500	2 500		100					0
13.0301	Kleine stations	Miljoennota	2009	- 1 211		- 1 211						1 211								0
13.0301	Kleine stations	Miljoennota	2009	- 8 004		- 8 004	- 877	- 3 433	- 1 900	- 1 300	- 1 300	6 514	10 000		300					0
13.0301	AKI veiligheidsknelp	Voorjaarsnota	2008	3 728		3 728			- 3 728											0
13.0301	AKI veiligheidsknelp	Voorjaarsnota	2008	- 3 728		- 3 728			3 728											0
13.0301	AKI veiligheidsknelp	Miljoennota	2009	- 5 000		- 5 000	- 5 000			2 968	7 032									0
13.0301	AKI veiligheidsknelp	Miljoennota	2009	11 749		11 749	9 747	- 2 744	19 494	742										0
13.0301	Nazorg lijnen/halten	Miljoennota	2007	267	267	- 5 119	1 240	2 716	896											0
13.0301	Nazorg lijnen/halten	Miljoennota	2009	- 2 700		- 2 700	- 213	- 50	2 963											0

deel 1		bedragen x € 1 000																		
Hoofd-product	MIRT Productnaam	Wet/Nota	Productnaam	Waarde																
				2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal	
13.0301	Ontsnippering	Miljoenennota	2009 – 4 000				– 4 000	– 3 600			– 30	3 660	2 070	1 988			– 88		0	
13.0301	Ontsnippering	Miljoenennota	2009 – 97				– 97				– 1 360	– 170	– 670	– 670	– 1 133	4 100			0	
13.0301	Traject Oost (perronverbr)	Miljoenennota	2009 – 418				– 418	– 352	770										0	
13.0301	Sporen in Arnhem	Miljoenennota	2009 – 1 974				– 1 974	– 5 569	4 552	5 490	– 3 086	587							0	
13.0301	Sporen in Arnhem	Miljoenennota	2009 11 592				– 11 592		11 592										0	
13.0301	Arnhem Centraal	Miljoenennota	2009 – 3 800				– 3 800			3 800									0	
13.0301	Arnhem Centraal	Miljoenennota	2009 210				210	5 500	– 5 710										0	
13.0301	Vleuten-Geldermalsen	Voorjaarsnota	2008 39 918				– 39 918	45 700	– 19 200	– 5 900	– 3 200	10 500	12 600	17 800	5 900	5 500	6 000	9 700	45 918	0
13.0301	Vleuten-Geldermalsen	Voorjaarsnota	2008 9 918				9 918					– 9 918								0
13.0301	Vleuten-Geldermalsen	Voorjaarsnota	2008 – 9 918				– 9 918				9 918									0
13.0301	Extra perroncap Adam	Miljoenennota	2009 122					122	– 122											0
13.0301	Adam CS spoor 10/15	Voorjaarsnota	2008 – 4 197				– 4 197	– 800	– 600	3 000	2 597									0
13.0301	Adam CS spoor 10/15	Voorjaarsnota	2008 2 397				2 397			– 2 397										0
13.0301	Adam CS spoor 10/15	Voorjaarsnota	2008 – 2 397				– 2 397			2 397										0
13.0301	Adam CS spoor 10/15	Miljoenennota	2009 2 976					2 976	1 194	– 2 167	– 2 003									0
		Sub-totaal deel 1	– 480 393	9 000	65 188	40 988	477 880	69 633	74 175	20 278	81 735	99 218	55 451	74 276	107 225	100 354	136 176	183 464		0

deel 2		bedragen x € 1 000																	
Hoofd-product	MIRT Productnaam	Waarde boekjaar Wet/Nota	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal	
				Sub-totaal deel 1	- 480 393	9 000	65 188	40 988	477 880	69 633	74 175	20 278	81 735	99 218	55 451	74 276	107 225		100 354
13.0301	Breda Centraal	Miljoenennota 2009-2	547															0	
13.0301	Den Haag Centraal	Voorjaarsnota 2008	22 000															0	
13.0301	Den Haag Centraal	Voorjaarsnota 2008	9 000															0	
13.0301	Den Haag Centraal	Voorjaarsnota 2008	- 9 000															0	
13.0301	Den Haag Centraal	Miljoenennota 2009	11 500															0	
13.0301	Fietsenstal Adam CS	Voorjaarsnota 2007	169	169	- 450													0	
13.0301	Fietsenstal Adam CS	Miljoenennota 2007	- 3 164	- 2 092	326	2 707	123	2 100										0	
13.0301	Fietsenstal Adam CS	Voorjaarsnota 2008	- 2 870	10 100	- 7 000	5 300	6 800	7 100	770									0	
13.0301	Fietsenstal Adam CS	Voorjaarsnota 2008	470															0	
13.0301	Fietsenstal Adam CS	Voorjaarsnota 2008	- 470															0	
13.0301	Fietsenstal Adam CS	Miljoenennota 2009	- 2 241															0	
13.0301	Rotterdam Centraal	Voorjaarsnota 2008	21 149	- 21 149	19 900	13 100	31 652	- 3 703										0	
13.0301	R'dam Centraal	Miljoenennota 2009	10 000															0	
13.0301	OV-stationsgeb. Utr	Voorjaarsnota 2007	- 8 000															0	
13.0301	OV-stationsgeb. Utr	Voorjaarsnota 2008	60 720	- 60 720	28 700	10 500	26 400	15 700	23 700	15 709	11 900	6 511						0	
13.0301	OV-stationsgeb. Utr	Voorjaarsnota 2008	11 820	11 820														0	
13.0301	OV-stationsgeb. Utr	Voorjaarsnota 2008	11 820	- 11 820														0	
13.0301	OV-stationsgeb. Utr	Miljoenennota 2009	21 000															0	
13.0301	OV-stationsgeb. Utr	Miljoenennota 2009	- 3 193															0	
13.0301	Hanzelijn	Miljoenennota 2009	59 365															0	
13.0301	Hanzelijn	Miljoenennota 2009	19 278															0	
13.0301	Regionet incl Schiph	Miljoenennota 2009	- 5 000															0	
13.0301	Regionet incl Schiph	Miljoenennota 2009	6 197															0	
13.0301	Sdam-Rijsw Tun Delft	Voorjaarsnota 2007	10 000	10 000	25 000	70 000	70 000	0	202 100	27 100								0	
13.0301	Sdam-Rijsw Tun Delft	Miljoenennota 2009	3 992															0	
13.0301	Traject Oost (Conv.DMB)	Miljoenennota 2009	- 4 048															0	
13.0301	Traject Oost (Conv.DMB)	Miljoenennota 2009	14 646															0	

deel 2		bedragen x € 1 000																				
Hoofd-product	MIRT Productnaam	Wet/Nota	Waarde		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal		
			boekjaar	boekjaar																		
13.0301	Adam CS	Miljoennota	2009	11 900				11 900	17 850	5 950											0	
13.0301	Cuypershal	Miljoennota	2009	11 900				11 900	17 850	5 950											0	
13.0301	Forfaitaire aftrek	Miljoennota	2009	11 900																	0	
13.0302	Aslasten cluster II	Voorjaarsnota	2008	4 808				4 808	1 146	1 400	1 207		- 4 760		- 3 801						0	
13.0302	Aslasten cluster II	Miljoennota	2009	269				269		- 269											0	
13.0302	Aslasten cluster II	Miljoennota	2009	18				18	- 17	- 1											0	
13.0302	PAGE risico reductie	Miljoennota	2009	- 3 942				- 3 942	- 2 268	1 336	4 165	709									0	
13.0302	NW Hoek	Miljoennota	2009	- 45				- 45	45												0	
13.0302	Maasvlakte	Miljoennota	2009	- 45				- 45	45												0	
13.0302	Sloelijn	Miljoennota	2009	- 5 000				- 5 000				5 000									0	
13.0301	Vleuten-Geldermalsen	Voorjaarsnota	2007	24 970				- 78 776	- 8 787	23 527	39 066	12 809	10 276	5 000	14 400	1 100	8 000	- 5 000	10 200		- 6 197	0
				- 509 111																		
		TOTAAL			9 000	14 583	47 272	2360	503135	062	42 878	102 005	11 357	132 265	76 225	95 537	91 963	67 660	151 176	204 661		0

BIJLAGE 7 LIJST MET AFKORTINGEN

AKI	Automatische Knipperlichtinstallaties
APB	Activiteitenplan en Begroting
BDU	Brede Doeluitkering
DBFM	Design, Build, Finance, Maintain
DRIPs	Dynamische Route-Informatie Panelen
EL&I	Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
EU	Europese Unie
ERTMS	European Rail Traffic Management System
FES	Fonds Economische Structuurversterking
HSL	Hogesnelheidslijn
IF	Infrastructuurfonds
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
NOMO	Nota Mobiliteit
NS	Nederlandse Spoorwegen
OV	Openbaar vervoer
OV SAAL	Openbaar Vervoer Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad
PHS	Programma Hoogfrequent Spoorvervoer
PKB	Planologische Kernbeslissing
PMR	Project Mainportontwikkeling Rotterdam
PPS	Publiek-private samenwerking
REP	Ruimtelijk-economisch programma
RIS	Rivier Informatie Systemen
SVIR	Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer